МЛАДИНСКИ ОБРАЗОВЕН ФОРУМ
YOUTH EDUCATIONAL FORUM

МОНИТОРИНГ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА РАБОТАТА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА МЛАДИ И СПОРТ

Проектот е поддржан од Европската унија

FOUNDATION OPEN SOCIETY MACEDONIA
ФОНДАЦИЈА ОТВОРЕНО ОПШТЕСТВО МАКЕДОНИЈА

ЕВРОТИНК ЦЕНТАР ЗА ЕВРОПСКИ СТРАТЕГИИ
EUROTHINK CENTER FOR EUROPEAN STRATEGIES

Мониторинг и унапредување на работата на Агенција за млади и спорт

Monitorim dhe avancimi i punës së Agjencisë për të Rinj dhe Sport

Скопје, 2018

Издавач:
Здружение на граѓани „Младински образовен форум“
ул. Дренак 34а, 1000 Скопје
тел: +389 2 31 39 692
www.mof.org.mk
info@mof.org.mk

За издавачот:
Дона Костуранова, извршна директорка

Автори:
Мартина Илиевска
Александра Филипова
Петар Барлаковски

Лектор:
Весна Костовска

Превод:
Вјоса Таипи

Графички уредник:
Петар Антевски

Година на издавање:
2018

Публикацијата е подготвена со поддршка на Европската Унија. Содржината на оваа публикација е единствена одговорност на Младински образовен форум и на ниту еден начин не ги одразува гледиштата на Европската Унија.

„Содржината е единствена одговорност на авторите и на грантистот, и на ниту еден начин не може да се смета дека ги изразува гледиштата и ставовите на Фондацијата Отворено општество – Македонија“.

Содржина

За Младински образовен форум (МОФ) 6
За проектот „Мониторинг и унапредување на работата на Агенција за млади и спорт“ ... 7
Листа на кратенки 8
Општо за Агенција за млади и спорт 9
Методологија и разработка на проблемот 10
Позиционираност на Агенција за млади и спорт и внатрешно работење 12
Внатрешно работење на Агенцијата за млади и спорт 20
Буџет и активности на Агенцијата за млади и спорт 22
Ревизија, мониторинг и евалуација на работата на Агенцијата за млади и спорт 24
Конечен извештај од Државниот завод за ревизија за АМС за 2012 година 25
Внатрешни ревизии на Агенцијата за млади и спорт 27
Внатрешна ревизија на спортски федерации 28
Работа на Секторот за млади при Агенција за млади и спорт 28
Соработка меѓу Агенцијата за млади и спорт со други
државни институции во насока на креирање младински политики 32
Перцепција на младите за работењето на Агенцијата за млади и спорт 36
Заклучок 44
Препораки за подобрување на работата на Агенцијата за млади и спорт 46
Користена литература 49

ЗА МЛАДИНСКИ ОБРАЗОВЕН ФОРУМ (МОФ)

„Младински образовен форум“ е младинска заедница којашто создава простор за дебата, за слободно изразување и за младинско организирање. Истовремено оваа заедница го охрабрува активизмот, ги штити и унапредува младиските права и политики. МОФ ги остварува своите цели преку информирање, едукација, дискусија, соработка и преку мотивирање и поддршка на младите.

Активностите на организацијата се реализираат преку четири програми:
1. Дебатна програма
2. „Учиме право“ програма
3. Програма за истражување, анализа и креирање младински и образовни политики
4. Програма за младински активизам

МОФ е основан во 1999 година, и е активен на национално ниво, спроведувајќи ги своите програмски активности во повеќе градови преку МОФ центрите во: Скопје, Тетово, Струга, Битола, Велес и Куманово. Во младинските клубови на МОФ годишно членуваат повеќе од 1000 корисници на програми, преку активностите во клубовите „Дебата“, потоа „Учиме право“ и „Медиа/Арт“.

Во рамките на организацијата функционира и првото младинско интернет-радио во земјава, Радио МОФ (www.radiomof.mk).

ЗА ПРОЕКТОТ „МОНИТОРИНГ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА РАБОТАТА НА АГЕНЦИЈА ЗА МЛАДИ И СПОРТ“

Агенцијата за млади и спорт (понатаму во текстот АМС) е единствената институција која директно е одговорна за младите во државата. Во изминатиот период, нејзината работа беше контроверзна, пред сè поради начинот на кој Агенцијата системски ги следеше потребите на младите и го унапредуваше младинскиот сектор. Таа беше одговорна за имплементација на Стратегијата за млади 2005-2015, за чии потреби беше креиран само еден акционен план, не беше придружена со соодветно буџетско планирање или анализа на потребите на младите, што резултираше со нејзина недоследна имплементација.Стратегијата за млади 2016-2022 повторно беше подготвувана низ процес кој не беше квалитетен, ниту транспарентен. Акцискиот план за 2016/2017 беше методолошки несоодветно изработен, со сиромашна содржина, на што реагираа и дел од младинските организации, но нивните предлози не беа прифатени од страна на АМС како надлежна институција.

Во таа насока, младите сè почесто беа маргинализирани, без поддршка и манипулирани од страна на Агенцијата. Примерите одат во насока на: непризнавање на Националниот младински совет на Македонија како репрезентативно тело на млади; спроведување на нетранспарентен и токенистички процес на избор (Регионална канцеларија за младинска соработка (РКМС)); менаџирање на младински процеси, водени од партизиран менаџмент кој поддржува активности несоодветни на суштинските потреби на младите (на пример, тениско игралиште во Св. Николе иако нема соодветен тренер, во период кога масовната емиграција на младите и недостатокот на квалитетен културен и социјален живот се приоритетни младински прашања); дискриминирање и нетолеранција, градење на непријателски однос кон критичните млади и младински организации и нивно сегрегирање.

Оттука идејата на проектот е да ја скенира работата на АМС, да ги лоцира недостатоците и да креира препораки и механизми кои ќе обезбедат сеопфатен пристап во справувањето со младинските предизвици. Неопходно е да се посочат слабостите во изминатиот период, но и да се гради политичка волја која на долг рок ќе создаде системски одговорна Агенција за младите во земјата, во која тие ќе препознаат поддршка и доверба.

Отчетното и одговорно работење на Агенцијата за млади и спорт би било посебно важно за подобрување на позицијата на младите во *Македнија* и нивните можности да останат во оваа земја. АМС нема да може да ги исполни овие очекувања без да овозможи вклученост на младите при креирање на сопствените програмски приоритети, нивното буџетско планирање и имплементација; без да осигура и да го унапреди квалитетот на кадарот во Агенцијата; без да ја унапреди интерсекторската соработка со останатите институции со кои дели надлежности од областа млади. Нашата анализа има за цел да помогне во утврдување на одговорност за реализација на обврските кои произлегуваат од усвоените политики за млади, но и да ја унапреди информираноста за овие прашања.

Проектот „Мониторинг и унапредување на работата на Агенцијата за млади и спорт“ е реализиран од страна на Младински образовен форум во перодот од јуни 2017 до јануари 2018 година. Проектот е поддржан од шемата за регрантирање на проектот „Граѓанска алијанса за транспарентност – Набљудување на процесот на реформи на јавната администрација од страна на граѓанските организации”, имплементиран од „*Фондацијата Отворено општество – Македонија*” (ФООМ) и „ЕВРОТИНК – Центар за европски стратегии”, а финансиски поддржан од Европската унија во рамки на IPA Civil Society Facility and Media Programme 2015.

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

АВРМ – *Агенција за вработување на Република Македонија*

АМС – *Агенција за млади и спорт*

ДЗР – *Државен завод за ревизија*

ДЗЛП – *Дирекција за заштита на личните податоци*

ИСППИ – *Институт за социолошки и политичко-правни истражувања*

МИОА – *Министерство за информатичко општество и администрација*

МОН – *Министерство за образование и наука*

МОФ – *Младински образовен форум*

МТСП – *Министерство за труд и социјална политика*

НМСМ – *Национален младински совет на Македонија*

НППА – *Национална програма за усвојување на правото на ЕУ*

НСМ – *Национална стратегија за млади*

ОБСЕ – *Организација за безбедност и соработка на Европа*

РКМС – *Регонална канцеларија за младинска соработка*

UNDP – *Програма за развој на Обединети Нации*

UNESCO – *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Организација за образование, наука и култура на ООН)*

ОПШТО ЗА АГЕНЦИЈА ЗА МЛАДИ И СПОРТ

Агенцијата за млади и спорт како самостоен орган на државна управа е основана во 2000 година како единствено владино тело кое е надлежно за сите аспекти од животот на младите лица во државата. Според Законот за организација и работа на органите на државната управа од 2000 година[1], Агенцијата има својство на правно лице, а ги врши обврските кои се однесуваат на грижата за психофизичкиот развој на младите и нивната заштита од болести на зависности, проституција, криминалот и на други социопатолошки појави, за грижата на статусот на младите,за поттикнување и помагање на различни облици на организирање на младите, за преземањето активности за создавање услови за задржување во државата на способните и талентирани млади, како и за создавање услови за стимулирање на нивното враќање, за следење на спортските и спортско-рекреативните активности од областа на спортот, за следење на развојот на врвниот спорт и врши и други работи утврдени со закон.

Работењето на Агенцијата е поделено во 5 сектори: Сектор за млади, Сектор за спорт, Сектор за капитални инвестиции, Сектор за човекови ресурси и стручна поддршка на Директорот и сектор за финансиски прашања. Во склоп на секторите, постојат 12 одделенија кои имаат свои поднадлежности и истите треба да одговорат на ордедени специфични обврски и задачи, за остварудвање на целите на секторот и Агенцијата. Во Секторот спорт постојат три одделенија: за национален и меѓународен спорт, за евроинтеграции и меѓународна соработка во спортот и за правна поддршка на спортот. Во Секторот за млади има одделение за младинска политика и одделение за евроинтеграции и меѓународна соработка кај младите. Одделение за објекти за спорт и одделение за проектна и техничка подготовка и утврдување на динамиката и степен на изведба на градежни работи се одделенијата кои функционираат во склоп на Секторот за капитални инвестиции и објекти за спорт. Во Секторот за правни и финансиски прашања постојат одделение за буџетска координација, сметководство и плаќање и одделение за јавни набавки и правни работи, додека во Секторот за човекови ресурси и поддршка на работата на директорот постојат одделенија за: поддршка на работата на директорот, за човекови ресурси и за односи со јавност и протокол. Дополнително, постојат уште две одделенија, одделение за инспекциски надзор во спортот и одделение за внатрешна ревизија, како и лице за имплементација на КАФ и ИСО стандардите. Во склоп на АМС постои Совет за спорт, чија прва конститутивна седница е одржана на 29.08.2017. Советот за спорт е надворешно тело задолжено за креирање политики во областа на спортот и за реализирање на програмски активности.[2]

Според органограмот достапен на сајтот на Агенцијата за млади и спорт, највисок орган на Агенцијата подредени по хиерархија е директорот, кој има заменик директор. Главни соработници на директорот во раководење на агенцијата се државниот советник за млади и спорт и државниот советник за капитални инвестиции и објекти во спорт. Според добиените податоци од АМС, на 05.09.2017 година Агенцијата имала 47 редовно вработени лица, 2 вработени лица под договор за вработување на определено време и 5 лица со договор на дело.

1 „Закон за организација и работа на органите на државната управа“ - *“Службен весник на Република Македонија”* бр.58/2000 од 21.07.2000 година

2 http://ams.gov.mk/pochetna/20-odnosi-so-javnosta/soopstenija/1216-konstituiran-e-sovetot-za-sport-zaedno-gradime-strategija-za-razvoj-na-sportot

МЕТОДОЛОГИЈА И РАЗРАБОТКА НА ПРОБЛЕМОТ

Агенцијата за млади и спорт е единствена национална институција која има сектор што работи во сферите на интерес и за потребите на младата популација. Функционалното работење на агенцијата е од суштинско значење за младите. Постои недостаток на јавно достапни документи кои јасно го дефинираат работењето на Агенцијата за млади спорт што укажа на потребата за реално проценување на состојбата. Токму затоа работењето на агенцијата се анализираше од три аспекти:

I. Позицијата на Агенцијата за млади и спорт во институционалната поставеност, нејзината автономија (финансиска и одлучувачка) и меѓуинституционалната соработка во однос на прашања кои се од важност за младите (консултации при креирање на политики и мерки за младите);
II. Транспарентност на агенцијата и внатрешната распределба на средствата;
III. Перцепцијата и искуството на младите и младинските организации во работењето со АМС.

Наодите од ова истражување, препораките и целата негова содржина стремат кон збогатување на фондот на информации за оваа важна област, подигнување на свест за ингеренциите и важноста на Агенцијата за млади и спорт кај сите засегнати страни - државните институции кои креираат и/или спроведуваат политики за млади, младинските организации и младите воопшто кај сите засегнати страни – Агенцијата за млади и спорт, државните институции кои креираат и/или спроведуваат политики за млади, младински организации и за младите воопшто.

Временска рамка:

Во периодот од јуни до декември 2017. Младинскиот образовен форум спроведе евалуација на работењето на Агенцијата за млади и спорт за периодот 2014, 2015 и 2016 година и мониторинг на релациите меѓу АМС, другите државни институции, младинските организации и младите. За истражувањето е користена комбинација од квалитативни и квантитативни методи, со цел по пат на дедукција да се добијат подлабински податоци.

Истражувачки прашања:

• Каква е поврзаноста помеѓу Агенцијата за млади и спорт и и другите државни институции при креирањето на политики и мерки за млади?
• Каква е буџетската распределеност по сектори на средствата со кои располага Агенцијата на млади и спорт? Каков е соодносот на распределени средства во секторот за млади и секторот за спорт?
• Каква е перцепцијата и искуството на младите и младинските организации за функцијата и работењето на Агенцијата за млади и спорт?

Хипотези:

• Агенцијата за млади и спорт е надлежна институција за млади, која е консултирана и активно учествува во креирањето на политиките и мерките за младите кои се креираат од страна на другите државните институции.
• Агенцијата за млади и спорт рамномерно го распределува буџетот во Секторот за млади и Секторот за спорт.
• Агенција за млади и спорт работи транспарентно и во соработка со младите и младинските организации.

Инструменти:

За целите на оваа публикација беа користени квалитативни и квантитативни инструменти за прибирање податоци. Во поглед на првата категорија, беа анализирани **правни акти** што го регулираат работењето на АМС.

Заради недостапноста на дел од информациите, беа испратени **барања за слободен пристап до информации од јавен карактер**. Така, беа испратени барања до девет државни институции (Агенцијата за млади и спорт, *Владата на Република Македонија,* Министерството за труд и социјална политика, Министерството за образование и наука, Министерството за култура, Министерството за локална самоуправа, Министерството за информатичко општество и администрација и Агенцијата за вработување) кои според Националната стратегија за млади се надлежни за спроведување на политиките за млади, а и дел од нивните надлежности се младинските прашања.

Вкупниот број на барања што беа испратени се 175, од кои 167 се одговорени, 3 барања се препратени до Агенцијата за млади и спорт, а за 5 барања е дозволен увид во документацијата на Агенцијата за млади и спорт поради големиот обем на одговорите за наведените барања. Барањата беа испратени во текот на месец август 2017. Дел од добиените одговори добиени од АМС, не беа податливи за истражувачкиот процес, па дополнително се спроведоа и два увида на документи и консултации со вработените во агенцијата. Добиените податоци од увидот допополнително помогнаа во подоцнежната десктоп анализа.

Во текот на месец ноември се спроведе и онлајн **истражување** помеѓу претставниците на младинските организации и младите на возраст од 16 до 29 години. Истражувани беа ставовите на испитаниците за нивната перцепција за АМС, нивното искуство и соработки со АМС.

За потребите на онлајн истражувањето беше креиран посебен анкетен прашалник, со кој се утврди перцепцијата на младите и на членовите на младински организации за АМС, нивното искуство и соработки со агенцијата.

Вкупниот број на испитаници кои целосно го одговориле прашалникот е 124, од кои 75 се претставници на младински организации, а 49 не се членуваат во ниедна младинска организација.

За добивање подлабински податоци и препораки за подобрување на работата на АМС, Младинскиот образовен форум во декември и јануари спроведе фокус-група и консултативна средба со претставници на младинските организации коишто дадоа голем придонес. Фокус-групите и консултациите се одвиваа според специјално креирани структурирани сценарија.

Примерок:

Во истражувањето преку алатката за пристап до информации од јавен карактер беа вклучени девет институции: Агенцијата за млади и спорт, Министерството за труд и социјална политика, Министерството за внатрешни работи, Министерството за образование и наука, Министерството за здравство, Министерството за култура, Министерството за локална самоуправа, Министерството за информатичко општество и администрација и Агенцијата за вработување, за да се утврди меѓуинституционалната соработка.

Прецепцијата на младите и младинските организации за работата на Агенцијата за млади и спорт, се утврди преку пригоден примерок кој требаше да одговори на онлајн прашалникот.

ПОЗИЦИОНИРАНОСТ НА АГЕНЦИЈА ЗА МЛАДИ И СПОРТ И ВНАТРЕШНО РАБОТЕЊЕ

Правна рамка

Работењето на Агенцијата за млади и спорт е уредено во повеќе закони и интерни правилници на агенцијата. Законите кои ги регулираат внатрешното уредување и распределбата на ресурсите се: Закон за организација и работа на органите на државната управа; Закон за *Владата на Република Македонија*; Закон за игрите на среќа и за забавните игри; Закон за спорт; Закон за буџетите, Закон за јавна внатрешна финансиска контрола; Закон за јавни набавки; Законот за државна ревизији; Закон за јавна внатрешна финансиска контрола и други закони кои ја регулираат работата на државните институции.

Со членот 30 од Законот за организација и работа на органите на државната управа се уредени ингеренциите на Агенцијата за млади и спорт. Сепак, тука само таксативно се набројани неколку области во кои АМС треба да делува:

„Агенцијата за млади и спорт ги врши работите што се однесуваат на грижата за психофизичкиот развој на младите и нивната заштита од болести на зависности, проституцијата, криминалот и други социопатолошки појави; грижата за статусот на младите; поттикнувањето и помагањето на различните облици на организирање на младите; преземањето активности за создавање услови за задржување во Република Македонија на способните и талентирани млади, како и создавањето услови за стимулирање на нивното враќање во Република Македонија; следењето на спортските и спортско рекреативните активности од областа на спортот; следењето на развојот на врвниот спорт и врши и други работи утврдени со закон ".[1]

Финансискотот работење на Агенцијата за млади и спорт, како дел од државната управа подлежи на неколку закони: на Закон за буџетите[2], на Закон за јавна внатрешна финансиска контрола[3], подлежи на ревизија на Државниот завод за ревизија, на Законот за јавни набавки[4], и на сите останати закони кои ја уредуваат и регулираат работата на државните институции, закони кои го регулираат добивањето, распределбата и трошењето на средствата со кои располага агенцијата.

Дел од финансиите со кои располага агенцијата се согласно Законот за игрите на среќа и за забавните игри, од каде што се добиваат средства што се наменети за спортот, односно за спортските федерации. Членот 16 од овој Закон предвидува: *„спортските федерации и клубови се финансираат преку средствата остварени по сите основи од приредување на игри на среќа и забавни игри, а тоа го реализира Агенцијата за млади и спорт. Висината на средствата утврдени за ова не може да биде помал од 30 милиони денари и не може да биде поголем од 50 милиони денари. Рапределбата на овие средства ја врши Владата на Република Македонија, со одлука врз основа на програма поднесена од Агенцијата за млади и спорт. Оваа програма Агенцијата ја изготвува врз основа на поднесени проекти од страна на спортските федерации и клубови, но и врз основа на сопствени проекти за унапредување на спортот, со јасни назнаки за износот на средства и активностите за кои средствата се потребни“*.

---

1 Закон за организација и работа на органите на државната управа“ - “*Сл. весник на Р Македонија*” бр.58/2000 од 21.07.2000 година (член 30)

2 „Закон за буџетите“ - *Службен весник на Република Македонија* бр.64/05, 0 (*Службен весник на Република Македонија* бр.64/05, 04/08, 103/08, 4/08, 103/08,
156/09, 95/10 156/09, 95/10, 180/11и 171/12 и 171/12 и 171/12

3 Закон за јавна внатрешна финансиска контрола - „*Службен весник на Република Македонија*“ бр. 90/2009 и 188/2013

4 Закон за јавни набавки - *Службен весник на РМ*, бр. 165 од 16.11.2017 година

Секторот Спорт при Агенцијата за млади и спорт, воедно и спортот во државата се уредуваат со Закон за спорт[5]. Па така, според овој Закон, надлежната државна институција (во овој случај АМС) формира Совет за спорт, што е стручно-советодавно тело, од редот на стручни, научни и истакнати работници од областа на спортот. Исто така, согласно со член 12 дава ингеренции на Агенцијата да може по службена должност да поништи издадено решение за вршење на дејност спорт доколку утврди дека спортскиот клуб, Националната спортска федерација или *Македонскиот олимписки комитет* не ги исполнуваат условите одредени со Законот за спорт. Решенијата за вршење на дејност спорт ги издава Агенцијата за млади и спорт, односно 10 дена по приемот на барањето треба да донесе решение за вршење на дејност спорт или да донесе решение за одбивање на барање за вршење на дејност спорт.

За остварување на јавниот интерес во спортот Агенцијата за млади и спорт, општините, општините на Град Скопје и Градот Скопје може да основаат фондација за развој на спортот, во согласност со законот. Со фондацијата ќе раководи и управува Управен одбор. За остварување на јавниот интерес во спортот, Владата донесува петгодишна Програма за развој на спортот, а за спроведување на активностите предвидени во неа се користат средства од Буџетот на државата.

Анализирајќи ги законите и уредбите кои се однесуваат на Агенцијата за млади и спорт, невозможно е да не се забележи недостатокот на регулатива што ќе ги уредува ингеренциите и правата на Агенцијата во однос на областа млади. Единствениот документ кој ја насочува работата на АМС за млади е Националната стратегија за млади (НСМ). Воедно ова е единствениот документ кој предвидува институционална соработка за исполнување на прирориттетите предвидени во НСМ. Претходната Национална стратегија за млади беше за периодот 2005-2015[6], додека моменталната НСМ според која Агенцијата за млади и спорт треба да се води при проектирање на буџетот е НСМ 2016-2025 година[7]. Сепак, иако ова е единствен документ што ја насочува АМС за работа со млади, евидентна е непосветеност кога станува збор за креирање на НСМ, но и понатамошна реализација на предвидените активности. Па така, по спроведената анализа за реализираните активности од НСМ 2005-2015, утврдено е дека постои само еден акциски[8] план (за 2009 година), иако идејата е да се носи поединечен акциски план за секоја година опфатена во стратегијата[9], некоординација помеѓу надлежните институции, непостоење на план за евалуација и мониторинг на постигнатото, ниту известување и спроведена анализа од страна на АМС која би требало да е јавно достапна[10]. Слични проблеми се нотираат и во Националната стратегија за млади за 2016-2025 години, односно нема акциски план по кој АМС би се водела во исполнувањето на стратешките определби, а активностите кои ги планираат во буџетот не соодветствуваат со стратешките цели дефинирани во Стратегијата.

Стратегијата за млади е единствениот документ кој ги уредува областите за млади кои ќе ги работи Агенцијата, а воедно гарантира и соработка помеѓу Агенцијата и

5 „Закон за спорт“ - *Службен весник на Република Македонија* бр.29 од 07.05.2002 година (член 25)
6 Национална стратегија за млади 2005-2015. Достапна на: <http://www.strategijazamladi.mk/sites/default/files/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%BC%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8.pdf>
7 Национална стратегија за млади 2005-2015
8 Акциски план НСП – 2009. Достапен на: < http://www.sega.org.mk/web/images/NSM/action%20plan%20for%20implementation%20of%20the%20national%20youth%20strategy%20of%20the%20republic%20of%20macedonia.pdf>
9 Kirkovski, Aleksandar (2017). „Country sheet on youth Policy in the Formar Yugoslav Republic of Macedonia“. <http://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/9829969/Country-sheet-the+former+Yugoslav+republic+of+Macedonia.pdf/888e5076-42da-51f6-2692-81096175873b>
10 Анализа на спроведените активности од Националната стратегија за млади 2010-2015, https://issuu.com/youtheducationalforum/docs/________________________________6342548b096811

останатите институции. Нереализирањето на стратегијата значи неисполнување на зададените задачи и обврски кон институциите но и непочитување на највисокиот документ за млади од страна на институциите.

Внатрешна поставеност

Највисоката раководна функција која управува со првниот субјект е Директорот кој се назначува со одлука на Владата којашто врши именување и назначување, односно разрешување од должноста директорот на Агенцијата[11].

За тековното фукнционирање на АМС се задолжени петте сектори кои функционираат во рамките на агенцијата: Сектор за млади, Сектор за спорт, Сектор за капитални инвестиции, Сектор за човекови ресурси и стручна поддршка на Директорот и сектор за финансиски прашања. Секој од секторите има по неколку одделенија на кои се распределуваат специфичните обврски и задачи, заради поголема ефективност и ефикасност на самите сектори.

Како посебна функција што треба да му биде помош при работењето на директорот во 2015. година, Агенцијата за млади и спорт бара систематизирање и објавување оглас за позицијата Државен советник за спорт и млади. Целта на оваа работна позиција е:

„вршање на најсложени задачи што бараат посебна самостојност и стручност, а кои се однесуваат на прашањеа од областа на спортот и младите, равивање и обединување на политиките во рамките на делокругот на институцијата и координирање и спроведување на таквите политики преку контрола врз програмите за спортски активности и младински политики, како и активности за поддржување и унапредување на спортот и фиизчката култура и вклучување на младите во јавните процеси од важност за Република Македонија. Поддржување на работата на функционерот кој раководи со органот.“

Во однос на постапката водена од страна на АМС истата е регуларна. Следени се сите чекори што се потребни и водена е уредна документација за изборот и вработувањето на државниот советник за млади и спорт. При прибирањето на податоците за анализата, се побара целосна документација од сите институции инволвирани во изборот и вработувањето на Државниот советник за спорт и млади (АМС, МИОА и Агенцијата за администрација). МИОА на барањето за пристап до информации од јавен карактер достави одговор дека работното место државен советник за спорт и млади не е влезено во систематизација на регистарот и поради тоа не може да се изврши избор, што претставува давање спротиставени информации од страна на иституциите кои дополнително мора да се истражат. Агенцијата за администрација на барањето за доставување на листа на сите вршители на функцијата Државен советник за спорт и млади напоменува дека за таков податок е одговорно Министерството за информатичко општество и администрација.

Сектор Спорт

Целта на Секторот Спорт е да помогне и да учествува во развојот на спортот, во сите негови сегменти, со опфат на голем број деца, млади и граѓани, така и со остварување на високи спортски резултати на најголемите светски и европски натпреварувања. Во својот делокруг на работа, Секторот ги опфаќа следниве активности и работи[12]:

- Следи, проучува и обработува прашања поврзани со системот и организацијата на спортот и меѓународната соработка во областа на спортот и предлага мерки за

11 *Закон за Владата на Република Македонија - “Службен весник на Република Македонија”* бр.59/2000 од 22.07.2000 год.

12 Податоците се извадени од страната на Агенцијата за млади и спорт, достапно на: < http://ams.gov.mk/za-agencijata/sektori/sektor-sport>

нивно унапредување и развој;
• ги следи состојбите во здруженијата, асоцијациите и во другите субјекти кои вршат дејност спорт;
• ја следи состојбата на стручните кадри во спортските здруженија и предлага мерки за нивно усовршување;
• ја следи мрежата на здруженија и асоцијации од областа на спортот и системот на натпревари и предлага мерки за унапредување, развој и стручно усовршување;
• ги следи специјалните спортски програми со талентираните ученици;
• ги следи спортските сктивности на студентите и граѓаните;
• подготвува Програма за развој на спортот;
• ја следи реализацијата на меѓународните спортски приредби и манифестации;
• предлага, планира и поттикнува меѓународна соработка во областа на спортот;
• ги следи активностите на Советот на Европа во областа на развојот на спортот и презема мерки за спроведување на конвенции и други меѓународни документи од областа на спортот прифатени на национално ниво;
• предлага и изготвува мерила и критериуми за стекнување на статусот, рангот, правата и обврските на врвните спортисти аматери;
• предлага и изготвува стандарди за здравствена контрола на учесниците во спортско рекреативните активности;
• предлага и изготвува мерила и критериуми за финансирање на дејноста, на спортот на децата, младината и спортско-рекреативна активност на граѓаните и врвниот спорт и го следи нивното спроведување;
• ги планира програмите потребни за остварување на дејноста;
• предлага и изготвува програми за меѓународна соработка во областа на спортот и ја следи нивната реализација;
• дава мислење по програми за меѓународна соработка кои ги изготвуваат и предлагаат други органи и установи;
• ги следи активностите на спортските здруженија од областа на спортот на граѓаните кои живејат и престојуваат во странство;
• предлага и изготвува документи за билатерална и мултилатерална соработка во областа на спортот и ја следи нивната реализација;
• ги врши стручните и административно-техничките работи на Советот за спорт;
• ја следи и поддржува издавачката дејност во областа на спортот;
• изготвува анализи, елаборати, осврти, информации, извештаии и други матерјали од областа на спортот; и
• прибира извештаи.

Во рамките на Сектор спорт фукнционираат четири одделенија со различни подднадлежности:

• Одделение за Национален спорт;
• Одделение за Меѓународен спорт и меѓународна соработка и поддршка на спортот;
• Одделение за Инспекциски надзор во спортот;
• Одделение за Регистрација на субјекти кои вршат дејност спорт;

Одделение за Национален спорт

Како организациона единица во состав на Секторот за спорт, во својот делокруг на работа опфаќа прашања поврзани со системот на организација на спортот на национално ниво; предлага критериуми и мерила правата и обврските на спортистите, аматерите, децата и младите и го следи нивното спроведување; го следи работењето на спортските здруженија и асоцијации, системот на натпревари и нивниот развој и напредок.

Одделение за Меѓународен спорт и меѓународна соработка и поддршка на спортот

Одделение за Меѓународен спорт и меѓународна соработка и поддршка на спортот е задолжено за претставување на спортот и спортистите на меѓународно ниво со тоа што ги следи, проучува и обработува прашањата поврзани со меѓународната соработка во областа на спортот и предлага мерки за нивно унапредување и развој. Ова одделение предлага, планира и поттикнува меѓународна соработка во областа на спортот, ги следи активностите на Советот на Европа во областа на развојот на спортот и презема мерки за спроведување на конвенции и други меѓународни документи од областа на спортот прифатени од државата. Ги следи активностите на спортските здруженија од областа на спортот на граѓаните кои живејат и престојуваат во странство, и организира меѓународни манифестации кои се одржуваат во земјата.

Одделение за Инспекциски надзор во спортот

Како организациона единица во состав на Сектор Спорт, во својот делокруг на работа ги опфаќа следниве активности и работи: врши инспекциски надзор врз работењето на спортски клубови, на Национални спортски федерации, други спортски асоцијации и субјекти кои вршат дејност спорт како и стручни спортски работници во државата. Ова одделение ја следи состојбата во спортските клубови, Национални спортски федерации, други спортски асоцијации и други субјекти кои вршат дејност спорт, врши надзор на исполнетоста на условите за вршење на дејноста спорт.

Одделение за Регистрација на субјекти кои вршат дејност спорт

Како организациона единица во состав на Сектор Спорт, во својот делокруг на работа ги опфаќа следниве активности и работи: прибира барања за издавање на решенија за врешење на дејност во соработка со Одделението за Инспекциски надзор во спортот, ја испитува основаноста на одделно барање за издавање на решение за дејностспорт, води регистар на субјекти кои вршат дејност спорт во државата и до Директорот на Агенција за млади и спорт подготвува и предлага издавање решенија за вршење на дејност спорт.

Сектор за млади

Секторот за млади врши работи што се однесуваат на сферите на интерес и потребите на младата популација во земјата и признавањето на улогата на младите во развојот државата, како позитивна движечка сила и промотор на новите вредности во општеството и државата, придржувајќи се до Националната стратегија за млади којашто ги дефинира следните приоритети за дејствување на државните институции и младински здруженија на граѓани [13]:

• социјален развој и социјална интеграција на младите преку квалитетно формално и неформално образование;
• економски развој на младите преку младинското претприемаштво;
• подобрување на квалитетот на живеење на младите луѓе;
• активно учество на младите луѓе во јавниот живот и во процесите на донесување одлуки на национално и локално ниво.

Секторот млади своите задолженија, обврски и задачи ги извршува во двете одделенија:

• Одделение за младинска политика и тренинг;
• Одделение за меѓународна соработка.

13 Податоците се извадени од страната на Агенцијата за млади и спорт, достапно на: < http://ams.gov.mk/za-agencijata/sektori/sektor-mladi>

Функции на Секторот млади:

• развивање активна обрзовна политика, која ќе содејствува на потребите на младите, општеството и на глобалниот социјален и техничко-технолошки развој;
• промовирање еднакви можности за образование и културно осознавање на младите заради поттикнување на нивниот личен развој и развој во заедницата;
• признавање, подршка и развој на неформалното образование и неговите носители;
• воспоставување баланс и соработка помеѓу образованието и тренингот со пазарот на работна сила (понуда и побарувачка) и развојот на новите технологии;
• интеграција на младите во работниот процес, без оглед на социјалното и културното потекло;
• воспоставување партнерство помеѓу државните органи и приватниот сектор во областа на вработувањето на младите луѓе;
• подигање на нивото на квалитетот на живеење на младите луѓе преку користење на нивното слободно време во корисни и социо-едукативни активности и нивно формирање како одговорни и активни граѓани;
• поттикнување на свеста на младите за семејните вредности и грижата и солидарноста во заедницата и општеството;
• дистрибуција и пристап до информации и едукација на младите луѓе заради заштита на нивното здравје;
• координаран пристап кон државата и НВО секторот за заштитата на младите и промоција на здрав животен стил.

Сектор капитални инвестиции

Секторот за Капитални инвестиции во областа на спортот и младите во својот делокруг на работа ги опфаќа следниве активности и работи: ги координира и спроведува активностите за планирање и извршување на работи на капитални инвестиции во областа на спортот и областа на младите. Технички ги подготвува работите за капиталните инвестиции и собира и изготвува документација за истите и го следи целиот процес при изведба. Исто така изготвува анализи, елаборати, осврти, информации, извештаии и други материјали што се однесуваат на капитални инвестиции во областа на спортот и младите.

Сектор за човечки ресурси и стручна поддршка на Директорот

Секторот за човечки ресурси и стручна поддршка на Директорот, работи со целосна поддршка на Директорот преку внатрешно менаџирање на секторите и човечките ресурси, со изготвување и спорведување акти и прописи како и одржување односи со јавноста и транспарентно информирање за работењето на агенцијата. Овој сектор во својот делокруг на работата ги опфаќа следните активности и работи:

• Во соработка со ресорни органи дава стручни мислење и подговува предлози за донесување закони, нацрти и предлози на закони и други прописи и општи акти од неговиот делокруг и од областа на спортот и младите и се грижи за спроведување на законите и на другите прописи од областа на спортот и младите; изработува записници, решенија, одлуки, препораки, заклучоци и други документи и организира изработка на анализи, програми и планови што се во надлежност на Директорот или произлегуваат како задача од одржаните состаноци и средби и е одговорен за нивно чување и ракување. Ја организира, координира и спроведува работата во врска со остварувањето на соработка со секторите во Агенцијата, како и со другите органи на државната управа, со работните тела формирани од надлежните органи; со единиците на локалната самоуправа, со јавните установи и служби, со јавните претпријатија и со други организации и институции. Ги обединува и систематизира работните процедури, предметните планови и програми предложени од страна на одделенијата и секторите, како и плановите за материјално-техничко опремување

на одделенијата и програмите за стручно усовршување на вработените во нив и по нивното официјализирање од страна на Директорот на Агенцијата, одговорно е за нивно спроведување,
• Изготвува анализи, елаборати, осврти, информации, извештаи и други матерјали во надлежност на Агенцијата од областа на односите со јавноста и слободниот пристап до информации од јавен карактер и подготвува материјали и документи за конференции за печат на Агенцијата за млади и спорт, ја одржува со информации интернет-страницата на Агенцијата за млади и спорт, ја информира јавноста за прописите што се однесуваат на надлежноста на Агенцијата за млади и спорт, поврзани со регистарот на прописи објавени во службено гласило и издава информативни билтени и други облици на информирање. Ги подготвува и организира прес-конференциите и брифинзите, изготвува соопштенија и ги доставува до медиумите за објавување, подготвува и дистрибуира пропаганден материјал за потребите на Агенцијата, доставува покани за активности што ги организира Агенцијата, во негово име испраќа честитки во пригодни прилики, организира посети на Агенцијата од страна на заинтересирани групи и поединци. Го утврдува и организира протоколот за сите значајни настани што се случуват во Агенцијата (посети, состаноци, прес-конференции, брифинзи).
• Врши прибирање, селекција, класификација и анализа на информации содржани во средствата за јавно информирање и на Интернет што се однесуваат на Агенцијата и на неговите активности, соработува со медиумските куќи во земјата врз основа на разработена стратегија за соработка и соработува и координира активности со надворешни агенции за анализа на јавното мислење и однесување. Предлага, организира и реализира медиумска кампања за потребите на Агенцијата.
• Изготвува годишен, квартални и месечни планови за односи со јавноста, во кои се дефинираат целните групи, целта, поводот, содржината, начинот и динамиката на обраќање, начинот на евидентирање и документирање на обраќањето, како и следењето и документирањето на постигнатиот ефект кај целната група.

Сектор за финансиски прашања

Секторот за финансиски прашања во својот делокруг на работа ги опфаќа следните активности:

• Ги координира и организира активностите од областа на финансиско-материјалното работење кои претставуваат системска поддршка за реализација на активностите на останатите организациони облици (сектори и одделенија) во Агенцијата.
• Финансиско-материјалното работење ги опфаќа следните активности: донесување и реализација на финансискиот план на Агенцијата, имплементирање на системот на финансиско управување и контрола што ги опфаќа приемот, изработката, евидентирањето и следењето на финансиски документи во согласност со постојните законски прописи, контролата и сметководственото евидентирање на финансиското и материјалното работење.
• Давањето стручна помош за активности што се поврзани со материјалното и финансиското работење.
• Го изработува планот за јавни набавки на стоки, услуги и работи и активностите во делот на реализацијата на јавните набавки што се извршуваат во согласност со Законот за јавни набавки.

Во склоп на Секторот за финансиски прашања функционираат четири одделенија:

• Одделение за буџетска координација;
• Одделение за буџетска контрола;
• Одделение за сметководство и плаќања;
• Одделение за јавни набавки.

Одделение за буџетска координација

Во делокругот на работата ги опфаќа следните активности и работи:
• Предлага работни процедури за одделението и по нивното донесување се грижи за нивното спроведување. Врши подготовка, изменување и дополнување на буџетот на АМС и го следи извршувањето на буџетот, изработува план за воспоставување на финансиското управување и контрола и изготвува информации и извештаи за неговото извршување;
• Изготвува предметен, финансиски план за работа и план за материјално-техничко опремување на одделението и предлага програма за стручно усовршување на вработените во одделението.

Одделение за буџетска контрола

• Врши контрола на финансиското и материјалното работење, предлага работни процедури за одделението и по нивното официјализирање се грижи за нивно спроведување, за што изработува записници и извештаи за извршените контроли;
• Прави процени на ризик на процесите на финансиското управување, контрола и врши ex ante буџетска контрола на целокупната документација пред да се изврши плаќање. Врши контрола на исплатна документација за плаќања во готово и врши готовински исплати во денари и странски валути. Одделението изготвува информации и извештаи за движењето на платите за вработените. Изготвува предметен, финансиски план за работа и план за материјално-техничко опремување на одделението и предлага програма за стручно усовршување на вработените во одделението.

Одделение за сметководство и плаќања

• Врши работи од областа сметководствената евиденција, платниот промет, готовински исплати и пресметка на плати и ја следи законската регулатива од оваа област. Врши сметководствено евидентирање на извршување на буџетот/финансискиот план, ex ante контрола на веродостојноста на севкупната сметководствена документација и сметководствено евидентирање на стасаните обврски. Сочинува исплатна документација и ја доставува на плаќање, сочинува извештај за планирани и потрошени средства по потпрограми, ставки и потставки.

Одделение за јавни набавки

• Врши работи од јавните набавки и ја следи законската регулатива од областа на јавните набавки, ја следи реализацијата на договорите за јавна набавка, дава инструкции и совети на комисијата за јавни набавки. Предлага работни процедури за одделението и по нивното официјализирање одговорно е за нивно спроведување, изработува годишен план за јавни набавки и го следи извршување на планот за јавни набавки.

ВНАТРЕШНО РАБОТЕЊЕ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА МЛАДИ И СПОРТ

За да утврдиме според кои закони и интерни акти Агенцијата за млади и спорт секојдневно работи, испративме барања за пристап до информации од јавен карактер до АМС, Министерството за финансии и Министерството за информатичко општество и администрација и ги побаравме сите прирачници и правилници кои Агенцијата како државен орган треба да ги почитува.

Акти кои го уредуваат финансиското работењето на АМС

Според добиените податоци, Агенцијата за млади и спорт при своето работење треба да ги почитува следниве акти усвоени од Министерството за финансии:

- Правилник за начинот на давање на овластување;
- Правилник за начинот на спроведување на општите финансиски процеси;
- Правилник за начинот на извршување на работите од надлежност на единицата за финансиски прашања;
- Стандарди за внатрешна контрола во јавниот сектор;
- Прирачник за финансиско управување и контрола;
- Правилник за начинот на споведување на внатрешна распределба на вкупниот одобрен буџет, преземање финансиски обврски и извршување на плаќања;
- Решение за внатрешна распределба;
- Насоки за раководна одговорност;
- Правилник за формата и содржината на извештаите и изјавата за квалитетот и состојбата на внатрешните контроли;
- Уредба за постапката за спречување на неправилности, начинот на меѓусебната соработка, формата и содржината, роковите и начинот за известување за неправилностите;
- Решение за назначување на лице кое известува за неправилности и сомнежи за измами или корупција;
- Насоки за спроведување на процесот на управување со ризици;
- Упатство за подготовка на стратегија за управување со ризици;
- Стретегија за управување со ризици;
- Насоки за управување со ризици;
- Правилник за начинот на извршување на внатрешна ревизија и начинот на изветсување на ревизијата;
- Меѓународни стандарди за професионално извршување на внатрешната ревизија;
- Правилник за повелбата на внатрешна ревизија;
- Повелба за внатрешна ревизија;
- Правилник за етичкиот кодекс на внатрешните ревизори;
- Прирачник за внатрешна ревизија - Упатсво за методите и техниките на внатрешна ревизија;
- Проценка на ризиците во планирањето на ревизијата - Водич за ревизорите за тоа како најдобро да се проценат ризиците при планирање на работите за ревизијата;
- Образец на Преглед на високи ризици рангирани во согласност со извршената проценка на ризиците во планирање на ревизијата - Ревизорски универзум;
- Насоки за подготовка на стратешки и годишен план за внатрешна ревизија;
- Стретаешки план за извршување на ревизијата во наредните три години;
- Годишен план;
- Организација и опис на работните места во единицата за внатрешна ревизија.

Интерни правилници на Агенција за млади и спорт

Знаејќи ги подзаконските акти кои Министерството за финансии ги има пропишано и усвоено, сакавме да провериме колку од тие акти Агенцијата за млади и спорт ги применува во секојдневното работење. Според добиените податоци од Агенцијата за млади и спорт, правилниците, деловниците и интерните акти кои ја уредуваат работата на АМС се следниве:

• Правилник за внатрешна организација на Агенцијата за млади и спорт;
• Правилник за систематизација на работните места во Агенцијата за млади и спорт;
• Правилник за постапка и критериум за распределба на средства за остварување на јавниот интерес во спортот;
• Деловник за работа на стручниот колегиум на Агенцијата за млади и спорт;
• Правилник за утврдување на критериуми за наградување на државни службеници како и постапка за утврдување, пресметување и исплата на награди на државните службеници во Агенцијата за млади и спорт;
• Правилник за утврдување за начинот на упатување на службен пат, формата, содржината, начинот на пополнување и одобрување на патни налози и утврдување износи на дневници и превозни и други трошоци за извршени службени патување од страна на вработените во Агенцијата за млади и спорт;
• Правилник за формата, содржината, начинот на пополнување и одобрување на патните налози и износ на дневница за извршни службени патувања од страна на вработените во Агенцијата за млади и спорт;
• Правилник за формата, големината и содржината на печатите и штембилите како и начинот на нивно чување, употреба и евиденција во Агенцијата за млади и спорт;
• Правилник за определување начин за пресметување на плата и додатоци на плата, плата и додатоци на плата во случај на боледување, плата и додатоци на плата во слулај на инвалидитет, определување и пресметување на други надоместоци и заштита на вработените во Агенцијата за млади и спорт;
• Правилник за начинот на евидентирање и контрола на користење на работното време, определување на траење и користење на паузи, одмори и отсуства на вработените и анагажирани лица во Агенцијата за млади и спорт (изработен е но не е усвоен);
• Правилник за начинот и роковите за вршење на попис на средствата и изворите на средствата и усогласување на сметководствената со фактичката состојба во Агенцијата за млади и спорт;
• Процедура за управување со влезни и излезни фактури по спроведени постапки за доделување договори за јавни набавки;
• Процедура за управување со влезни фактури за мали набавки;
• Процедура за управување со влезни фактури - градежни ситуации;
• Процедура за обука на вработените во Агенцијата за млади и спорт;
• Процедура за работење на пријавница во Агенцијата за млади и спорт;
• Упатство за користење и управување со службени возила во Агенцијата за млади и спорт;
• Процедура за управување со влезни фактури за вода, струја, парно греење во Агенцијата за млади и спорт;
• Упатство за услови и начин на користење на апарат за топли напитоци;
• Правилник за употреба на апаратот за копирање во Агенцијата за млади и спорт;
• Правилник за начинот на примопредавање на материјално технички средства и документација;
• Правилник за техничките и организациските мерки за обезбедување трајност и заштита на обработка на личните податоци;
• Правилник за готовинско благајничко плаќање;
• Правилник за утврдување на критериумите на наградување на државни службеници како и постапка за утврдување, пресметување и исплата на наградите на државните службеници вработени во Агенцијата за млади и спорт;

Правилниците што произлегуваат од Законот за заштита на личните податоци се изработени во 2016 година, и се добиени согласно препораките од Дирекцијата за заштита на личните податоци - ДЗЛП, но не се потпишани од претходното раководно лице на институцијата. Истото важи и за Правилникот за репрезентација, Правилникот за магацинско работење, Процедурата за реализација на проектот Достапна 22 администрација за лица со хендикеп како и за Правилникот за изготвување на начинот

на изготвување на изјава за безбедност, нејзината содржина како и податоците врз кои треба да се заснова процената на ризик.

Покрај барањата за доставување на правни акти и документи за внатрешно работење, беа испратени и низа барања за пристап до информации од јавен каректер за да се утврди колку регулативата која ја има на хартија Агенцијата за млади и спорт ја применува при секојдневното работење. Од добиените податоци, може да се утврди дека ни тие не се потпишани од тогашното раководно лице.Министерството за финансии одговори дека начинот за давање овластувања, согласно со член 8 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, Министерот за финансии го има пропишано со Правилник за начинот за давање на овластување. Исто така, во прилог 8 од прирачникот за Финансиско управување и контрола, даден е образец на решение за давање генерално овластување за лицата за преземање финансиски обврски и за овластеното лице за плаќање Агенцијата за млади и спорт, за периодот 2014 - 2017, правото за давање на овластувања го искористила 17 пати, односно во 2016 биле дадени 8 овластувања, а во 2017 година до јули раководното лице дало 9 овластувања.

БУЏЕТ И АКТИВНОСТИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА МЛАДИ И СПОРТ

Агенцијата за млади и спорт е буџетски корисник, што подразбира дека буџетот со кој располага е дел од буџетот на државата. Буџетот на АМС го претставуваат одобрените сретства, кои имаат утврдена намена за финансирање на тековните, капиталните и другите расходи и за извршување на активностите претставени преку секторите и одделенијата на агенцијата. Агенцијата изготвува барање за предлог буџет, врз основа на усвоената Фискална стратегија и утврдените максимални износи на одобрени средства, го доставува до Министерството за финансии за истиот да биде дел од буџетот на државата.

Министерството за финансии го изготвува буџетот на државата и доставува предлог на буџетот до Владата на усвојување најдоцна до 1 ноември во тековната година. Владата предлогот на буџетот го доставува до Собранието најдоцна до 15 ноември во тековната година. Собранието го донесува Буџетот на државата најдоцна до 31 декември.

Доколку буџетските корисници имаат потреба од дополнителни финансиски средства или пренамена на постоечките средства, постои посебна процедура за којашто е одговорно Министерсвото за финансии.

Во однос на процедурата за подготовка на буџет од страна на буџетските корисници и барањата од страна на Агенцијата за млади и спорт за прераспределба на буџет, Министерството за финансии одговори дека има Процедура за подготовка на Предлог Буџет на државата/Дополнет Предлог Буџет на државата, која е изготвена согласно со стандардот ИСО 9001:2008, но истата процедура не е доставена бидејќи станува збор за документ само за интерна употреба од страна овластени лица.

Во однос на барањето за тоа колку прераспределби на буџет има побарано Агенцијата за млади и спорт, Агенцијата во 2014 година има доставено 6 барања, во 2015 година 10 барања, во 2016 година има доставено 3 барања и во 2017 година има доставено 3 барања за прераспределба на буџетот. Во поглед на правилниците за класификација на расходи и Правилник за класификација на приходи, Министерството за финансиии одговори дека при поднесување на барањата за плаќање, буџетските корисници постапуваат согласно со Правилникот за класификација на приходите и Правилникот за класификација на расходите, кои се однесуваат на сите буџетски корисници. Оттука, Агенцијата за млади и спорт ги применува приходните и расходните шифри од правилниците како и секој буџетски корисник.
Од Министерството за финансии беа побарани и документ/правилник за

хармонизација и надзор на финансиското управување и контрола на Агенцијата за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година. Министерството за финансии одговори дека согласно со член 11 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, раководителот на единицата за финансиски прашања спроведува надзор и го советува раководство на субјектот, особено за: контрола на буџетот (негова подготовка и извршување), ex ante финансиска контрола, контрола на извршувањето на утврдените политики и оперативното управување (надзор над целокупниот процес на внатрешното управување и контрола), сметководство, буџетско и финансиското известување, но и го координира процесот за подготвување и изменување и дополнување на буџетот и стратешкиот план на субјектот, го координира процесот на развој, воспоставување, спроведување и одржување на финансиското управување и контрола, го координира процесот на сметководствено евидентирање за извршување на буџетот и подготвувањето на годишна сметка и Годишниот финансиски извештај од член 47 од овој закон, задолжително дава мислења по предлог актите што ги изготвуваат другите организациони единици во субјектот и предлог-актите на други субјекти кои имаат или може да имаат финансиски импликации за буџетот на субјектот, спроведува ex ante и ex post финансиска контрола, спроведува заштита на средствата и обврските чија вредност е евидентирана во билансот на состојба.

Хармонизацијата и надзорот врз финансиското управување и контрола на Агенцијата за млади и спорт, Централната единица за хармонизација ги врши преку следење и анализа на доставените документи (изводи од ситематизација, решение за давање генерални овластувања, решенија за внатрешна распределба и др.), годишните планови за развој на финансиското управување и контрола и обработка на доставените Годишни извештаи за работењето на единицата за финансиски прашања (согласно со Правилникот за формата и содржината на извештаите и изјавата за квалитетот и состојбата за внатрешните контроли од Годишниот финансиски извештај, кој е објавен на веб-страната на Министерството за финансии, како и преку постојаната комуникација со единицата за финансиски прашања и тековното следење на состојбата на финансиското управување и контрола во Агенцијата, како и давање на насоки и упатства зависно од потребите.

РЕВИЗИЈА, МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА НА РАБОТАТА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА МЛАДИ И СПОРТ

Во насока на монторинг во Агенцијата за млади и спорт, Министерството за финансии на доставените барања за информации од јавен карактер одговори дека субјектите мониторингот треба да го спроведуваат според стандардот 24 и 25 од Стандардите за внатрешна контрола во јавниот сектор. Стандардот 24 предвидува субјектот од јавниот сектор да изготви планови и програми за оценување на внатрешната контрола, раководителот да обезбеди континуирана проверка и оценување на функционирањето на внатрешната контрола и нејзините елементи, а за нефункционирање или за други утврдени проблеми да се преземат корективни мерки, проверка на придонесот на внатрешните контроли кон остварување на целите, оцена на ефикасност која може да се однесува на сите цели или на некои од нив. Стандардот 25 дава рамка за внатрешната ревизија, односно уредува на кој начин субјектот од јавниот сектор треба да воспостави капацитети за внатрешна ревизија, начинот на кој внатрешниот ревизор ќе изготви извештај и ќе даде оцена, како и уредби кои определуваат што треба да содржи ревизорскиот извештај и препорачани мерки што одговараат на ревизорските извештаи, а кои раководителот ги утврдува за отстранување на слабостите утврдени со ревизијата. Во однос на документ/правилник за хармонизација и надзор на внатрешна ревизија на Агенцијата за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година, Министерството за финансии одговори дека Централната единица за хармонизација во Министерството за финансии е надлежна за координација на развојот, воспоставувањето, спроведувањето и одржувањето на системот на јавна внатрешна системска контрола. Понатаму, секој субјект од јавниот сектор има можност да изготви свои интерни акти за извршување на внатрешната ревизија усогласени со Законот за јавна внатрешна финансиска контрола. Исто така, секоја единица за внатрешна ревизија во субјектите од јавниот сектор може да подготви дополнение на прирачникот за внатрешна ревизија доколку има специфики во своето работење, но истото пред одобрување треба да го достави до Централната единица за хармонизација. Агенцијата за млади и спорт нема доставено до Централната единица за хармонизација прирачник за извршување на внатрешната ревизија на одобрување.

Во член 22 од Законот за државна ревизија, се наведуваат субјектите кои подлежат на државна ревизија, а дел од тие субјекти е и Агенцијата за млади и спорт, бидејќи се буџетски корисници. Државниот завод за ревизија (ДЗР) во својата годишна програма ги предвидува субјектите кои за тековната година ќе подлежат на ревизија. Агенцијата за млади и спорт изготвува стратешки тригодишен план за работата на одделението за внатрешна ревизија при АМС, кој се изготвува врз основа на Закон за јавна внатрешна финансиска контрола[1], Правилник за начинот на извршување на внатрешната ревизија и начинот на известување за ревизијата[2], Меѓународни стандарди за професионално извршување на внатрешната ревизија[3]. Стратешкиот план на одделението за внатрешна ревизија содржи активности и стратегии кои се предвидени да се спроведат во периодот за кој што е изработена стратегијата. Одделението за внатрешна ревизија изработува и годишен план, по кој се водат ревизиите за една календарска година. Внатрешната ревизија ја усмерува својата активност применувајќи планиран пристап за процена на ризик кон континуирано псотигнување на квалитет на работењето. Анализата и оценката за имплементација на овластениот државен ревизор од Државниот завод за ревизија и внатрешниот ревизор дадени во конечните извештаи, го формира позитивното мислење за отстарнување на слабостите и го истакнува стремежот за примена на регуларност,

1 Закон за јавна внатрешна финансиска контрола *„Службен весник на Република Македонија, бр. 90/09“*
2 Правилник за начинот на извршување на внатрешната ревизија и начинот на известување за ревизијата *„Службен весник на Република Македонија, бр. 136/2010“*
3 Меѓународни стандарди за професионално извршување на внатрешната ревизија *„Службен весник на Република Македонија, бр 113/2014“*

ефикасност и функционалност на работните процеси.

Агенцијата за млади и спорт ги достави сите спроведени внатрешни ревизии за периодот 2014-2017 година, нивниот план за ревизија, назначеното лице кое е финансиски контролор на Агенцијата, како и известување дека подлежеле на ревизија на Државниот завод за ревизија.

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА ЗА АГЕНЦИЈА ЗА МЛАДИ И СПОРТ ЗА 2012 ГОДИНА

Државниот завод за ревизија е надлежен за спроведување ревизија на државните институции, меѓу кои е и Агенцијата за млади и спорт. ДЗР изготвува годишен план за ревизија во кој ги наведува институциите што во таа година ќе подлежан на ревизија. Во резимето на конечниот извештај на Државниот завод за ревизија[1] за АМС од 2012 година најпрво се споменува дека е изразено негативно мислење за финансиските извештаи од 2007 година, како и негативно мислење во врска со наменското и законското користење на средства од страна на АМС. Со ревизијата спроведена во 2012 година, опфатени се и препораките дадени до АМС, а од страна на ДЗР во конечниот ревизорски извештај од 2007 година. Од вкупно 10 препораки, имплементирани биле 2 препораки, 3 биле делумно спроведени, 2 препораки не биле спроведени, додека пак 3 препораки не биле применливи. **Важно е да се напомене дека ревизорот во извештајот изразува негативно мислење за прашањата во врска со усогласеноста на активностите, финансиските трансакции и информации со релевантната законска регулатива.**

Државниот ревизор констатирал дека АМС не воспоставила соодветни внатрешни контроли што треба да го обезбедат наменското и законското користење на средствата кои се трансферираат на Националните спортски федерации за реализација на нивните програми, односно ревизирот увидел дека распределбата на средства до Националните спортски федерации не се врши врз основа на воспоставени мерливи критериуми врз чиј основ ќе се определува висината на исплатените средства, додека пак склучените договори со Националните спортски федерации не содржеле одредби со кои би се прецизирала намената на одобрените средства. Дополнително, ревизорот во извештајот вели дека во текот на 2012 година, одредени Национални спортски федерации кои бележат ниско ниво на активности и имале мал број на регистрирани клубови и спортисти, добивале сличен или повисок износ на средства во однос на оние Национални спортски федерации кои имале значително повисоко ниво на активност, број на спортисти, клубови и остварени спортски резултати. За таа цел, ревизорот дал препорака раководното лице на АМС да преземе мерки кон тоа распределбата на средствата до Националните спортски федерации да се врши на начин кој што ќе се базира врз мерливи критериуми, кои би обезбедиле праведна финансиска поддршка на Националните спортски федерации, имајќи ги предвид активностите на федерации, бројот на спортисти и клубови, остварени резултати и финансиска отчетност. Понатаму, во врска со добивањето на средствата, доделувањето се одвива на начин што Агенцијата за млади и спорт склучува договор со Националните спортски федерации. Договорите кои се склучуваат не содржат одредби со кои дополнително се појаснуваат намените за кои може да се искористат одобрените средства, ниту пак била воспоставена обврска овие средства да се исплатат на посебна наменска сметка на Националните спортски федерации. Исто така, ревизорот наведува дека вака склучените договори не создаваат обврска корисниците на средствата да ги употребуваат доделените средства за намени за кои се побарани и овозможуваат трошење на средства за други цели. Препораката на ревизорот е стручните служби на Агенцијата за млади и спорт да извршат дополнување на одредбите од договорите со Националните

1 Конечен извештај од Државен завод за ревизија за Агенција за млади и спорт за 2012 година, http://dzr.mk/Uploads/1_13_AMS_smetka_637_16_KOMPLET.pdf

спортски федерации во врска со прецизирање на намената на одобрените финансиски средства. Член 24 од Законот за спорт како и одредбите помеѓу АМС и НСФ и даваат можност на АМС да врши контрола на наменското користење на средствата од Програмите кои се распределени на корисниците. Меѓутоа, според конечниот ревизорски извештај, наидуваме на голем број нерегуларности поврзани со контролата и начинот на користење на средствата.

Седум Национални спортски федерации на кои им биле исплатени средства не постапиле во согласност со одредбите од договорите кои ги склучиле со АМС и во согласност со Законот за спорт и не доставиле финансиски извештај за потрошените средства. Добиените фактури и сметки од одредени Национални спортски федерации се нецелосни и не го покриваат вкупниот износ на средства што се добиени од страна на Агенцијата за млади и спорт, ниту пак доставиле банкарски изводи каде што ќе може да се потврди вистинитоста на доставените фактури и сметки. Дополнително, со актот за систематизација на работните места на АМС не е воспоставена ниту пак е дадена надлежност на посебна организациона единица за вршење на контрола на наменското и законското користење средства што се доделени на Националните спортски федерации, што е во спротивност на Законот за јавна внатрешна финансиска контрола. Исто така, одделението за внатрешна ревизија, извршило контрола врз три Национални спортски федерации, односно 6,5% опфат во однос на ислатените средства за една буџетска година. Според ревизорот овој процент не обезбедува задоволително ниво на опфатност на извршена финансиска контрола на трансферираните средства. Немањето на соодветен контролен финансиски механизам кој би го обезбедил трошењето на трансферираните средства до НСФ за претходно дефинирани намени за спортски активности, создава високо ниво на ризик за користење на средства за активности што не се поврзани со основната дејност на Националните спортски федерации. Со таа цел, ревизирот дал препорака одговорното лице на АМС да воспостави мерки кои би ја зајакнале дисциплината кај Националните спортски федерации во врска со доставување на наремена и целосна финансиска документација како и да се извршат промени во актот за систематизација, за да се зајакне контролата врз трошењето на средствата од страна на Националните спортски федерации.

Согласно со член 37-а и 37-б од Законот за спорт, на спортистите до 20 години, *државјани на РМ* кои имаат остварено резултати во одреден временски период на официјални државни и меѓународни натпревари во олимиписки и неолимписки спортови се здобиваат со статус *„спортист спортска надеж"*.

Според оваа уредба, Националните спортски федерации имаат обврска да достават ранг листа на спортистите, како и соодветен билтен со остварени спортски резултати како потврда на подготвените ранг листи на спортистите, со цел Агенцијата за млади и спорт да изврши соодветно и правилно оценување на исполнетоста на условите и критериумите за доделување на статусот спортист спортска надеж. Сепак, Државниот ревизор наишол на неколку недостатоци во работењето во оваа областа на Агенцијата за млади и спорт. Имено, ревизорот пред сѐ утврдил дека во апликациите кои се доставуваат од страна на Националните спортски федерации недостасуваат ранг листи на спортисти со билтени за постигнати резултати во индивидуалните спортови, а подзаконските акти не содржат одредби со кои се прецизирани критериумите за какви спортски резултати требало да исполнат спортистите кандидати за статус спортска надеж. Оттука постои можност, како што се вели во ревизорскиот извештај, за вршење на исплати на кандидати кои постигнуваат слаби спортски остварувања или се натпреваруваат во услови на недостаток на конкуренција. Извештајот вели дека Агенцијата за млади и спорт нема воспоставено контролен механизам заради проверка на извршувањето на обврските од страна на спортистите кои се стекнале со статусот спортска надеж. Оттука, постои ризик од вршење исплати на неактивни спортисти за време на периодот за кој се врши исплатата.

Ревизорскиот извештај содржи препораки насочени кон тоа комисиите на Агенцијата за млади и спорт да не ги прифаќаат апликациите доставени од Националните спортски федерации што не ги содржат сите потребни елементи за оценување на точноста на добиените ранг листи, како и одговорното лице при Агенцијата да воспостави контролен систем преку кој ќе се обезбеди исплата на надоместоци само на оние спортисти кои се активни. Една од клучните информации што можат да се увидат во ревизорскиот извештај е дека Агенцијата за млади и спорт финансиски не ги поддржала активностите на младите како една од областите за која со закон е основана и задолжена да ја следи состојбата, поради побарани, а неодобрени средства од *Буџетот на РМ*. Во извештајот се вели и дека непланирањето на средствата за младите во последните три години во буџетот на Агенцијата го доведува во прашање остварувањето на целите за развој и промоција на здрави животни стилови на младите, заштита од болести на зависност, организирање на младите и останатите области уредени со Законот за организација и работа на органите на државна управа.

Препораката од ДЗР е раководното лице на буџетскиот корисник во рамки на максималните износи на средства содржани во буџетскиот циркулар, во буџетското барање да алоцира средства и за млади како една од двете области за која оваа агенција е основна согласно со закон.

Важно е да се напомене дека во ревизорскиот извештај е утврдено дека Агенцијата за млади и спорт се јавува како страна во судски спор во врска со објектот во кој е сместен хотелот Магнус во Охрид. Имено, од добиената судска пресуда произлегува дека Агенцијата има право на користење на овој објект, но службите на Агенцијата не извршиле процена на вредност на објектот и истиот не бил воведен во сметководствената евиденција.

Во минатите години Агенцијата за млади и спорт има извршено инвестиции во опремување и адаптирање на овој објект со цел истиот да се понуди на користење на спортски екипи, но до денот на ревизијата, ревизорот увидел дека објектот не е користен за оваа намена.

ВНАТРЕШНИ РЕВИЗИИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА МЛАДИ И СПОРТ

Дел од барањата за информации од јавен карактер испратени до Агенцијата за млади и спорт побараа доставување на интерните акти за внатрешна ревизија која ги пропишува Министерството за финансии. Агенцијата достави акциски план за извршена ревизија на ефикасноста и ефективноста на системот за финансиско управување и контрола во Агенцијата за млади и спорт од 30.05.2016 година. Клучните препораки од оваа внатрешна ревизија се: формирање организациона единица за финансиски прашања како сектор или одделение, нагласување на раководни лица на клучните организациони единици - сектор за правни и финансиски прашања, сектор за спорт, инспекциска служба и одделение за правна поддршка во спортот, назначување на координатор за воспоставување на процесот за управување со ризици. Нагласено е дека е потребно системот за управување со информации да обезбеди информации за состојбата со приходи, трошоци, средства и обврски, а исто така и нефинансиски информации: информации од областа на спортот, постигнати резултати и цели, информации за ризиците, нивното влијание, информации за добавувачите.

Препорака од овој извештај е и редовно одржување на состаноци (колегиум) за да се дискутираат целите, работните планови, буџетот, постигнувањето на поставените цели итн. Колегиумот треба да дискутира за имплементација на активноста управување со ризици. Последната препорака е во однос на финансиските обврски, односно се нотира дека лицето што води сметководствена евиденција на обврските не треба да биде овластено лице за плаќање и дека тоа претставува судир на интереси бидејќи

лицето може да прикрива неправилности што самото ги направило. Благајникот треба да презема финансиски обврски, да одобрува плаќање на финансиски обврски, да води сметководствена евиденција на финансиските обврски. Лицето овластено за преземање на финансиските обврски треба да биде раководителот на единицата за финансиски прашања, согласно со член 9 став 2 од Правилникот за начин на спроведување на општите финансиски процеси.

Секој стратешки план за извршување на внатрешна ревизија на АМС содржи активности за следење на примена на препораките од претходниот извештај за внатрешна ревизија.

ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА НА СПОРТСКИ ФЕДЕРАЦИИ

Преку алатката за пристап до информации од јавен карактер, од Агенцијата за млади и спорт беше побарано да ги достави сите внатрешни ревизии што ги има направено, а во насока на контрола на финансиското работење на спортските федерации кои користеле финансиски средства од Агенцијата за млади и спорт. Беа доставени 19 акциски планови за извршена ревизија на 17 спортски федерации, кои содржеа препораки за федерациите заради унапредување на финансиското работење. Најчестите препораки се: приложување на соодветна документација како доказ за потрошени финансиски средства, уредување на сметководствените документи согласно со Законот за здруженија на граѓани и фондации[1] и архивирање согласно со Законот за архивски материјал, доставување копија од изводи до Агенцијата за млади и спорт со кои се документираат соодветни плаќања, детални прикази на субјекти за кои се направени соодветни трошоци, доставување на годишен финансиски извештај, почитување на прописите за службено патување во странство кои ги пропишуваат видовите трошоци кои се признаваат, писмено барање до АМС за пренамена на средства и почитување на одредбите од договорот за користење на доделени средства. Агенцијата за млади и спорт при правење на ревизија на спортските федерации собира и анализира податоци по што изготвува три извештаи, привремен, претходен и конечен извештај. Целта на ревизијата е да се изврши објективна и независна проценка која ќе даде разумно уверување на раководството на АМС дека системите за внатрешни контроли обезбедуваат сигурност и гаранција дека средствата доделени од АМС на федерациите се законски и правилно искористени.

РАБОТА НА СЕКТОРОТ ЗА МЛАДИ ПРИ АГЕНЦИЈА ЗА МЛАДИ И СПОРТ

Во рамките на Агенцијата за млади и спорт функционира посебен Сектор за млади. За да може да се утврди работата на овој Сектор, односно кои активности АМС ги спровела за млади за периодот 2014-2016, беа испратени тематски барања за пристап до информации од јавен карактер. Од добиените податоци, може да се заклучи дека во насока на младите, има минимален број проекти кои Агенцијата ги спроведува и дека тие се речиси исти секоја година.

Меѓутоа добиените одговори покажуваат дека Агенцијата за млади и спорт соработувала со други младински организации, а со дел од нив повеќе пати потпишале и меморандуми за соработка. Агенцијата за млади и спорт достави пет меморандуми за соработка со здружението на граѓани Коалиција СЕГА, склучени во периодот 2014-2017 година за соработка од областа на младите, младинското учество, младинското информирање и реализација на Националната стратегија за млади. Агенцијата исто така има потпишано меморандуми за соработка со Младински културен центар – Битола и меморандум за соработка со *Сојуз на извидници на Македонија*.

1 „Законот за здруженија на граѓани и фондации“ *Службен весник на Република Македонија*, бр. 52 /10 и 135/11)

Агенцијата има потпишано два меморандуми за соработа со Мисијата на ОБСЕ во Скопје, заради спроведување на заеднички проектни активности во насока на поддршка на институциите и структурите за младински политики, а вториот за општествена кохезија, за унапредување на правата на заедниците и за подобрување на интеграцијата со фокус кон образование и млади.

Важно е да се нотира дека во листата на реализирани проекти која ја има доставено АМС се спомнуваат уште 2 меморандуми, еден со студентски парламент (не е наведено кој) и еден со Центар за интеркултурен дијалог - Куманово. Иако се спомнуваат во листата на проекти, овие меморандуми не ни беа доставени на барањето за достава на меморандуми, па треба да се земе предвид можноста доставените податоци од АМС на ова барање да се нецелосни.

Во однос на консултативни средби, Секторот за млади при Агенцијата за млади и спорт има организирано 90 консултативни средби за креирање на Националната стратегија за млади 2016-2025, Акцискиот план за имплементација на НСМ 2016-2017 и Мониторинг план за следење на имплементацијата на НСМ 2016-2025 година. АМС во соработка со УНДП го водела процесот на изработка на Националната стратегија за млади, преку кој опфатила 50 консултативни средби преку промотивни настани, работни средби по тематски области и јавни дискусии. Дополнително АМС има спроведено уште 40 консултативни средби за НСМ, за кои не наведува дали се спроведени самостојно или во соработка со друг субјект. Преку овој процес одговараат дека опфатиле 180 лица.

Агенцијата за млади и спорт, според добиените одговори континуирано спроведува и други консултации за кои нема точна евиденција на бројот на одржани средби: *„Во однос на останатите консултативни средби и состаноци кои се одржани во АМС, а се однесуваат на политики за младинска работа и младинско информирање, не сме во можност да Ви дадеме точни податоци. На средбите учествуваа сите заинтересирани претставници на младински организации и млади луѓе.“*

За да се утврди колку младински и студентски организации добиле финансиска поддршка од Агенцијата за млади и спорт, до Секторот за млади беше упатено вакво прашање, на кое одговорот што беше добиен од институцијата е дека финансиски средства за таква намена не се предвидени и поради тоа Агенцијата за млади и спорт финансиски не поддржала здруженија на граѓани. Поради тоа, нема ниту објавени јавни повици за доделување на грантови, а единствената поддршка што АМС ја дала за младински организации се склучените меморандуми. Исто така, Агенцијата нема поддржано неформални групи и иницијативи во 2014, 2015 и 2016 година, поради тоа што за посочениот период, во буџетот за Секторот за млади не биле предвидени средства за таа намена. Понатаму, Агенцијата за млади и спорт нема поддржано здруженија, организации и индивидуи за претставување на државата на меѓународно ниво затоа што во Секторот за млади немало предвидено финансиски средства за вакви активности. Исто така, Агенцијата за млади и спорт немала предвидено средства за поддршка на граѓански организации за организација на настани во и надвор од државата за овој период.

За да се утврди соработката на Агенцијата за млади и спорт со другите институции кои се надлежни за младите, покрај испратените прашања до другите институции, беа проследени прашања и до Агенцијата за бројот на соработки со институции.

„Агенцијата за млади и спорт – Сектор за млади е вклучен преку делегираните претставници во работните групи, редовните состаноци за прашања кои се од интерес на младите, како и следење на спроведувањето на политиките и активностите кои институциите ги имплементираат на полето на младите. Притоа, во однос на бројот на остварени соработки, Ве известуваме дека не сме во можност да ви дадеме точни

податоци со оглед на тоа дека комуникацијата и соработката се одвиваат тековно, согласно со надлежностите на институциите“.

Истото може да се најде на сајтот на Агенцијата за млади и спорт, во Секторот за млади. На сајтот на Агенцијата за млади и спорт исто така може да се најде истражување направено од ИСППИ за младински трендови врз чија основа е направена Националната стратегија за млади 2016-2025 година.[1]

Министерството за труд и социјална политика има изготвено Стратегија за промовирање и развој на волонтерството 2010-2015, каде што како главни субјекти што ќе се залагаат за исполнување на начелата, целите и мерките е наведена и Агенцијата за млади и спорт. Сепак, нема детални информации колку Агенцијата за млади и спорт ги исполнила задачите што произлегуваат од Стратегијата.

Во буџетот за 2016 година, Агенцијата за млади и спорт има избуџетирано 12 проекти за млади:

1. Проект „Стоп за пороците кај младата популација“
2. Реализација на активности од НСМ (2016-2025)
3. Проект „Млади поети“
4. Проект „Урбан ѕид“
5. Проект „Млади уметници“
6. Проект „Најдобар млад програмер“
7. Проект „Чиста околина“
8. Хостирање на веб-порталот за млади
9. Градење на капацитетите на младинските организации и на локалните младински совети
10. Проект „Млади музичари“
11. Регионална канцеларија за младинска соработка на Западен Балкан (РИКО)
12. Проект „Студент фест“

Во буџетот за 2015 година, Агенцијата за млади и спорт има избуџетирано 20 проекти за млади:

1. Изработка на Национална стратегија за млади 2016 -2025
2. Проект „Најдобар млад програмер“
3. Презентирање на резултатите од истражувањето за младински трендови во државата
4. Проект „Млади уметници“
5. Локални младински совети
6. Реализирање на активности во рамки на потпишаниот меморандум за соработка со ОБСЕ
7. Соработка во рамки на проектот за млади на УНДП
8. Проект „Стоп за пороците – дрога, алкохол и цигари“
9. Соработка врз основа на потпишан меморандум со студентски парламент
10. Проект „Млади поети“
11. Имплементација на кампањата против говор на омраза
12. Тековни активности и задачи на Сектор млади
13. Изработка на извештајот по НПАА и следење на активностите предвидени со НПАА
14. Соработка со Центар за меѓукултурен дијалог – Куманово, врз основа на потпишан меморандум за соработка за признавање на младинскиот работник и младинската работа
15. Турнир на невладини организации
16. Одбележување на денот на младите

---

1 Истражување за младински трендови, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања – Скопје, http://www.ams.gov.mk/images/dokumenti/mladi/Caik_Proekt.pdf

17. Меѓународен ден за елеминација на расната дискриминација
18. Одбележување на меѓународен ден на студенти
19. Светски ден на волонтерите
20. Одбележување на меѓународниот ден на човекови права

Во буџетот за 2014 година, Агенцијата за млади и спорт има избуџетирано вкупно 14 проекти:

1. Проект „Стоп за пороците кај младата популација“
2. Поддршка на Иницијативата за признавање и професионализација на младинската работа
3. Проект „Млади поети“
4. Проект „Млади уметници“
5. Проект „Урбан ѕид“
6. Потпишан Меморандум за соработка за млади со Мисијата на ОБСЕ во Скопје
7. „Гласот на младите, граѓански ангажман и учество на локално ниво“
8. „Најдобар млад програмер“
9. Локални младински стратегии
10. Локални младински совети
11. Национална кампања против говор на омраза – проект на Совет на Европа
12. Проект „Чиста околина“
13. Веб сајт млади.амс.мк
14. Истражување за младински трендови

Во насока на буџетираните проекти кои Агенцијата за млади и спорт ги спроведува во периодот 2014-2016 година, може да се забележи дека има проекти што се повторуваат секоја година. Агенцијата нема предвидено мерење на ефективност и импакт кој го имаат постигнато ваквите активности, а истите не се целосно комплементарни со предвидените области од Националната стратегија за млади. Во таа насока, нејасно е на кој начин АМС ги избира проектите за млади кои ќе бидат реализирани, но и како одлучува истите да ги повторува три години по ред, кога нема спроведено евалуација за постигнатите резултати.

Соработка меѓу Агенцијата за млади и спорт со други државни институции во насока на креирање младински политики

Со цел да се утврди степенот на соработка помеѓу Агенцијата за млади и спорт и останатите институции кои се надлежни за сегменти од животот на младите или кои спроведуваат активности за млади, притоа немајќи законска регулатива која ги обврзува на тоа, беа испратени барања за информации од јавен карактер до осум институции. Од добиените одговори, можеме да се утврди дека меѓусебната координација при креирање на младински политики е на незавидно ниво, а вклучувањето на сите засегнати институции е минимално.

Барања за пристап до информации од јавен карактер беа доставени до институциите[1], за добивање на релевантни податоци за анализата, во опсегот на делување на институцијата. Но за да се увидат неколку клучни аспекти за анализата, до сите институции беа пратени пет прашања:

• Колку соработки има остварено институцијата со Агенцијата за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година? Доставете ни информација за видот на соработките кои биле заеднички реализирани.
• Колку меморандуми за соработка има потпишано институцијата со Агенцијата за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година? Доставете ни информација за склучените соработки како и целта заради која биле склучени.
• Колку заеднички проекти имате реализирано со Агенцијата за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година? Доставете ни информација за видот на проектите кои биле заеднички реализирани.
• Колку пати институцијата ја има консултирано Агенцијата за млади и спорт при креирање на политики? Наведете за каков тип на политики Агенцијата за млади и спорт била консултирана.
• Наведете на кој начин институцијата ја консултирало Агенцијата за млади и спорт.

Агенција за администрација

До Агенцијата за администрација испратени беа пет барања за пристап до информации од јавен карактер. Агенцијата за администрација информира дека не била консултирана ниту учествувала во креирањето на политики од областите кои се однесуваат на младите и спортот, согласно со член 14 од Законот за административни службеници. Во однос на соработка помеѓу Агенцијата за администрација и Агенцијата за млади и спорт, во годините 2014, 2015 и 2016 година не се случиле соработки, ниту двете агенции потпишале меморандум за соработка. На барањето за доставување на листа на државни службеници кои ја вршеле функцијата државен советник за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година, Агенцијата за администрација одговара дека таа не е надлежна за водење на регистарот на државни и јавни службеници, односно дека тоа е во надлежност на Министерството за информатичко општество и администрација.

Министерство за финансии

Истите прашања беа доставени и до Министерството за финансии, односно дали е консултирано од страна на АМС за креирање на политики за млади, дали и какви соработки имале со АМС и дали е потпишан меморандум за соработка помеѓу Министерството и Агенцијата. На сите прашања Министерството за финансии одговара дека по спроведен увид на документација, заклучуваат дека не располагаат со бараните информации.

Министерство за локална самоуправа

Според добиените одговори од институцијата, Министерството за локална самоуправа

1 Агенцијата за млади и спорт, *Влада на Република Македонија*, Министерство за труд и социјална политика, Министерство за образование и наука, Министерство за култура, Министерство за локална самоуправа, Министерство за информатичко општество и администрација и *Агенција за вработување на Република Македонија*

нема остварено соработка со Агенцијата за млади и спорт во периодот 2014-2017 година, нема потпишано меморандум за соработка со АМС, нема реализирано заеднички проекти со АМС. Исто така согласно со своите надлежности, досега немало изразена потреба од директна консултација на Агенцијата за млади и спорт од страна на Министерството за локална самоуправа при креирањето на политиките на Министерството. Важно е да се нотира дека во Националната стратегија за млади, Министерството за локална самоуправа стои како надлежна институција во дел од стратешките области и мерките предвидени за исполнување на стратешките области.

Министерство за образование и наука

На доставеното барање до Министерството за образование и наука за тоа колку заеднички проекти реализирале МОН и Агенцијата за млади и спорт, МОН одговара дека заеднички учествувале во организација на „Европска недела на спортот" во 2015 година и 2016 година по поднесена иницијатива во Европската комисија. Исто така, Министерството одговара дека заедно со Агенцијата за млади и спорт и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј" имаат потпишано меморандум за соработка за поддршка на реализација на Програмата за развој на спортот во Република Македонија за периодот 2013-2017 година донесена од страна на Владата заради формирање на Институт за спорт за научна поддршка на спортот и физичкото воспитување, при Факултетот за физичка култура во Скопје.

Министерството исто така одговори дека со Агенцијата за млади и спорт во соработка со Федерацијата на училишен спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година редовно ги организираат државните училишни спортски натпревари. Спортските натпревари се организираат во текот на целата училишна година во повеќе спортски дисциплини. Во текот на месец јуни секоја година, министерството, агенцијата и федерацијата организираат и училишен спортски камп во кој се натпреваруваат најдобрите ученици по сите спортови. МОН во соработка со Агенцијата за млади и спорт во 2014 година ја креирале веб страната www.sportskiigri.mon.gov.mk. Министерството за образование и наука при редовна комуникација со Агенцијата за млади и спорт добива известување за тоа колку училишни спортски клубови се запишани во Регистарот за училишни спортски клубови кој го води Агенцијата.

Министерството и Агенцијата континуинирано соработуваат во делот на непречено функционирање на државното средно училиште Спортска академија, основано во 2014 година. Согласно со Законот за спортска академија, посебните критериуми за тренер на академијата ги пропишува министерот на предлог на соодветната национална спортска федерација, а по претходно мислење од Агенцијата за млади и спорт и добиена согласност од Владата. Министерството за образование и наука и Агенцијата за млади и спорт редовно и континунирано остваруваат консултативна соработка во делот на изградба на училишни спортски сали, кои се финансираат од буџетите на двете институции. Во рамки на проектот „Борба против допингот на спортот - чист спорт", Министерството за образование и наука формирало работна група со претставници од Агенцијата за млади и спорт, Институтот за спорт, Министерството за здравство, Министерството за образование и наука, Институтот за физиологија како и *Институтот за Акредитација на Република Македонија*.

Во насока на тоа колку пати и за што Министерството за образование и наука ја консултирало Агенцијата за млади и спорт, од одговорите кои беа добиени може да се заклучи дека вакви консултации се случиле повеќе пати. Министерството одговори дека при изготвување на *„Сеопфатна стратегија за образованието на Република Македонија*" за 2017-2020 година ја канеше Агенцијата за млади и спорт при одржување на средбите, консултациите, дискусиите, дебатите и конференциите за утврдувањето на предизвиците и приоритетите на Стратегијата. Стратегијата беше и јавно објавена на веб страната на Министерството за да можат сите да дадат свој придонес кон истата.

Агенцијата за млади и спорт преку свој претставник учествува во Работната група одговорна за Поглавје 3.26 од НППА- Национална програма за усвојување на правото на ЕУ, за кое координатор е Министерството за образование и наука. Министерството за образование и наука и Агенцијата за млади и спорт исто така одржуваат работни

средби и состаноци на кои се консултираат за работите кои се од делокругот на работењето на двете институции. Агенцијата била консултирана и при донесување на измените на Законот за основното и Законот за средно образование со кои се воведуваат измени во делот на училишниот спорт и во задолжителната законска обврска на училиштата за основање на училишен спортски клуб. Во делот на училишниот спорт, Агенцијата за млади и спорт била консултирана и при донесување на Законот за спортска академија, со кој се основа Спортска академија како посебен правен субјект, односно државно средно училиште.

Министерство за информатичко општество и администрација

МИОА одговори дека по барање на Агенцијата за млади и спорт, во два наврати, во 2015 и 2016 доставило мислења до Агенцијата во врска со Предлог-националната стратегија за млади (2015-2025).

Министерството на барање на Агенцијата за млади и спорт во 2014 година доставило известување дека нема забелешки на Информацијата за реализација на проектот „Информатички спортски систем“ и дека ги поддржува активностите за воведување Информатички спортски систем на национално ниво. До Агенцијата за млади и спорт во 2014 година од страна на Министерството за информатичко општество и администрација е доставена номинација за член и заменик член кои ќе бидат вклучени во процесот на изготвување на нова Национална стратегија за млади. Министеството за информатичко општество и администрација доставило и одговор во врска со барањето на Агенцијата за млади и спорт за доставување информација за реализирани активности согласно со Акцискиот план за имплентација на мерките од НСМ за 2016-2017 година. Понатаму, во 2016 година Агенцијата за млади и спорт до ресорното министерство доставила КАФ - План за подобрување на состојбата.
Во однос на барањето за доставување на целосната документација за избор на државен советник за млади, Министерството одговори дека според Правилникот за систематизација на работните места на Министерството за информатичко општество и администрација не е систематизирано работно место Државен советник за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година, поради тоа што не можел да биде распишан оглас за пополнување на такво работно место, што претставува податок кој е спротивен на одговорите добиени од АМС, кои воделе регуларна постапка за избор на Државен советник за спорт и млади.

Министерство за труд и социјална политика

До Министерството за труд и социјална политика беа испратени барања за пристап до информации од јавен карактер со следниве прашања : „ Колку соработки има остварено институцијата со Агенцијата за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година?“; „Доставете ни информација за видот на соработките кои биле заеднички реализирани“; „Колку меморандуми за соработка има потпишано институцијата со Агенцијата за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година?“; „ Доставете ни информација за склучените соработки како и целта заради која биле склучени.“; „Колку заеднички проекти имате реализирано со Агенцијата за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година?“; „Доставете ни информација за видот на проектите кои биле заеднички реализирани.“; „ Колку пати институцијата ја има консултирано Агенцијата за млади и спорт при креирање на политики?“; „Наведете за каков тип на политики Агенцијата за млади и спорт била консултирана.“; „ Наведете на кој начин институцијата ја консултирало Агенцијата за млади и спорт“. На прашањата, Министерството одговори дека не располага со бараните инфорации.

Министерство за култура

Од Министерството за култура беше добиен одговор дека Министерството и Агенцијата за млади и спорт во периодот 2014-2017 година немаат реализирано заеднички проекти со Агенцијата за млади и спорт, меѓутоа тековно се информираат за настани и за случувања кои се од доментот на работа на Агенцијата за млади и спорт и Министерството за култура.

Националната комисија за УНЕСКО прави консултации со Агенцијата за учество на

претставници на Младинските форуми на УНЕСКО. Исто така се вршат и консултации во однос на меѓународните конвенции на УНЕСКО против допинг во спортот. Во периодот од 2015-2016 година, Министерството за култура било вклучено во изработката и носењето на Националната стратегија за млади (2015-2025), во делот наменет за култура. Соработката помеѓу овие две институции продолжила и во насока на носење Акциски план за имплементација на мерките на НСМ за 2016-2017 година, како и за воспоставување систем и утврдување Методологија и оперативен план за мониторинг и евалуација на спроведувањето и ефектите од Националната стратегија за млади. На прашањето дали Министерството за култура и Агенцијата за млади и спорт имаат потпишано меморандум за соработка, Министерството одговара дека нема информации во однос на наведеното прашање.

Агенција за вработување

Барањата за пристап од информации од јавен карактер испратени до Агенцијата за вработување беа: „ Колку соработки има остварено институцијата со Агенцијата за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година?“; „Доставете ни информација за видот на соработките кои биле заеднички реализирани“; „Колку меморандуми за соработка има потпишано институцијата со Агенцијата за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година?“; „ Доставете ни информација за склучените соработки како и целта заради која биле склучени.“; „Колку заеднички проекти имате реализирано со Агенцијата за млади и спорт во 2014, 2015, 2016 и 2017 година?“; „Доставете ни информација за видот на проектите кои биле заеднички реализирани.“; „ Колку пати институцијата ја има консултирано Агенцијата за млади и спорт при креирање на политики?“; „Наведете за каков тип на политики Агенцијата за млади и спорт била консултирана.“; „ Наведете на кој начин институцијата ја консултирало Агенцијата за млади и спорт“.

Во добиениот одговор, Агенцијата за вработување информира дека таа е една од институциите кои биле вклучени во изготвување на Националната стратегија за млади и акциски планови кои произлегуваат од неа, преку работлница на која биле дефинирани индикаторите за областа вработување. Врз основа на дефинираните индикатори биле поставени и целните вредности на годишно ниво. Со цел Агенцијата за млади и спорт да го комплетира системот за мониторинг и евалуација, во јули 2017 година, бил одржан состанок на кој се разгледувале поставените индикатори и целни вредности, но и разгледување на извештајот на АВРМ за 2016 година кој е основен извор на податоци за потребите на системот на мониторинг и евалуација, а во насока на следење на системот за унифицирано прикажување на податоците по индикаторите. Исто така, улогата на Агенцијата за вработување се сведувала на доставување периодични извештаи за остварувањата по индикатори утврдени од Националната стратегија за млади.

Влада на Република Македонија

До Владата беа испратени три барања за информации од јавен карактер за барања од Агенцијата: „Доставете ни информации за прераспределба на буџетот и типот на прераспределба“; „Доставете ни ги извештаите за работата на Агенцијата за млади и спорт за 2014, 2015, 2016 и 2017 година“ и Доставете ни информации за распределба на средства од раздел 161.01, потпрограма 20 - спорт, ставка 463 - трансфери до невладини организации“. Владата трите барања ги препрати до Агенцијата за млади и спорт, препознавајќи ја како потенцијален имател на информацијата.

ПЕРЦЕПЦИЈА
НА МЛАДИТЕ ЗА
РАБОТЕЊЕТО НА
АГЕНЦИЈАТА ЗА МЛАДИ
И СПОРТ

Изминатите години работењето на Агенцијата за млади и спорт често беше критикувано за затвореност и за отсуство на фокус за една од областите за кои е надлежна – младите и младинските организации. Како единствената институција која директно е одговорна за младите, АМС беше одоговорна за имплементација на Националната стратегија за млади 2005-2015 година, во која се креираше само еден акционен план, додека воопшто немаше соодветна анализа на потребите на младите, за буџетот и реализацијата на стратегијата. АМС по завршување на НСМ 2005-2015 мораше да отпочне процес на креирање на нова стратегија, меѓутоа тоа го направи без претходна евалуација на постигнатите резултати преку НСМ 2005-2015та. Процесот беше критикуван поради слабата транспарентност и квалитет. Акцискиот план за 2016 и 2017 беше креиран на избрзан начин, медотолошки несоодветен со оскудна содржина на која реагираа дел од младинските организации, но нивните предлози не беа прифатени.

Оттука се јави потребата во анализата на целокупното работење на АМС да се вклучи и перцепцијата на младите и членовите на младински организации, со цел да се лоцираат недостатоците во работењето и да се креираат препораки кои ќе обезбедат сеопфатен пристап во справувањето со младинските предизвици.

За да се увиди перцепцијата и искуството на младите и младинските организации со работењето на Агенцијата за млади и спорт се користеше дескриптивно-експликативен метод и комбинирање на два истражувачки инструменти: анкетирање (кое се спроведе посебно за младинските организаци и посебно за младите кои не се членови и/или вработени во некоја од младинските организации) и фокус-групи со членови на младински организации за добивање на длабински информации и креирање на препораки.

Инструментот на анкетирањето беа кестионери (анкетни прашалници). Анкетните прашалници се составени од прашања од отворени и полуотворени прашања, се однесуваа на ставовите и перцепцијата за различни аспекти на работењето на Агенцијата за млади и спорт. Прашалникот е специјално изработен за ова истражување со комбинирање на прашања од повеќе прашалници, и за негово пополнување се потребни од 10-15 минути.

Анкетирањето беше спроведено помеѓу млади кои членуваат или работат во младинска организација и млади кои не се дел од некоја младинска организација. Беа испитани вкупно 124 испитаници, на возраст од 16-29 години, во периодот октомври-ноември 2017та година. 49 од испитаниците беа млади луѓе, а 75 од анкетираните се претставници на младински организации. Анкетирањето беше преку онлајн прашалник на страницата surveymonkey.com, додека анализата на податоците се направи преку софтвер за статистичка обработка SPSS.

График 1:
Број на испитаници

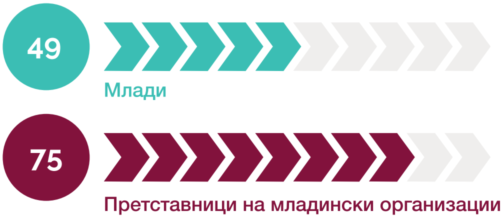

Пред да се анализира прашалникот важно е да се напомене дека на првото прашање „Дали членувате во некоја младинска невладина организација (здруженија на граѓани, младинска/студентска организација) “ одговориле 401 испитаник. Овој број драстично се намалува веќе на следното прашање каде што требаше испитаникот да даде низа оцени за работењето на АМС. Односно додека на првото прашање

одговориле 401 испитаник, прашалникот до крај го пополниле 124 испитаници.

Добиените резултати од младите и од членовите на младинските организации кои го пополниле прашалникот за работата на АМС се поразителни. Перцепцијата за општата состојба на младите на нционално ниво е дека е прилично лоша, бидејќи средната оцена е 2.35 и 2.04.

График 2: **Како би ја оцениле состојбата со младите во државата**, на скала од 1 до 5 (во прилог, средна оцена):

За да се добијат повеќе информации, истото прашање беше поставено и на фокус групата: *„Општо земено, како би ја оцениле состојбата со младите во Република Македонија“*. Учесниците генерално одговорија дека има одреден прогрес во однос на активизмот и апатијата на младите. Сепак, тие укажаа дека истиот овој прогрес не е доволен, односно дека не се однесува на сите млади туку само на дел од нив. Имено, учесниците укажаа на фактот дека најголем број од младите кои биле активни, биле во периодот на зачетоците на Студентскиот Пленум, и дека по згаснување на целото движење, младината повторно се вратила во истата состојба на апатија.

• *.....не сметам дека се разбуди младината, туку дел од младината, мал процент, не се разбудија младите, туку одредени луѓе кои имаа желба. Лична перцепција за 2014. Променет е одреден дел, што реши дека или ќе си оди или ќе остане и ќе смени нешто и ќе биде многу гласен......*

Учесниците нагласија и дека активизмот на младите бил претежно сконцентриран во главниот град, додека во другите делови од државата, ситуацијата останала непроменета или пак дошло до мала промена.

• *...ако зборуваме за младите во Скопје, да, имаше придвижување во однос на активизам, се појавија движења, додека во остатокот од РМ, надвор од Скопје, не се промени ситуацијата така. Можеби нешто се појави, ситни појави на активизам, бунтовност, но мислам дека сепак не е доволно.....*

.....Но ако ја гледаме пошироката слика тоа беше само едно меурче,. бидејќи ако гледаме во источниот дел на земјата и слично, нема многу разлики освен на бројот на заминати. Не верувам дека нешто многу е сменето во тоа како се чувствуваат......

Дополнително од графикот може да се увиди и која е перцепцијата за општото работење на Агенцијата за млади и спорт. Според оценувањето перцепцијата на испитаниците е дека АМС во изминатите години потфрлила во повеќе сегменти во своето работење. Комуникацијата и транспарентноста на АМС кон јавноста се оценети

со просечна оцена под 2,5 што е индикатор и за нискиот степен со запознаеност на младите со работата на АМС. Споредено со прашањето „Кои се најголемите успеси на АМС во изминатите години“, ќе се увиди дека Агенцијата е перцепирана како институција која нема некои успеси во изминатиот период и како Агенција за спорт, односно тело задолжено за спорт и спортски манифестации.

График 3:

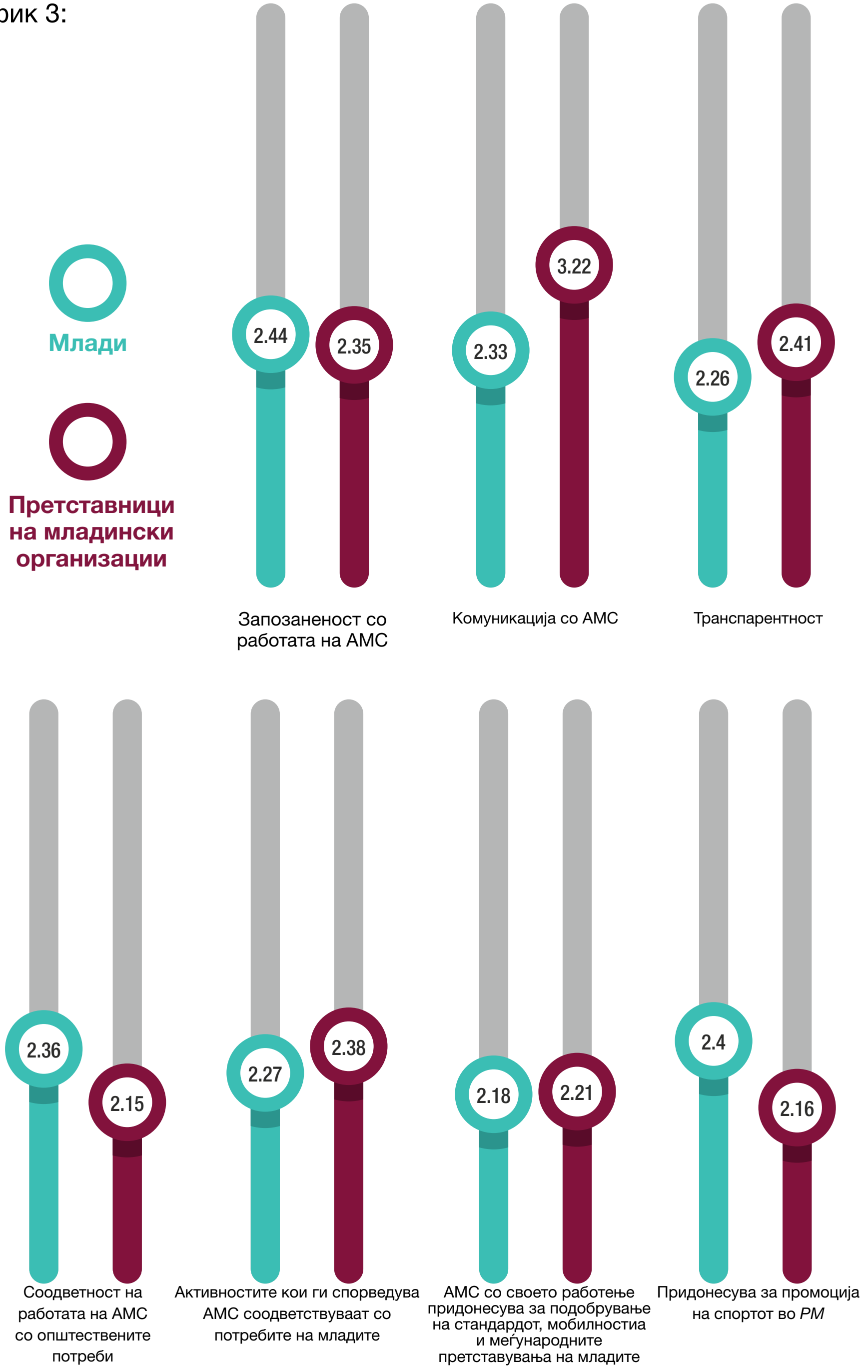

График 4:

	Млади	Младински организации
Промоција на младински права	8.16	2.67
Соработка со млади и младински организации	6.12	12
Вклучување во процесите на креирање на младински политики	4.08	8
Промоција на слободата на изразување кај млади	4.08	4
Информирање на младите	6.12	4
Поттикнување и промоција на младинско организирање	4.08	5.33
Спорт и спортски манифестации	28.57	36
Соработка со министерства надлежни за млади	6.12	5.33
Сметам дека нема такви	42.86	34.67
Не знам/не сакам да одговорам	24.49	20

На фокус-групата, голем број од учесниците рекоа дека се запознаени со постоењето Агенцијата за млади и спорт, но дека не се упатени во нејзината работа и нејзините функции. Нагласија дека примарниот фокус на Агенцијата бил спортот, додека пак младите, како составен дел од оваа Агенција биле изоставени.

На прашањето колку Агенцијата за млади и спорт со своето работење придонесува за младите во државата, учесниците изразија негативни одговори, односно дека не се задоволни од работата на агенцијата во однос на младите.

„... младите беа само декор во името на Агенцијата за млади и спорт....“

„....мене ми беше фасцинантно што, Агенцијата колку што не се грижеше за младите, толку се грижеше за нејзината репутација...“

„..... повеќе има направено за спортот, но за младите ништо.....“

„......поатрактивно беше да кажат дека направиле 100 терени, отколку супер документ за на пример студентско организирање....“

„....моја конклузија е дека беа прилично затворени во однос на слушање на потребите на младите.....“

Комуникацијата и соработката меѓу АМС и младинските организации во изминатите години била ретка, а најчесто соработката се однесувала на заедничко учесвто во работни групи, обуки, трибини и слично. Дел од организациите соработувале и на проекти, и имаат потпишано меморандум за соработка со АМС во перодот од 2014та, 2515та и 2016та година. Официјалните соработки ги посочи и АМС преку одговорите на барањата за пристап на информации од јавен карактер, каде што потенцираа дека имаат потпишано 7 меморандуми и повеќе од 50 консултативни средби. Покрај „лошото искуство“ со АМС, сепак младинските организации (повторно) би оствариле соработка со АМС и ја перцепираат како важен двигател во младинските политики.

График 5:
Младински организации

График 6:
Млади

График 7:
Просечна оцена на соработката со АМС

График 8:
Дали повторно би соработувале со АМС?

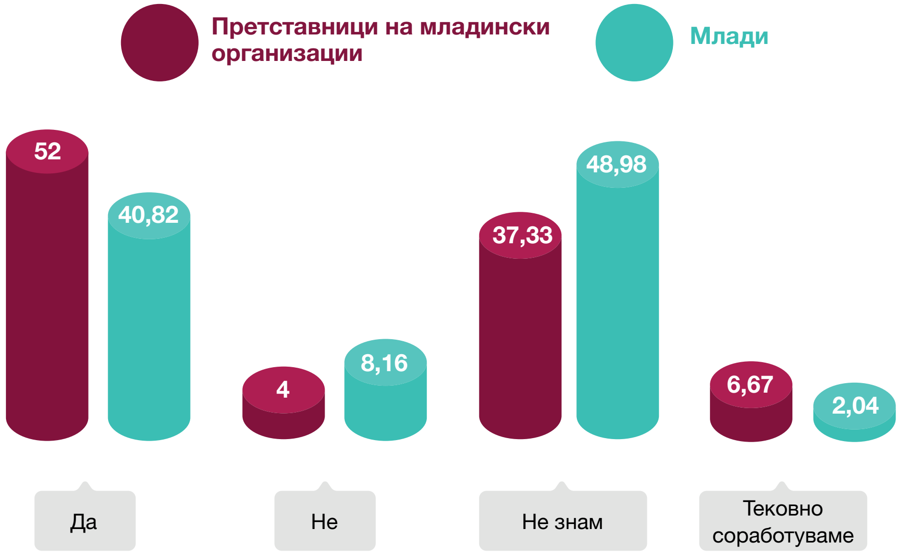

Учесниците во фокус-групата исто така укажаа на фактот дека имале слаба соработка со Агенцијата, дека дел од нив немале никаква формална соработка ниту пак потпишан меморандум. Посочија дека многу мал број организации соработувале со Агенцијата, а и преовладуваше ставот дека Агенцијата ја врши својата работа непрофесионално и неадекватно, особено при процесот на избор на младински преставник во Регионалната канцеларија за младинска соработка за Западен Балкан (РИКО).

„....треба да се почне од долу, кој, што, како... прво да се детектира конкретниот проблем за да знае Агенцијата што да работи....“

„.......Во првиот случај, по првата средба бев исклучена од комуникацијата на работните средби. РИКО (РКМС) процесот, еден од највалканите и најнетранспарантните процеси во земјава. До 2017 година немам ниедно позитивно искуство со АМС. Освен што не сум задоволна од процесот, не сум задоволна ниту пак од производот.......“

„...... немаат сопствен организациски аспект да делуваат самостојно.....“

„.........ние имаме потпишано меморандум за соработка, но претходно секој обид за соработка беше нула, никаква респонзивност.......“

„....очигледно некои организации имале супер соработка со Агенцијата за млади и спорт, иако јас ниедна од нив не познавам...“

Учесниците во емпириско истражување за перцепцијата на младите и младинските организации за целокупната работата на Агенцијата за млади и спорт, дадоа препораки за тоа каде таа треба да ја насочи својата работа. Најголем процент сметаат дека треба АМС да се вклучи во процесите на креирање на младински политики, да поттикнува и промовира младинско организирање и да биде поддршка на младите во различни полиња.

График 9:
Каде да ја насочи АМС својата работа во наредниот период?

	Млади	Младински организации
Неформално образование	16.33	34.67
Промоција на младински права	34.69	49.33
Вклучување во процесите на креирање на младински политики	32.65	61.33
Промоција и слобода на изразување кај младите	30.61	30.67
Информирање на младите	48.98	52
Поттикнување и промоција на младинско организирање	30.61	56
Градење на капацитетите на младите за зголемување на конкурентноста на пазарот на труд	44.9	38
Спорт и спортски манифестации	63.27	40
Работа со локални младински совети	32.65	41.33
Соработка со министерства надлежни за млади	30.61	37.33
Поддршка на телаентирани средношколци и студенти на меѓународни натпревари	63.27	52
Поддршка на општините за креирање на локалните младински стратегии и нивна реализација	46.94	50.67
Друго	4.08	0

Во насока да се подобри и да стане поефикасна работа на Агенцијата за млади и спорт учесниците на фокус-групата дадоа препораки како да се промени досегашниот тип на работа и институцијата да се отвори за соработки со младинските организации.

„......Треба да се направи некој вид програма, да се презентира, на крајот од годината да направи евалуација што направила Агенцијата и кои се резултатите од истата, со цел да се види дали е постигната некоја разлика ....“

„......се надевам во поефективна комуникација со целна група млади......“

„......Да се ажурира веб-сајтот, да личи за млади. Присутноста на социјални медиуми е катастрофа. Да продолжи трендот директорот да биде присутен на конференции, собранија.. чекор во правилна насока. Да се формализира односот на Агенцијата за млади и спорт со Националниот младински совет на Македонија.....“

„....Првенствено да ја подобри соработката, да ги зајакне капацитетите. Да направи анализа дали има потреба од 5 луѓе за во некој сектор....“

ЗАКЛУЧОК

Агенцијата за млади и спорт, како единствено тело директно надлежно за млади би требало да е носител на сите процеси за креирање на младинските политики и проекти за млади. Според анализата на добиените податоци од институциите може да се заклучи дека соработката помеѓу Агенцијата за млади и спорт и другите органи на државната управа, како и институциите на локално ниво е на многу ниско ниво. Речиси не се спроведуваат заеднички проекти, нема уредна документација, и има малку иницијативи, меморандуми за соработка или спроведени консултации.

Соработката со младите и младинските организации е на ниско ниво. Во изминатите години евидентно е дека агенцијата делувала сегрегирачки кон младинските органзации и соработувала селективно само со малку од нив. Односот на агенцијата кон младите и општата јавност придонел кон тоа истата да биде перцепирана како „агенција за спорт“, која ги исклучува младите од своето делување. Има несеопфатна соработка со младинските организации, односно за периодот од 2014 – 2017 АМС соработувала со мал дел на младински организации кои се повторувале како партнери на Агенцијата низ годините. Исто така, Агенцијата за млади и спорт финансиски поддржувала Национални спортски федерации, но сепак кога станува збор за младински организации нема никаква финансиска помош од страна на АМС. Донесувањето на Национална стратегија за млади 2015-2026 требало да претставува платформа за соработка помеѓу институциите за работење во областа каде се вклучени млади, но од добиените податоци се заклучува дека институциите кои се носители во целите и мерките на стратегијата не соработуваат при исполнување на истите.

Агенцијата е перцепирана како институција која активностите и ресурсите повеќе ги насочува кон Секторот за спорт, наспроти Секторот за млади. Проектите спроведувани од Сектор за млади при Агенцијата за млади и спорт, евидентно е дека многу од нив се повторуваат секоја година, и не јасно дали тие суштински придонесуваат за унапредување на положбата на младите, додека истите не соодветствуваат целосно со поставените мерки во Националната стратегија за млади и спорт 2016-2025.

Правната рамка според која работи Агенцијата за млади и спорт, во областа за млади не е конкретно дефинирана, односно речиси и да не постои. Она што може да се забележи е дека освен Националната стратегија за млади, не постои друг правен акт кој детално ги уредува прашањата во областа „млади“.. Непостоењето на Закон за млади/Закон за младинско учество е еден од клучните акти кои би требало да ги регулира правните празнини, а на Агенцијата да и даде јасни насоки кои се младинските тела за соработка, формите на младинско учество, па оттаму, преку соработка, АМС успешно и суштински да ги исполнува своите цели и приоритети.

ПРЕПОРАКИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА РАБОТАТА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА МЛАДИ И СПОРТ

Препораките се поделени во четири области:

1. Работа и ресурси на Секторот млади
2. Соработка со други институции и организации
3. Соработка со младински организации
4. Информирање и транспарентност кон младите и јавноста

1. Работа и ресурси на Секторот млади

1.1. Агенцијата за млади и спорт да работи на креирањето на сеопфатни стратегии за млади со квалитетна методологија и акциски планови, проследени со дефинирани буџетски потреби и со мерливи индикатори.

1.2. Агенцијата за млади и спорт треба да ги креира и реализира мерките и политиките за унапредување на младинскиот стандард и позиција во државата, првенствено врз податоци од истражувања и анализи. Во креирањето на политиките треба да бидат консултирани и вклучени сите засегнати страни.

1.3. АМС да спроведува истражувања за младински политики и потреби и предизвици на младите, а понатаму врз база на добиените податоци да креира мерки и политики за млади. Воедно се препорачува агенцијата да спроведе baseline (појдовно) истражување со кое ќе може да ги мери промените во областа и успехот на својата работа и политики кои ги спроведува.

1.4. Да се зголемат средствата за Секторот млади, и да се постигне еднаквост во распределбата на средствата за Секторот за млади и Секторот за спорт. Буџетираните проекти треба да соодветствуваат со потребите на младите кои ќе ги дефинира Секторот за истражување и креирање на младински политики при Агенцијата за млади и спорт.

1.5. Изнаоѓање на соодветна систематизација на секторите во Агенцијата за млади и спорт и јасно дефинирање на одговорностите и обврските на вработените.

1.6. Зголемување на кадарот во Секторот млади. При дополнување на испразнетите позиции да се води посебна грижа за следење на процедурите и избор на соодветен, квалитетен кадар.

1.7. Да се обезбеди проценка на капацитетите и потребите за усовршување на вработените во секторот млади, проследено со активности за активно надоградување на капацитетите на вработените за креирање и спроведување на квалитетни младински политики.

1.8. Формирање на одделение за истражување и креирање на младински политики во склоп на Секторот Млади при Агенцијата за млади и спорт, кој активно ќе ги мониторира, евалуира и креира сите младински политики во државата.

2. Соработка со други институции и организации

2.1. Агенцијата за млади и спорт активно да биде вклучена во процесите на сите државни институции за креирање на политики и мерки кои се однесуваат на младите. За истото да обезбеди систем за институционална меморија.

2.2. Градење систем за соработка меѓу Агенцијата за млади и спорт, младинските организации и други институции, со цел Агенцијата за млади и спорт и институциите координирано и систематски да работат на полето на младите.

2.3. За подобра комуникација и ефективна соработка со своите партнери и донаторите кои работат на развој на младинските политики, Агенцијата да воспостави редовни средби или советодавно тело за координација со претставници од меѓународните и домашните развојни организации кои поддржуваат проекти во областа млади.

3. Соработка со младински организации

3.1. Агенцијата за млади и спорт да обезбеди ресурси и капацитети да ги поддржи младинските организации, спортските федерации и младите, преку соработки, проекти и активности.

3.2. Агенцијата да одвојува значајни средства за проекти за млади и поддршка на невладини организации.

3.3. Пристапот за доделување грантови треба да се ревидира и да поставата јасни стандарди и објективни критериуми за аплицирање и доделување средства, како и понатамошен надзор врз спроведувањето на доделените проекти. Агенцијата доделувањето средства за младински организации треба да го прави преку развивање на нова грантова шема која ќе биде соодветна на потребите на младите и политиките на агенцијата. Во грантовата шема треба да се испитаат можностите за доделување различни типови проекти (пр. мали проекти за акции, оперативни или структурни грантови за организации, мрежи/ платформи и индивидуи).

3.4. Препознавање од страна на Агенцијата за млади и спорт на претставничките тела за млади, како партнери во спроведувањето и креирањето на политиките за млади и постојана соработка со истите.

3.5. Креирање на база на младински организации од страна на Агенцијата за млади и спорт и нивните полиња на работа. Да се обезбеди редовно и директно контактирање, информирање и консултирање на младинските организации преку оваа база за процеси, повици и политики за млади.

3.6. Да се искористат капацитетите на младинските организации за обуки, брифинзи и состаноци со вработените во агенцијата за прашањата, трендовите и потребите на младите во нивните полиња на работа.

3.7. Агенцијата за млади и спорт треба да гради партнерски односи со младинските организации. Агенцијата за млади и спорт и младинските организации во соработка треба да креираат и дадат придонес кон спроведување политики за млади. Агенцијата мора да биде отворена и достапна за сите младински организации, наспроти досегашните искуства на ограничен и селективен пристап.

4. Информирање и транспарентност кон младите и јавноста

4.1. Агенцијата за млади и спорт да ја зголеми транспарентноста кон јавноста, преку навремено објавување на извештаи, програми, планови и информации за тековни активности. Агенцијата исто така треба да објавува информации од јавен карактер на својата веб-страница и социјалните медиуми.

4.2. Агенцијата за млади и спорт да објавува годишни извештаи за својата работа. Агенцијата за млади и спорт да се грижи да има објавено достапни извештаи на својата страница за проектите кои ги има поддржано и за кои има добиено поддршка од други организации.

4.3. Агенцијата своите политики и пристапи да ги направи достапни за младите од различни заедници и региони од државата.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

„Закон за јавна внатрешна финансиска контрола “ Службен весник на Република Македонија, бр. 90/09

„Законот за здруженија на граѓани и фондации “ Службен весник на Република Македонија, бр. 52/10 и 135/11)

„Закон за буџетите“ - Службен весник на Република Македонија бр.64/05, 0 - Службен весник на Република Македонија бр.64/05, 04/08, 103/08, 4/08, 103/08,
„Закон за Владата на Република Македонија“ - “Службен весник на Република Македонија” бр.59/2000 од 22.07.2000 год

„Закон за игрите на среќа и за забавните игри“ - “ Службен весник на Република Македонија “ број 10/97 “Службен весник на Република Македонија” број 10/97

„Закон за организација и работа на органите на државната управа“ - “Службен весник на Република Македонија” бр.58/2000 од 21.07.2000 година

„Закон за спорт“ - Службен весник на Република Македонија бр.29 од 07.05.2002 година (член 25) 156/09, 95/10 156/09, 95/10, 180/11и 171/12 и 171/12 и 171/12

Закон за јавна внатрешна финансиска контрола - „Службен весник на Република Македонија“ бр. 90/2009 и 188/2013

Закон за јавни набавки - Службен весник на РМ, бр. 165 од 16.11.2017 година

Закон за организација и работа на органите на државната управа“ - “Сл. весник на Р Македонија” бр.58/2000 од 21.07.2000 година (член 30)

Национална стратегија за млади 2005-2015. Достапна на: <http://www.strategijazamladi.mk/sites/default/files/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%BC%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8.pdf>

Акциски план НСМ – 2009. Достапен на: < http://www.sega.org.mk/web/images/NSM/action%20plan%20for%20implementation%20of%20the%20national%20youth%20strategy%20of%20the%20republic%20of%20macedonia.pdf>

„Правилник за начинот на извршување на внатрешната ревизија и начинот на известување за ревизијата “ Службен весник на Република Македонија, бр. 136/2010

„Меѓународни стандарди за професионално извршување на внатрешната ревизија “Службен весник на Република Македонија, бр 113/2014

Конечен извештај од Државен завод за ревизија за Агенција за млади и спорт за 2012 година, http://dzr.mk/Uploads/1_13_AMS_smetka_637_16_KOMPLET.pdf

Kirkovski, Aleksandar (2017). „Country sheet on youth Policy in the Formar Yugoslav Republic of Macedonia“. <http://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/9829969/Country-sheet-the+former+Yugoslav+republic+of+Macedonia.pdf/888e5076-42da-51f6-2692-81096175873b>

Анализа на спроведените активности од Националната стратегија за млади 2010-2015, https://issuu.com/youtheducationalforum/docs/___________________________________6342548b096811

Истражување за младински трендови, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања – Скопје, http://www.ams.gov.mk/images/dokumenti/mladi/Caik_Proekt.pdf

Веб страни:
http://ams.gov.mk/
http://mladi.ams.mk/
http://mon.gov.mk/
http://aa.mk/
http://www.mio.gov.mk/
http://www.finance.gov.mk/
http://www.mls.gov.mk/
http://www.mtsp.gov.mk/
http://www.kultura.gov.mk/
http://vlada.mk/

MONITORIM DHE AVANCIMI I PUNËS SË AGJENCISË PËR TË RINJ DHE SPORT

Botues:
SHOQATA QYTETARE FORUMI ARSIMOR RINOR
RR. DRENAK 34A, 1000 SHKUP
TEL: +389 2 31 39 692
WWW.MOF.ORG.MK
INFO@MOF.ORG.MK

Për botuesin:
DONA KOSTURANOVA, DREJTORE EKZEKUTIVE

Autorë:
MARTINA ILIEVSKA
ALEKSANDRA FILIPOVA
PETAR BARLLAKOVSKI

Lektor:
VESNA KOSTOVSKA

Përktheu:
VJOSA TAIPI

Redaktor grafik:
PETAR ANTEVSKI

Viti i botimit:
2018

Ky publikim është përgaditur me ndihmën e Unionit Evropian. Përmbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi vetëm e Shoqata qytetare Forumi Arsimor Rinor. Ndërkulturor dhe në asnjë mënyrë nuk reflekton opinionin e Unionit Evropian.

“Përmbajtja është përgjegjësi vetëm e autorëve dhe fituesit të granitit, dhe në asnjë mënyrë nuk mund të konsiderohet se I shpreh pikëpamjet dhe qëndrimet e Fondacionit Shoqëri e Hapur – Maqedoni”

Përmbajtja

Rreth Forumit Arsimor Rinor 54
Rreth projektit “Monitorim dhe avancimi i punës së Agjencisë për të Rinj dhe Sport” 55
Lista e shkurtesave 56
Rreth Agjencisë për të Rinj dhe Sport 57
Metodologjia dhe shqyrtimi i problemit 58
Pozicionimi i Agjencisë për të Rinj dhe Sport dhe puna e brendshme 60
Puna e brendshme e Agjencisë për të Rinj dhe Sport 68
Buxhet dhe aktivitete të Agjencisë për të Rinj dhe Sport 70
Revizioni, monitorimi dhe vlerësimi i punës së Agjencisë për Rinj dhe Sport 72
Raporti përfundimtar i Entit Shtetëror për Revizion për Agjencinë për të Rinj dhe Sport për vitin 2012 73
Revizionet e brendshme të Agjencisë për të Rinj dhe Sport 75
Revizioni i brendshëm i federatave të sportit 75
Puna e Sektorit të rinjtë në Agjencinë për të Rinj dhe Sport 76
Bashkëpunimi ndërmjet Agjencisë për të Rinj dhe Sport me institucionet e tjera shtetërore në drejtim të krijimit të politikave rinore 80
Literatura e përdorur 97

RRETH FORUMIT ARSIMOR RINOR

Forumi Arsimor Rinor, është komunitet rinor i cili krijon hapësirë për debat, shprehje të lirë dhe organizim rinor, inkurajon aktivizëm, dhe i i mbron dhe avancon politikat dhe të drejtat rinore. FAR i realizon qëllimet e veta nëpërmjet informimit, edukimit, diskutimit, bashkëpunimit dhe nëpërmjet motivimit dhe mbështetjes të të rinjve.

Aktivitetet e organizatës realizohen nëpërmjet katër programeve:
1. Programi debatues
2. Programi mësojmë drejtësi
3. Programi për hulumtim, analizë dhe krijimin e politikave rinore dhe arsimore
4. Programi për aktivizëm rinor

FAR është themeluar në vitin 1999, ndërsa është aktiv në nivel nacional, duke i realizuar aktivitetet e veta programore në më tepër qytete përmes FAR qendrave në: Shkup, Tetovë, Strugë, Manastir, Veles dhe Kumanovë. Në klubet rinore të FAR në nivel vjetor janë të pranishëm anëtarë më tepër se 1000 shfrytëzues të programeve, aktiv në klubet për Debat, Mësojmë drejtësi dhe Media / Art.

Në kuadër të organizatës funksionon edhe internet radioja e parë rinore në shtet, Radio MOF (www.radiomof.mk).

RRETH PROJEKTIT "MONITORIM DHE AVANCIMI I PUNËS SË AGJENCISË PËR TË RINJ DHE SPORT"

Agjencia për të Rinj dhe Sport është institucioni i vetëm i cili drejtpërdrejtë është përgjegjës për të rinjtë në vendin tonë. Periudhën e kaluar, puna e saj ishte kontroverse para së gjithash për shkak të mënyrës se si Agjencia në mënyrë sistemore i ndiqte nevojat e të rinjve dhe e avanconte sektorin rinor. Ajo ishte përgjegjëse për implementimin e Strategjisë për të rinj 2005 - 2015, në të cilën u krijua vetëm një plan veprim, ndërsa nuk kishte analizë përkatëse në lidhje me nevojën e të rinjve, buxhet dhe realizimin e Strategjisë. Agjencia e filloi edhe përgatitjen e Strategjisë për të rinj 2016 - 2025, në të cilën përsëri procesi u krijua nëpërmjet mënyrës jo kualitative dhe jo transparente, ndërsa Plan veprimi për vitin 2016 dhe 2017 ishte i përshpejtuar, metodologjikisht jo përkatës me përmbajtje të varfër për të cilin reaguan një pjesë e organizatave rinore, por propozimet e tyre nuk u mbështetën.

Në këtë drejtim, të rinjtë gjithnjë e më tepër u margjinalizuan, pa mbështetje dhe u manipuluan nga Agjencia. Shembujt shkojnë në drejtim të: Mos njohjes së *Këshillit Rinor Nacional të Maqedonisë*, i cili numëron 50 organizata dhe është pranuar si anëtar i plotfuqishëm i Forumit Rinor Evropian; krijimi i procesit jo transparent, simbolik për zgjedhjen e përfaqësuesve rinor në nivel ndërkombëtar (Zyra Rajonale për Bashkëpunim Rinor (ZRBR)); Menaxhimi i proceseve rinore, të udhëhequra nga menaxhmenti i partizuar i cili mbështet aktivitete jo përkatëse për nevoja esenciale rinore (Për shembull Ndërtimi i terrenit për tenis në Shën Nikollë ndërkohë që nuk ka teren përkatës i cili mund ti mësojë të rinjtë të luajnë tenis, dhe të rinjtë në mënyrë masive shpërngulen nga qyteti dhe nuk kanë jetë kulturore dhe jetë sociale); Diskriminim dhe jo tolerancë, ndërtim i raportit jo miqësor në drejtim të të rinjve dhe organizatave rinore me mendim kritik dhe segregimin i tyre.

Së këndejmi ideja për projektin është të skanojë punën e ARS-së, ti përcaktojë mangësitë dhe të krijojë rekomandime dhe mekanizma të cilat do të sigurojnë qasje gjithëpërfshirëse në përpalljen me sfidat rinore. Është e domosdoshme të sugjerohen mangësitë e periudhës së kaluar, por edhe të ndërtohet vullnet politik i cili në afat të gjatë do të krijojë Agjenci për të Rinj dhe Sport me përgjegjësi sistemore, në vendin tonë, tek e cila ata do të gjejnë mbështetje dhe besim.

Puna llogaridhënëse dhe me përgjegjësi e Agjencisë për të Rinj dhe Sport do të ishte me rëndësi të veçantë për përmirësimin e pozitës rinore në Maqedoni dhe mundësitë e tyre të ngelin në vendin tonë. ARS nuk do të mund ti plotësojë punët pa i ndërmarrë parasysh nevojat e të rinjve gjatë planifikimit buxhetor dhe programor, pa pasur të punësuar, nëpunës me kapacitet që ta kryejnë punën e tyre, bashkëpunim të mirë ndër sektorial me institucione të tjera dhe përfshirjen e organizatave rinore në punën e tyre. Në këtë drejtim, projekti do të mundësojë të parandalohet shmangia e fajit dhe mos informimit për rolin e institucioneve përgjegjëse për të rinjtë.

Projekti "Monitorim dhe avancimi i punës së Agjencisë për të Rinj dhe Sport" u realizua nga Forumi Arsimor Rinor gjatë periudhës nga qershori i vitit 2017 deri në janar të vitit 2018. Projekti mbështetet nga skema për restartimin e projektit "Aleanca qytetare për transparencë - Mbikëqyrja e procesit të reformave në administratën publike nga organizatat qytetare", i iplementuar nga "*Fondacioni Shoqëri e Hapur Maqedoni" (FSHHM)* dhe EVROTINK - Qendra për Strategji Evropiane", ndërsa financiarisht i mbështetur nga Bashkimi Evropian në kuadër të IPA Civil Society Facility and Media Programme 2015.

LISTA E SHKURTESAVE

APRM - *Agjencia për Punësim e Republikës së Maqedonisë*

ARS - *Agjencia për të Rinj dhe Sport*

ESHR - *Enti Shtetëror për Revizion*

IHSPJ - *Instituti për Hulumtime Sociologjike dhe Politike - Juridike*

MSHIA - *Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës*

MASH - *Ministria e Arsimit dhe Shkencës*

FAR - *Forumi Arsimor Rinor*

MPPS - *Ministria e Punës dhe Politikës Sociale*

KRNM - *Këshilli Rinor Nacional i Maqedonisë*

NPPA - *Programi nacional për miratimin e të drejtës së BE-së*

SNR - *Strategjia Nacionale për të Rinj*

OSBE - *Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim e Evropës*

ZRBR - *Zyra Rajonale për Bashkëpunim Rinor*

UNDP - *United Nations Development Programme*

UNESCO - *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizata për Arsim, Shkencë dhe Kulturë e OKB-së)*

RRETH AGJENCISË PËR TË RINJ DHE SPORT

Agjencia për të Rinj dhe Sport si organ i pavarur i administratës shtetërore është themeluar në vitin 2000 si trup i vetëm qeveritar i cili është kompetent për të gjitha aspektet e jetës së personave të rinj në vendin tonë. Në bazë të Ligjit për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore të vitit 2000[1], Agjencia ka vetinë e subjektit juridik ndërsa i kryen punët që janë në lidhje me kujdesin për zhvillimin psiko - fizik të të rinjve dhe mbrojtjen e tyre nga sëmundje vartëse, prostitucionin, krimin dhe dukuri të tjera socio - patologjike, kujdesin për statusin e të rinjve, inkurajimin dhe ndihmë për forma të ndryshme të organizimit rinor, ndërmarrjen e aktiviteteve për krijimin e kushteve për të qëndruar në vendin tonë të rinjtë e aftë dhe të talentuar, si dhe krijon kushte për stimulimin e kthimit të tyre, ndjekjen e aktivitete sportive dhe sportive - rekreative nga fusha e sportit, ndjekjen e zhvillimit të sporteve cilësore dhe kryen edhe punë të tjera të përcaktuara me ligj.

Puna e Agjencisë është ndarë në 5 sektorë: Sektori për të Rinj, Sektori për Sport, Sektori për Investime Kapitale, Sektori për Resurse Njerëzore dhe Mbështetje Profesionale dhe Drejtori i Sektorit për Çështje Financiare. Në përbërje të Sektorëve, ekzistojnë 12 seksione të cilat kanë nën kompetencat e tyre dhe të njëjtit duhet tu përgjigjen obligimeve dhe detyrave specifike, për realizimin e qëllimeve të Sektorit dhe Agjencisë. Në Sektorin Sport ekzistojnë tre seksione: Sporti nacional dhe ndërkombëtar, për Euro integrime dhe bashkëpunim ndërkombëtar në sport dhe për mbështetje juridike në sport. Në Sektorin të Rinj ka seksione për Politika rinore dhe Seksion për Euro integrime dhe bashkëpunim ndërkombëtar tek të rinjtë. Seksion për Objekte për Sport dhe Seksioni për Përgatitje të projekteve dhe përgatitje teknike dhe përcaktimin e dinamikës dhe shkallën e realizimit të punëve ndërtimore janë Seksionet të cilat funksionojnë në përbërje të Sektorit për Investime kapitale dhe objekte për sportin. Në Sektorin Çështje juridike dhe financiare ekzistojnë Seksione për Koordinim buxhetor, kontabilitet dhe pagesë dhe Seksion për Furnizime publike dhe çështje juridike, ndërsa në Sektorin për Resurse njerëzore dhe mbështetje të punës së drejtorit ekzistojnë seksione për: Mbështetjen e punës së drejtori, për Resurse njerëzore dhe për Marrëdhënie me Publikun dhe protokoll. Në mënyrë plotësuese, ekzistojnë edhe dy seksione, Seksioni për mbikëqyrje inspektuese në sport dhe Seksioni për Revizion të brendshëm, si dhe person për implementimin e KAF dhe ISO standardeve. Në përbërje të ARS ekziston Këshilli për sport, seanca e parë konstituive e të cilit u mbajt më 29.08.2017. Këshilli për sport është trup i jashtëm i angazhuar për krijimin e politikave në fushën e sportit dhe realizimin e aktiviteteve programore .

Sipas organogramit të qasshëm në ueb faqen e Agjencisë për të Rinj dhe Sport, organi më i lartë i Agjencisë, të vendosur sipas hierarkisë është drejtori, i cili ka zëvendësin e tij. Bashkëpunëtorë kryesorë të drejtorit në udhëheqjen e Agjencisë janë këshilltari shtetëror për të rinj dhe sport dhe këshilltari shtetëror për investime kapitale dhe objekte në sport. Sipas të dhënave të fituara nga ARS, më 05.09.2017, Agjencia ka pasur 47 të punësuar të rregullt, 2 persona të punësuar me marrëveshje për punësim për periudhë kohore të përcaktuar dhe 5 persona me kontratë në vepër.

1 “Ligji për organizimin e punës së administratës shtetërore” - “*Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë* nr. 58/2000 të datës 21.07.2000

METODOLOGJIA DHE SHQYRTIMI I PROBLEMIT

Agjencia për të Rinj dhe Sport është institucioni i vetëm nacional i cili ka sektor i cili punon në të gjitha fushat e interesit dhe nevojat e popullatës së re. Puna funksionale e Agjencisë është me rëndësi esenciale për të rinjtë. Ekziston mungesë e dokumenteve publikisht të qasshme, të cilat e përkufizojnë qartë punën e Agjencisë për të Rinj dhe Sport, që sugjeron nevojën për vlerësimin real të gjendjes. Pikërisht, për këtë shkak puna e Agjencisë u analizua nga tre aspekte:

I. Pozita e Agjencisë për të Rinj dhe Sport në vendosjen institucionale, autonomia e saj (financiare dhe vendimmarrëse) dhe bashkëpunimi ndërinstitucional në lidhje me çështje të cilat janë me rëndësi për të rinjtë (konsultime gjatë krijimit ë politikave dhe masave për të rinjtë)
II. Transparenca e Agjencisë dhe shpërndarja e brendshme e mjeteve.
III. Perceptimi dhe përvoja e të rinjve dhe organizatave rinore në punën e ARS.
Konstatimet nga hulumtimi, rekomandimet dhe qëllimet e përmbajtjes së saj, synojnë pasurimin e fondit të informatave për këtë fushë të rëndësishme, por edhe rritjen e vetëdijes te të gjithë palët e interesuara - Agjencia për të Rinj dhe Sport, institucionet shtetërore të cilat krijojnë dhe /ose zbatojnë politika për të rinj, organizata rinore dhe të rinjtë në përgjithësi.

Korniza kohore

Gjatë periudhës prej në dhjetor 2017, Forumi Arsimor Rinor realizoi evaluim mbi punën e Agjencisë për të Rinj dhe Sport për periudhën nga viti 2014, 2015 dhe 2016 dhe monitorim për relacionet ndërmjet ARS, institucionet të tjera shtetërore, organizatat rinore dhe të rinjtë. Për hulumtimin është shfrytëzuar kombinim i metodave kualitative dhe kuantitative, me qëllim me anë të deduksionit të fitohen të dhëna më të thella.

Pyetjet e hulumtimit:

• Si është lidhja ndërmjet Agjencisë për të Rinj dhe Sport dhe institucioneve të tjera shtetërore gjatë krijimit të politikave dhe masave për të rinjtë?
• Si është shpërndarja buxhetore nëpër sektorë, e mjeteve me të cilat disponon Agjencia për të Rinj dhe Sport? Cili është raporti ndërmjet mjeteve të shpërndara në Sektorin të rinj dhe Sektorin Sport?
• Cili është perceptimi dhe përvoja e të rinjve dhe organizatave rinore për funksionin dhe punën e Agjencisë për të Rinj dhe Sport?

Hipoteza:

• Agjencia për të Rinj dhe Sport është institucioni kompetent për të rinj, e cila është konsoliduar dhe ka pjesëmarrje aktive në krijimin e politikave dhe masave për të rinj të cilat krijohen nga institucionet të tjera shtetërore.
• Agjencia për të Rinj dhe Sport, në mënyrë të barabartë i shpërndan mjetet në Sektorin të rinj dhe Sektorin sport.
• Agjencia për të Rinj dhe Sport punon në mënyrë transparente dhe në bashkëpunim me të rinjtë dhe organizatat rinore.

Instrumente:

Për qëllimet e këtij publikimi u përdorën instrumente kualitative dhe kuantitative për grumbullimin e të dhënave. Në lidhje me kategorinë e parë, u analizuan **aktet e para** të cilat e rregullojnë punën e ARS.

Për shkak se një pjesë e informacioneve nuk janë të qasshme, u dërguan **kërkesa për qasje drejt informatave me karakter publik**. Kështu, u dërguan kërkesa në nëntë instituci-

one shtetërore (Agjencia për të Rinj dhe Sport, Qeveria e Republikës së Maqedonisë, Ministria e Punës dhe Politikës Sociale, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, Ministria e Kulturës, Ministria e Vetëqeverisjes Lokale, Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës, Agjencia për *Punësim e Republikës së Maqedonisë*) të cilat në bazë të Strategjisë Nacionale për të Rinj janë kompetent për zbatimin e politikave për të rinj dhe pjesë e kompetencave të tyre janë çështjet rinore. Numri i përgjithshëm i kërkesave të cilat u dërguan është 175, prej të cilave për 167 kemi marrë përgjigje, 3 kërkesa janë dërguar në Agjencia për të Rinj dhe Sport, ndërsa për 5 kërkesa është lejuar këqyrje në dokumentacionin e Agjencisë për të Rinj dhe Sport, për shkak të vëllimit të madh të përgjigjeve për kërkesat në fjalë. Kërkesat u dërguan gjatë muajit gusht 2017.

Një pjesë e përgjigjeve të fituara nga ARS, nuk jepnin shumë të dhëna për që do të ndihmon procesin hulumtues, kështu që në mënyrë plotësuese u realizuan edhe dy mbikëqyrje në dokumente dhe konsultime me të punësuarit në Agjenci. Të dhënat e fituara nga mbikëqyrja në mënyrë plotësuese ndihmuan në desktop analizën e mëtutjeshme.

Gjatë muajit nëntor u realizua edhe onlajn **hulumtim** në mesin e përfaqësuesve të organizatave rinore dhe të rinjve të grup moshës prej 16 - 29 vjeç. U hulumtuan qëndrimet e të anketuarve në lidhje me perceptimin e tyre për ARS, përvojën e tyre dhe bashkëpunimin me ARS.

Për nevojat e onlajn hulumtimit u krijua pyetësor i veçantë anketues, me të cilin u përcaktua perceptimi i të rinjve dhe anëtarëve të organizatave rinore në lidhje me ARS, përvoja e tyre dhe bashkëpunimi me Agjencinë.

Numri i përgjithshëm i të anketuarve është 124 të cilët plotësisht i janë përgjigjur pyetësorit, prej të cilëve 75 janë përfaqësues të organizatave rinore, ndërsa 49 nuk janë anëtarë të asnjë organizate rinore.

Për të fituar të dhëna më rrënjësore dhe rekomandime për përmirësimin e punës së ARS, Forumi Arsimor Rinor në muajin dhjetor dhe janar realizoi grupe të fokusit dhe takim konsultativ me përfaqësuesit e organizatave rinore të cilët dhanë kontribut të madh. Grupet e fokusit dhe konsultimet u zhvilluan në bazë të skenarëve të krijuar në mënyrë të strukturuar.

Shembull:

Në hulumtimin nëpërmjet veglës për qasje drejt informatave me karakter publik u përfshinë nëntë institucione: Agjencia për të Rinj dhe Sport, Ministria e Punës dhe Politikës Sociale, Ministria e Punëve të Brendshme, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, Ministria e Shëndetësisë, Ministria e Kulturës, Ministria e Vetëqeverisjes Lokale, Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës dhe Agjencia për Punësim, e qëllim të përcaktohet bashkëpunimi ndërinstitucional.
Perceptimi i të rinjve dhe organizatave rinore për punën e Agjencisë për të Rinj dhe Sport, u përcaktua nëpërmjet ekzemplarit të rastit i cili duhej tu jepte përgjigjeve të online pyetësorit.

POZICIONIMI I AGJENCISË PËR TË RINJ DHE SPORT DHE PUNA E BRENDSHME

Korniza juridike

Puna e Agjencisë për të Rinj dhe Sport është përcaktuar në më tepër ligje dhe rregullore interne të Agjencisë. Ligjet të cilat e rregullojnë, organizimin e brendshëm dhe shpërndarjen e resurseve janë: Ligji për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore, Ligji për *Qeverinë e Republikës së Maqedonisë*, Ligji për lojërat e fatit dhe lojërat argëtuese, Ligji për sport, Ligji për buxhetet, Ligji për kontrollin e brendshëm financiar publik, Ligji për furnizime publike, Ligji për revizionin shtetëror, Ligji për kontrollin e brendshëm financiar publik dhe ligje të tjera të cilat e rregullojnë punën e institucioneve shtetërore.

Me nenin 30 të Ligjit për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore rregullohen ingerencat e Agjencisë për të Rinj dhe Sport. Megjithatë, këtu vetëm në mënyrë taksative janë numëruar disa fusha në të cilat ARS duhet të veprojë:

"Agjencia për të Rinj dhe Sport i kryen punët në lidhje me kujdesin për zhvillimin psiko – fizik të të rinjve dhe mbrojtjen e tyre nga sëmundje të vartësive, prostitucioni, krimi dhe dukuri të tjera socio - patologjike, kujdeset për statusin e të rinjve, inkurajimin dhe ndihmën në forma të ndryshme të organizimit të të rinjve, ndërmarrja e aktiviteteve për krijimin e kushteve për të qëndruar në Republikën e Maqedonisë të rinjtë e aftë dhe të talentuar, si dhe krijimi i kushteve për stimulimin e kthimit të tyre në Republikën e Maqedonisë, ndjekja e aktiviteteve sportive dhe sportive rekreative nga fusha e sportit, ndjekja e zhvillimit të sportit cilësor dhe kryen punë të tjera të përcaktuara me ligj"[1]

Puna financiare e Agjencisë për të Rinj dhe Sport, si pjesë e administratës shtetërore i nënshtrohet disa ligjeve: Ligjit për buxhetet[2], Ligjit për kontrollin e brendshëm financiar publik[3], i nënshtrohet revizionit të Entit Shtetëror për Revizion, Ligjit për furnizime publike[4], dhe të gjitha ligjeve të tjera të cilat e rregullojnë punën e institucioneve shtetërore, ligje të cilat e rregullojnë fitimin, shpërndarjen dhe shpenzimin e mjeteve me të cilat disponon Agjencia.

Një pjesë e financave me të cilat disponon Agjencia janë në pajtim me Ligjin për lojërat e fatit dhe për lojërat argëtuese, prej nga fitohen mjete të cilat i dedikohen sportit, respektivisht për federatat sportive. neni 16, *"federatat e sportit dhe klubet financohen nëpërmjet mjeteve të realizuara në të gjitha bazat nga organizimi i lojërave të fatit dhe lojërave argëtuese, ndërsa këtë e realizon Agjencia për të Rinj dhe Sport. Lartësia e mjeteve e përcaktuar për këtë, nuk mund të jetë më e vogël se 30 milion denarë dhe nuk mund të jetë më e lartë se 50 milion denarë. Shpërndarjen e këtyre mjeteve e kryen Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me vendim në bazë të programit të paraqitur nga Agjencia për të Rinj dhe Sport. Këtë program Agjencia e përpilon në bazë të projekteve të paraqitura nga federatat e sporti dhe klubet, por edhe në bazë të projekteve vetanake për avancimin e sportit, më shenja të qarta për shumë e mjeteve dhe aktiviteteve për të cilat nevojiten mjetet."*

Sektori Sport pranë Agjencisë për të Rinj dhe Sport, njëkohësisht edhe sporti në vendin tonë rregullohen me Ligjin për sport[5]. Si rrjedhojë, në bazë të këtij Ligji, institucioni shtetëror kompetent (në këtë rast ARS) formon Këshillin për Sport, i cili është trup profesional – këshillëdhënës, nga radhët e punëtorëve profesional, shkencor dhe të shquar nga fusha e

1 Ligji për organizimin dhe punën e administratës shtetërore" - "*Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë* nr. 58/ 2000 të datës 21.07.2000

2 "Ligji për buxhetet" - *Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë* nr, 64/05, 0 (*Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë* nr. 64/05, 04/08, 103/08, 4/08, 103/08, 156/09, 95/10 156/09, 95/10, 180/11и 171/12 и 171/12 dhe 171/12

3 Ligji për kontrollin e brendshëm financiar publik - "*Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë*" nr. 90/2009 dhe 188/ 2013

4 Ligji për furnizime publike - *Gazeta Zyrtare e RM-së* nr. 165 të datës 16.11.2017

5 "Ligji për sportin" - *Gazeta Zyrtare e R. së Maqedonisë* nr. 29 të datës 07.05.2002 (neni 25)

sportit. Gjithashtu, në pajtim me nenin 12 i jepen ingerenca Agjencisë të mundet me detyrë zyrtare të anulojë aktvendim të lëshuar për ushtrimin e veprimtarisë sport, nëse konstaton se klubi i sportit, Federata Nacionale e Sportit ose *Komiteti Olimpik i Maqedonisë* nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara me Ligjin për sport. Aktvendimet për ushtrimin e veprimtarisë i lëshon Agjencia për të Rinj dhe Sport, respektivisht 10 ditë pas pranimit të kërkesës duhet të miratojë aktvendim për ushtrimin e veprimtarisë sport ose të miratojë aktvendim për refuzimin e kërkesës për ushtrimin e veprimtarisë sport.

Për realizimin e interesit publik në sport, Agjencia për të Rinj dhe Sport, komunat, komunat e qytetit Shkup dhe qyteti Shkup, mund të themelojnë fondacion për zhvillimin e sportit, në pajtim me ligjin. Me fondacionin do të udhëheqë dhe drejtojë Këshilli drejtues. Për realizimin e interesit publik në sport, Qeveria miraton Program për zhvillimin e sportit i cili është program pesë vjetor, ndërsa për realizimin e aktiviteteve të parashikuara në të, shfrytëzohen mjete nga Buxheti i shtetit.

Duke i analizuar ligjet dhe dispozitat të cilat vlejnë për Agjencinë për të Rinj dhe Sport, është e pa mundur të mos konstatohet mungesa e rregullativës e cila do ti rregullojë ingerencat dhe të drejtat e Agjencisë në fushën të rinj. Dokumenti i vetëm i cili e udhëzon punën e ARS është Strategjia nacionale për të rinj (SNR). Njëkohësisht ky është dokumenti i vetëm i cili parasheh bashkëpunim institucional për plotësimin e prioriteteve të parashikuara në SNR. Strategjia nacionale për të rinj paraprake, vlente për periudhën 2005- 2015[6], ndërsa SNR momentale sipas së cilës Agjencia për të Rinj dhe Sport duhet të udhëhiqet gjatë projektimit të buxhetit është ANR 2016 - 2025[7].

Megjithatë, edhe pse ky është dokumenti i vetëm i cili e udhëzon ARS për punë me të rinjtë, është evidente mos përkushtimi kur bëhet fjalë për krijimin e SNR por edhe për realizimin e mëtejshëm të aktiviteteve të parashikuara. Në këtë mënyrë, pas analizës së kryer në lidhje me aktivitetet e realizuara të SNR 2005 - 2015, është përcaktuar se ekziston vetëm një plan veprim[8] (për vitin 2009), edhe pse ideja është të miratohet plan veprim individual për çdo vit të përfshirë në strategjinë[9], mos pasja e koordinimit ndërmjet institucioneve kompetente, mos ekzistimi i planit për evaluim dhe monitorim të asaj që është arritur, as raportim në lidhje me analizën e kryer nga ARS e cila duhet të jetë publike dhe e qasshme[10]. Probleme të ngjashme janë konstatuar edhe në Strategjinë Nacionale për të rinj 2016 – 2025, respektivisht nuk ka plan veprim sipas të cilit ARS di të mund të udhëhiqet në lidhje me plotësimin e përcaktimeve strategjike, ndërsa aktivitetet të cilat i planifikojnë në buxhet nuk përkojnë me qëllimet strategjike të përkufizuara në Strategjinë.

Duke parë nga aspekti i asaj se ky është dokumenti i vetëm i cili paraqet platformë për bashkëpunim ndërmjet Agjencisë për të Rinj dhe Sport dhe ministritë dhe institucionet të tjera shtetërore dhe të pushtetit lokal kompetentë për segmente të caktuara të jetës rinore por edhe duke e marrë parasysh se ky bashkëpunim bëhet vetëm në letër ndërkaq në realitet nuk praktikohet, mund të konkludohet se kur bëhet fjalë për sektorin të rinj pranë Agjencisë për të Rinj dhe Sport dhe bashkëpunimin e saj me Ministrinë e Arsimit dhe Shkencës, Ministrinë e Punës dhe Politikës Sociale, Ministrinë e Vetëqeverisjes Lokale dhe aktorët të tjerë, nevojiten mekanizma dhe rregulla, sepse për momentin nuk ekziston kornizë juridike.

6 Strategjia nacionale për të rinj 2005 - 2015. E qasshme në: <http://www.strategijazamladi.mk/sites/default/files /%D0%9D%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB% D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%BC%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8.pdf>

7 Strategjia Nacionale për të rinj 2005 - 2015

8 Plan veprimi i SNR - 2009. E qasshme në: < http://www.sega.org.mk/web/images/NSM/action%20plan%20for%20implementation%20of%20the%20national%20youth%20strategy%20of%20the%20republic%20of%20macedonia.pdf>

9 Kirkovski, Aleksandar (2017). „Country sheet on youth Policy in the Formar Yugoslav Republic of Macedonia“.<http://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/9829969/Country-sheet-the+former+Yugoslav+republic+of+Macedonia.pdf/888e5076-42da-51f6-2692-81096175873b>

10 Analiza e aktiviteteve të realizuara nga Strategjia Nacionale për të Rinj 2010 - 2015 https://issuu.com/youtheducationalforum/docs/___________________________________6342548b096811

Organizimi i brendshëm

Funksioni më i lartë udhëheqës i cili udhëheqë me subjektin juridik është Drejtori i cili emërohet me vendim të Qeverisë e cila kryen emërimin ose ngarkimin në pozitë, respektivisht shkarkimin nga detyra drejtor i Agjencisë[11].

Për funksionimin rrjedhës të ARS, janë të angazhuara pesë sektorët të cilët funksionojnë në kuadër të Agjencisë: Sektori për të rinj, Sektor sport, Sektori për investime kapitale, Sektori për resurse njerëzore dhe mbështetje profesionale të Drejtorit dhe Sektori për çështje financiare. Secili nga sektorët ka nga disa seksione të cilave u janë shpërndare obligime dhe detyra specifike, me qëllim efikasitet më të madh dhe efektivitet për vetë sektorin.

Si funksion i veçantë i cili duhet të ndihmojë në punën e drejtorit gjatë vitit 2015, Agjencia për të Rinj dhe Sport kërkon sistematizim dhe shpalljen e konkursit për pozitën Këshilltar shtetëror për sport dhe të rinj. Qëllimi i kësaj pozite pune është:

"kryerja e detyrave më të komplikuara që kërkojnë pavarësi të veçantë dhe profesionalizëm, ndërsa, të cilat janë në lidhje me çështje nga fusha e sportit dhe të rinjve, zhvillimi dhe bashkimi i politikave në kuadër të fushëveprimit të institucionit dhe koordinimin dhe zbatimin e politikave të tilla nëpërmjet kontrollit mbi programet për aktivitete sportive dhe politika rinore, si dhe aktivitete për mbështetjen dhe avancimin e sportit dhe kulturës fizike dhe përfshirjen e të rinjve në proceset publike me rëndësi për Republikën e Maqedonisë. Mbështetja e punës së funksionarit i cili udhëheq me organin"

Në lidhje me procedurën të udhëhequr nga ARS, e njëjta është e rregullt, janë respektuar të gjitha hapat të nevojshme dhe është vendosur dokumentacion për zgjedhjen dhe punësimin e këshilltarit shtetëror për të rinj dhe sport. Gjatë grumbullimit të të dhënave për analizë, kërkohet dokumentacioni i plotë nga të gjitha institucionet e involvuara në zgjedhjen dhe punësimin e Këshilltarit shtetëror për sport dhe të rinj (ARS, MSHIA dhe Agjencia për Administratë). MSHIA në lidhje me kërkesën për qasje drejt informatave me karakter publik, paraqiti përgjigje se vendi i punës këshilltar shtetëror për sport dhe të rinj nuk ka hyrë në sistematizimin e regjistrit dhe për këtë shkak nuk mund të bëhet zgjedhja, që paraqet dhënien e informatave të kundërshtuara nga institucionet të cilat duhet në mënyrë plotësuese të hulumtohen. Agjencia për Administratë në lidhje me kërkesën për paraqitjen e listës së të gjithë ushtruesve të detyrës Këshilltar shtetëror për sport dhe të rinj, njofton se për informatën e këtillë përgjegjëse është Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës.

Sektori Sport

Qëllimi i Sektorit sport është të ndihmojë dhe të marrë pjesë në zhvillimin e sportit, në të gjithë segmentet e tij, si në drejtim kuantitativ, me përfshirjen e numrit më të madh të fëmijëve, të rinjve dhe qytetarëve, ashtu edhe në realizimin e rezultateve të larta në sport në garat më të mëdha botërore dhe evropiane.

Në fushëveprimin e vet i përfshin edhe aktivitetet dhe punët si vijon[12]:

• Ndjek, studion dhe përpunon çështje në lidhje me sistemin dhe organizimin e sportit dhe bashkëpunimit ndërkombëtar në fushën e sportit dhe propozon masa për avancimin dhe zhvillimin e tyre,
• i ndjek gjendjet në shoqata, asociacione dhe subjekte të tjera të cilat kryejnë veprimtarinë sport,
• e ndjek gjendjen e kuadrove profesionale në shoqatat e sportit dhe propozon masa për

11 *Ligji për Qeverinë e Republikës së Maqedonisë - "Gazeta Zyrtare e R. së Maqedonisë"* nr. 59/2000 të datës 22.07.2000.
12Të dhënat janë nxjerrë nga Agjencia për të Rinj dhe Sport, të qasshme në: < http://ams.gov.mk/za-agencijata/sektori/sektor-sport>

përsosjen e tyre,
• e ndjek rrjetin e shoqatave dhe asociacioneve nga fusha e sportit dhe sistemin e garave dhe propozon masa për avancim, zhvillim dhe aftësim profesional,
• i ndjek programet e specializuara sportive me nxënës të talentuar,
• i ndjek aktivitetet sportive të studentëve dhe qytetarëve,
• përpilon Programe për zhvillimin e sportit,
• e ndjek realizimin e evenimenteve dhe manifestimeve sportive ndërkombëtare,
• propozon, planifikon dhe inkurajon bashkëpunimin ndërkombëtar në fushën e sportit,
• i ndjek aktivitetet e Këshillit të Evropës në fushën e zhvillimit të sportit dhe ndërmerr masa për zbatimin e konventave dhe dokumenteve të tjera ndërkombëtare nga fusha e sportit të pranuara në nivel ndërkombëtar,
• propozon dhe përpilon masa dhe kritere për fitimin e statusit, rangut, të drejtat dhe obligimet në lidhje me sportistë të lartë amatorë,
• propozon dhe përpilon standarde për kontroll shëndetësor të pjesëmarrësve në aktivitete sportive rekreative,
• propozon dhe përpilon mjete matëse dhe kritere për financimin e veprimtarisë, për sportin e fëmijëve, të rinjve dhe aktivitete sportive - rekreative të qytetarëve dhe sportit të lartë dhe e ndjek zbatimin e tyre,
• i planifikon programet e nevojshme për realizimin e veprimtarisë,
• propozon dhe përpilon programe për bashkëpunim ndërkombëtar në fushën e sportit dhe e ndjek realizimin e tyre,
• jep mendime për programe për bashkëpunim ndërkombëtar të cilat i përpilojnë dhe i propozojnë organe dhe institucione të tjera,
• i ndjek aktivitetet e shoqatave të sportit nga fusha e sportit të qytetarëve të Republikës së Maqedonisë të cilët jetojnë dhe banojnë jashtë vendit,
• propozon dhe përpilon programe për bashkëpunim bilateral dhe multilateral në fushën e sportit dhe e ndjek realizimin e tyre,
• i kryen punët profesionale dhe administrative – teknike të Këshillit për sport,
• e ndjek dhe mbështet veprimtarinë botuese në fushën e sportit,
• përpilon analiza, elaborate, vështrime, informata, raporte dhe materiale të tjera nga fusha e sportit dhe
• grumbullon raporte.

Në kuadër të Sektorit sport, funksionojnë katër seksione me nën kompetenca të ndryshme:

Seksioni për Sport nacional
Seksioni për Sport ndërkombëtar dhe bashkëpunim ndërkombëtar dhe mbështetje të sportit
Seksioni për Mbikëqyrje inspektuese në sport
Seksioni për Regjistrimin e subjekteve të cilët kryejnë veprimtari - sport

Seksioni për Sport nacional

Si njësi organizatave në përbëje të Sektorit sport, në fushëveprimin e punës së saj përfshin çështje në lidhje me sistemin e organizimit të sportit në nivel nacional, propozon kritere dhe mjete matëse për të drejtat dhe obligimet e sportistëve, amatorëve, fëmijëve dhe të rinjve dhe e ndjek zbatimin e tyre, e ndjek punën e shoqatave sportive dhe asociacioneve, sistemin e garave dhe zhvillimin dhe progresin e tyre.

Seksioni për Sport ndërkombëtar dhe bashkëpunim ndërkombëtar dhe mbështetje të sportit

Seksioni për Sport ndërkombëtar dhe bashkëpunim ndërkombëtar dhe mbështetje në sport dhe sportistët në nivel ndërkombëtar me atë që ndjek, studion dhe përpunon çështje në lidhje me bashkëpunimin ndërkombëtar në fushën e sportit dhe propozon masa për avancimin dhe zhvillimin e tyre. Ky Seksion propozon, planifikon dhe inkurajon bashkëpun-

im ndërkombëtar në fushën e sportit i ndjek aktivitetet e Këshillit të Evropës në fushën e zhvillimit të sportit dhe ndërmerr masa për zbatimin e konventave dhe dokumenteve të tjera ndërkombëtare nga fusha e sportit të pranuara nga shteti. I ndjek aktivitetet e shoqatave të sportit nga fusha e sportit të qytetarëve të Republikës së Maqedonisë të cilët jetojnë dhe banojnë jashtë vendit dhe organizon manifestime ndërkombëtare të cilat mbahen në vendin tonë.

Seksioni për Mbikëqyrje inspektuese në sport

Si njësi organizative në përbërje të Sektorit sport, në fushëveprimin e punës së tij i përfshin aktivitetet dhe punët si vijon: kryen mbikëqyrje inspektuese mbi punën e klubeve të sportit, mbi Federatat Nacionale të Sportit asociacione të tjera të sportit dhe subjekte të cilat kryejnë veprimtari sport si dhe mbi punëtorët profesional të sportit në shtet. Ky seksion e ndjek gjendjen në klubet e sportit, Federatat Nacionale të Sportit, asociacione të tjera sportive dhe subjekte të cilat kryejnë veprimtari sport, kryen mbikëqyrje mbi plotësimin e kushteve për kryerjen e veprimtarisë sport.

Seksioni për Regjistrimin e subjekteve të cilët kryejnë veprimtari - sport

Si njësi organizative në përbërje të Sektorit sport, në fushëveprimin e punës së tij i përfshin aktivitetet dhe punët si vijon: grumbullon kërkesa për lëshimin e aktvendimeve për kryerjen e veprimtarisë, në bashkëpunim me Seksionin për Mbikëqyrje inspektuese në sport, analizon a është e bazuar kërkesë e veçantë për lëshimin e aktvendimit për veprimtarinë sport. Mban regjistër të subjekteve të cilat kryejnë veprimtari sport në vendin tone dhe përpilon dhe i propozon Drejtorit të Agjencisë për të Rinj dhe Sport, për lëshimin e aktvendimeve për kryerjen e veprimtarisë sport.

Sektori të rinj

Sektori të rinj kryen punë të cilat janë në lidhje me fushat e interesit dhe nevojat e popullatës së re në vend dhe njohjen e rolit të të rinjve në zhvillimin e vendit, si fuqi lëvizëse pozitive dhe promotor në vlerat e reja të shoqërisë dhe sportit, duke e respektuar Strategjinë nacionale për të rinj e cila i përkufizon prioritetet për veprim në institucionet shtetërore dhe shoqatat rinore të qytetarëve[13], si vijon:

• zhvillim social dhe integritet social të të rinjve nëpërmjet arsimit cilësor formal dhe jo formal,
• zhvillimi ekonomik i të rinjve nëpërmjet sipërmarrësisë rinore,
• përmirësimin e cilësisë së jetës të personave të rinj,
• pjesëmarrje aktive të të rinjve në jetën publike dhe proceset e miratimit të vendimeve në nivel nacional dhe lokal,

Sektori të rinj angazhimet e veta, obligimet dhe detyrat i kryen në dy seksionet:

• Seksioni për politika rinore dhe trajnim
• Seksioni për bashkëpunim ndërkombëtar

Funksione të Sektorit të rinj:

• zhvillimi i politikës arsimore aktive, e cila përkon me nevojat e të rinjve, zhvillimin shoqëror dhe global social dhe teknik – teknologjik,
• promovimin e mundësive të barabarta për arsim dhe krijim kulturor të të rinjve me qëllim inkurajimin e zhvillimit të tyre personal në komunitet,
• pranimin, mbështetjen dhe zhvillimin e arsimit jo formal dhe bartësit e tij,
• vendosjen e baraspeshës dhe bashkëpunimit ndërmjet arsimit dhe trajnimit me tregun e

13 Të dhënat janë nxjerrë nga Agjencia për të Rinj dhe Sport, e qasshme në: < http://ams.gov.mk/za-agencijata/sektori/sektor-mladi>

fuqisë së punës (oferta dhe kërkesa) dhe zhvillimin e teknologjive të reja,
• integrimin e të rinjve në procesin e punës, pa marrë parasysh origjinën socio – kulturore,
• vendosjen e partneritetit ndërmjet organeve shtetërore dhe sektorin privat në fushën e punësimit të personave të rinj,
• rritjen e nivelit të cilësisë së jetës së personave të rinj nëpërmjet shfrytëzimit të kohës së tyre të lirë në aktivitete të dobishme socio -edukative dhe formimin e tyre si qytetarë të përgjegjshëm dhe aktiv,
• ngritja e vetëdijes tek të rinjtë në lidhje me vlerat familjare dhe kujdesin dhe solidaritetin në komunitet dhe shoqëri,
• shpërndarje dhe qasje drejt informatave dhe edukimit të personave të rinj me qëllim mbrojtjen e shëndetit të tyre,
• qasje e koordinuar drejt shtetit dhe OJQ sektorit për mbrojtjen e të rinjve dhe promovimin e stileve të shëndetshme jetësore.

Sektor investime kapitale

Sektori Investime kapitale në fushën e sportit dhe të rinjve në fushëveprimin e tij të punës i përfshin aktivitetet dhe punët si vijon: I koordinon dhe realizon aktivitetet për planifikim dhe kryerjen e punëve të investimeve kapitale në fushën e sportit dhe në fushën e të rinjve. Në mënyrë teknike i përgatit punët për investime kapitale dhe grumbullon dhe përpilon dokumentacion për të njëjtat dhe e ndjek të gjithë procesin gjatë realizimit. Gjithashtu, përpilon analiza, elaborate, vështrime, informata, raporte dhe materiale të tjera nga fusha e sportit dhe të rinjve

Sektori për resurse njerëzore dhe mbështetje profesionale për Drejtorin

Sektori për resurse njerëzore dhe mbështetje profesionale për Drejtorin, punon në mbështetje të plotë të Drejtorit nëpërmjet menaxhimit të brendshëm të sektorëve dhe resurseve njerëzore, përpilimin dhe zbatimin e akteve dhe rregullave si dhe zhvillimin e marrëdhënieve me publikun dhe informimin transparent për punën e Agjencisë. Ky Sektor në fushëveprimin e vet i përfshin edhe aktivitetet dhe punët si vijon:

• Në bashkëpunim me organe të resorit jep mendime profesionale dhe përpilon propozime për miratimin e ligjeve, drafteve dhe propozim ligjeve dhe dispozita të tjera dhe akte të përgjithshme nga fushëveprimi i tij dhe nga fusha e sportit dhe të rinjve dhe kujdeset për zbatimin e ligjeve dhe akteve të tjera nga fusha e sportit dhe të rinjve, përpilon procesverbal, aktvendime, vendime, rekomandime, konkluza dhe dokumente të tjera dhe organizon përpilimin e analizave, programeve dhe planeve që janë në kompetencë të Drejtorit ose rezultojnë si detyrë nga takime e punës dhe mbledhjet dhe është përgjegjës për rruajtjen dhe menaxhimin e tyre. E organizon, koordinon dhe zbaton punën në lidhje e realizimin e bashkëpunimit ne sektorët e Agjencisë, si dhe me organet të tjera të administratës shtetërore, trupat punues të formuara nga organet kompetente, njësitë e vetëqeverisjes lokale, institucionet publike dhe shërbimet, ndërmarrjet publike dhe organizatat dhe institucionet të tjera.

I bashkon dhe i sistematizon procedurat e punës, planet për lëndët dhe programet e propozuara nga seksionet dhe sektorët, si dhe planet për pajisjen materiale – teknike të seksioneve dhe programeve për aftësim profesional për të punësuarit, pas zyrtarizmit të tyre nga Drejtori i Agjencisë, përgjegjës për zbatimin e tyre,

• Përpilon analiza, elaborate, vështrime, informata, raporte dhe materiale të tjera me kompetencë të Agjencisë nga fusha e raporteve me publikun dhe qasjen e lirë drejt informatave me karakter publik dhe përpilon materiale dhe dokumente të tjera për konferenca për shtyp për Agjencinë për të Rinj dhe Sport, e plotëson me informata internet faqen e Agjencisë për të Rinj dhe Sport, e informon publikun për rregullat të cilat janë në kompetencë të Agjencisë për të Rinj dhe Sport, në lidhje me regjistrin e rregullave të publikuara në Gazetën

Zyrtare dhe boton buletin informativ dhe forma të tjera të informimit. I përgatit dhe organizon konferencat për shtyp dhe njoftimet e shkurta, përpilon njoftime dhe i dërgon te mediat për shpallje, përpilon dhe shpërndan material propagandues për nevojat e Agjencisë, dërgon ftesa për aktivitetet të cilat i organizon Agjencia, në emër të tij dërgon uresë për raste solemne, organizon vizitat në Agjenci nga grupe të interesuara dhe individë. E përcakton dhe organizon protokollin për të gjitha evenimentet e rëndësishme që ndodhin në Agjenci (vizita, takime, konferenca për shtyp, njoftime të shkurta).

• kryen grumbullimin, seleksionimin, klasifikimin dhe analizën e informatave në mjetet për informim publik dhe Internet që janë në lidhje me Agjencinë dhe aktivitetet e saj, bashkëpunon me shtëpitë e mediave në vend, në bazë të strategjisë së përpunuar për bashkëpunim, si dhe bashkëpunon dhe i koordinon aktivitetet e agjenci të jashtme për analizën e mendimit dhe sjelljes publike. Propozon, organizon dhe realizon fushatë mediatike për nevojat e Agjencisë.
• Përpilon plane tremujore dhe mujore për marrëdhënie me publikun, në të cilat janë përkufizuar grupet e synuara, qëllimi, shkaku, përmbajtja, mënyra dhe dinamika e drejtimit, mënyra e evidentimit dhe dokumentimit të drejtimit, si dhe ndjekja dhe dokumentimi i efektit të arritur te grupi i synuar.

Sektori për Çështje financiare

Sektori për Çështje financiare në fushëveprimin e vet i punon dhe i përfshin aktivitetet si vijon:

• I koordinon dhe organizon aktivitetet nga fusha e punës financiare – materiale të punës të cilat paraqesin mbështetje sistemore për realizimin e aktiviteteve të formave të tjera organizative (sektor dhe seksione) në Agjenci,
• Puna financiare – materiale i përfshin aktivitetet si vijon: miratimin dhe realizimin e planit financiar të Agjencisë, implementimin e sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit që përfshin pranimin, përpunimin, evidentimin dhe ndjekjen e dokumenteve financiare në pajtim me dispozitat ligjore aktuale, kontroll dhe evidentim kontabilist të punës financiare dhe materiale,
• Ofrimi i ndihmës profesionale për aktivitete në lidhje e punën materiale dhe financiare,
• Përpilimi i planit për furnizime publike të mallrave, shërbimeve dhe punë dhe aktivitete në pjesën e realizimit të furnizimeve publike të cilat kryhen në pajtim me Ligjin për furnizime publike.

Në përbërje të Sektorit çështje financiare funksionojnë katër seksione:

Seksioni për koordinim buxhetor
Seksioni për kontroll buxhetor
Seksioni për kontabilitet dhe pagesa
Seksioni për furnizime publike

Seksioni për koordinim buxhetor

Në fushëveprimin e vet i përfshin aktivitetet dhe punët si vijon:

• propozon procedura pune për seksionin dhe pas miratimit të tyre kujdeset për zbatimin e tyre. Kryen përpilimin, ndryshimin dhe plotësimin e buxhetit të ARS dhe e ndjek realizimin e buxhetit, përpilon plan për vendosjen e menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe përpilon informata dhe raporte për realizimin e tij.
• Përpilon plan për lëndë, plan financiar për punë dhe plan për pajisje materiale - teknike të seksionit dhe propozon program për aftësim profesional të të punësuarve në seksion.

Seksioni për kontroll buxhetor

• Kryen kontrollin financiar dhe punën materiale, propozon procedura pune për seksionin dhe pas zyrtarizmit të tyre kujdeset për zbatimin, për çka përpilon procesverbal dhe raporte për kontrollet e kryera.
• Bën vlerësimin e rreziqeve në lidhje me proceset e menaxhimit financiar, kontroll dhe kryen ex ante kontrolle buxhetore të të gjithë dokumentacionit para se të kryhet pagesa dhe kryen kontroll mbi dokumentacionin pagesor për pagesat me para në dorë dhe kryen pagesa me para në dorë në denarë dhe në valuta të huaja. Seksioni përpilon informata dhe raporte për nivelin e pagave të të punësuarve. Përpilon plan për lëndë, plan financiar për punë dhe plan për pajisje materiale - teknike të seksionit dhe propozon program për aftësim profesional të të punësuarve në seksion.

Seksioni për kontabilitet dhe pagesa

• Kryen punë nga fusha e evidencës kontabiliste, qarkullimit pagesor, pagesa me para në dorë dhe përllogaritje të pagave dhe e ndjek rregullativën ligjore të kësaj fushe. Kryen evidentimin kontabilist mbi realizimin e buxhetit / planit financiar, ex ante kontroll mbi vërtetësinë e të gjithë dokumentacionit kontabilist dhe evidentimit kontabilist të detyrimeve të maturuara. E kompleton dokumentacionin për pagesë dhe e paraqet për pagesë, përpilon raport për mjete të planifikuara dhe të shpenzuara në nënprograme, zëra dhe nënzëra.

Seksioni për furnizime publike

• Kryen punë nga fusha e furnizimeve publike dhe e ndjek rregullativën ligjore nga fusha e furnizimeve publike, e ndjek realizimin e marrëveshjeve për furnizim publik, i jep instruksione dhe këshilla Komisionit për Furnizime Publike. Propozon procedura pune për seksionin dhe pas zyrtarizmit të tyre është përgjegjës për zbatimin, përpilon plan vjetor për furnizime publike dhe e ndjek realizimin e planit për furnizime publike.

PUNA E BRENDSHME E AGJENCISË PËR TË RINJ DHE SPORT

Në mënyrë që të përcaktohet puna e brendshme e Agjencisë për të Rinj dhe Sport dhe mënyra se si janë rregulluar, rregulloret sipas së cilave punon dhe doracakëve de mënyra për evaluimin e brendshëm, revizionin dhe kontrollin u paraqitën kërkesa për qasje drejt informatave me karakter publik dhe te Agjencia për të Rinj dhe Sport dhe te ministritë përkatëse. Këto të dhëna u kërkuan edhe nga Agjencia për të Rinj dhe Sport por edhe nga Ministria e Financave dhe nga Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës.

Akte të cilat e rregullojnë punën financiare në ARS

Sipas të dhënave të fituara, Agjencia për të Rinj dhe Sport, gjatë punës së saj duhet ti respektojë aktet e miratuara nga Ministria e Financave, si vijon:
- Rregullore për mënyrën e dhënies së autorizimeve
- Rregullore për mënyrën e zbatimit të proceseve të përgjithshme financiare
- Rregullore për mënyrën e kryerjes së punëve me kompetencë të Seksionit për çështje financiare
- Standarde për kontrollin e brendshëm në sektorin publik
- Rregullore për menaxhimin dhe kontrollin financiar
- Rregullore për mënyrën e realizimit të shpërndarjes së brendshme të buxhetit të përgjithshëm të aprovuar, ndërmarrja e obligimeve financiare dhe kryerja e pagesave
- Aktvendim për shpërndarje të brendshme
- Udhëzime për përgjegjësi udhëheqëse
- Rregullore për formën dhe përmbajtjen e raporteve dhe deklaratave për cilësinë dhe gjendjen në kontrollet e brendshme
- Rregullore për procedurën për parandalimin e parregullsive, mënyrën e bashkëpunimit të ndërsjellë, formën dhe përmbajtjen, afatet dhe mënyrën e raportimit për parregullsitë
- Aktvendim për emërimin e personit i cili raporton për parregullsitë dhe dyshime për mashtrime ose korrupsion
- Udhëzime për zbatimin e procesit për menaxhim me rreziqe
- Udhëzim për përpilimin e strategjisë për menaxhim me rreziqe
- Strategji për menaxhim me rreziqe
- Udhëzime për menaxhim me rreziqe
- Rregullore për mënyrën e kryerjes së revizionit të brendshëm dhe mënyrën e raportimit për revizionin
- Standarde ndërkombëtare për kryerjen profesionale të revizionit të brendshëm
- Rregullore për Kartën për revizion të brendshëm
- Kartë për revizion të brendshëm
- Rregullore për kodeksin etik të revizionit të brendshëm
- Doracak për revizion të brendshëm – Udhëzim për metodat dhe teknikat për revizion të brendshëm
- Vlerësim i rreziqeve gjatë planifikimit të revizionit - Udhëheqës për revizorët në lidhje me atë se si më mirë të vlerësojnë rreziqet gjatë planifikimit të punëve për revizion
- Formular për Pasqyrën e rreziqeve të larta në pajtim e vlerësimin e kryer të rreziqeve në planifikimin e revizionit – Univers i revizionit
- Udhëzime për përpilimin e planit strategjik dhe planit vjetor për revizion të brendshëm
- Plan strategjik për kryerjen e revizionit gjatë tre viteve të ardhshme
- Plan vjetor
- Organizimi dhe përshkrimi i vendeve të punës në njësinë për revizion të brendshëm

Rregullore interne të Agjencisë për të Rinj dhe Sport

Duke i ditur aktet nënligjore të cilat Ministria e Financave i ka përcaktuar dhe miratuar, donim të kontrollojnë sa prej këtyre akteve Agjencia për të Rinj dhe Sport i zbaton në punën e përditshme. Sipas të dhënave të fituara nga Agjencia për të Rinj dhe Sport, rregulloret dhe aktet interne të cilat e rregullojnë punën e ARS janë:

- Rregullore për organizimin e brendshëm të Agjencisë për të Rinj dhe Sport
- Rregullore për sistematizimin e vendeve të punës në Agjencinë për të Rinj dhe Sport
- Rregullore për procedurën dhe kritere për shpërndarjen e mjeteve për realizimin e interesit publik në sport
- Rregullore për punën e kolegjiumit profesional të Agjencisë për të Rinj dhe Sport
- Rregullore për përcaktimin e kritereve për shpërblimin e nëpunësve shtetëror si dhe procedurë për përcaktimin, përllogaritjen dhe pagesën e shpërblimeve për nëpunësit shtetëror në Agjencinë për të Rinj dhe Sport
- Rregullore për përcaktimin e mënyrës së dërgimit në udhëtim zyrtar, formën, përmbajtjen, mënyrën e plotësimit dhe aprovimit të flet urdhëresave për udhëtim de përcaktimin e shumës së mëditjeve dhe shpenzime për transport dhe shpenzime të tjera për udhëtime zyrtare nga të punësuarit në Agjencinë për të Rinj dhe Sport.
- Rregullore për formën, përmbajtjen, mënyrën e plotësimit dhe aprovimit të flet urdhëresave për udhëtim dhe shumën e mëditjes për udhëtimet zyrtare të kryera nga të punësuarit në Agjencinë për të Rinj dhe Sport
- Rregullore për formën, madhësinë dhe përmbajtjen e vulave dhe vulave katrore si dhe mënyrën e rruajtjes së tyre, përdorimin dhe evidentimin në Agjencinë për të Rinj dhe Sport
- Rregullore për përcaktimin e mënyrës së përllogaritjes së pagës dhe shtesave të pagës, pagës dhe shtesave të pagës në rast të pushimit mjekësor, pagës dhe shtesave të agës në rast të invaliditetit, përcaktimin dhe përllogaritjen e kompensimeve të tjera dhe mbrojtjen e të punësuarve në Agjencinë për të Rinj dhe Sport
- Rregullore për mënyrën e evidentimit dhe kontrollin për shfrytëzimin e orarit të punës, përcaktimin e kohëzgjatjes dhe shfrytëzimin e pauzave, pushimeve dhe mungesave të të punësuarve dhe personave të angazhuar në Agjencinë për të Rinj dhe Sport (është përpiluar por nuk është miratuar)
- Rregullore për mënyrën dhe afatet për kryerjen e regjistrimit të mjeteve dhe burimeve të mjeteve dhe harmonizim të gjendjes kontabiliste me gjendjen faktike në Agjencinë për të Rinj dhe Sport
- Procedurë për menaxhim me fatura hyrëse dhe dalëse sipas procedurave të kryera për ndarjen e marrëveshjeve për furnizime publike
- Procedurë për menaxhim me fatura hyrëse për furnizime të vogla
- Procedurë për menaxhim me fatura hyrëse – situata ndërtimore
- Procedurë për trajnimin e të punësuarve në Agjencinë për të Rinj dhe Sport
- Procedurë për punësim në sekretari në Agjencinë për të Rinj dhe Sport
- Udhëzim për shfrytëzimin dhe drejtimin me automjete zyrtare të Agjencisë për të Rinj dhe Sport
- Procedurë për menaxhim me fatura hyrëse për ujë, rrymë, ngrohje në Agjencinë për të Rinj dhe Sport
- Udhëzim për kushtet dhe mënyrën e shfrytëzimit të aparatit për pije të ngrohta
- Rregullore për përdorimin e aparatit për kopjim në Agjencinë për të Rinj dhe Sport
- Rregullore për mënyrën e pranim dorëzimit të mjeteve materiale teknike dhe dokumentacionit
- Rregullore për masat teknike dhe organizative për sigurimin e sekretit dhe mbrojtjen e përpunimit të të dhënave personale
- Rregullore për pagesë me para në dorë
- Rregullore për përcaktimin e kritereve për shpërblimin e nëpunësve shtetëror si dhe procedurë për përcaktimin, përllogaritjen dhe pagesën e shpërblimeve për nëpunësit shtetëror të punësuar në Agjencinë për të Rinj dhe Sport
- Rregullore të cilat rezultojnë nga Ligji për mbrojtjen e të dhënave personale janë përpunuar në vitin 2016 dhe është marrë pëlqimi nga DMDHP, por nuk janë nënshkruar nga personi udhëheqës paraprak i institucionit. E njëjta vlen edhe për Rregulloren për reprezentim, Rregulloren për punë në magazinë, Procedurë për realizimin e projektit Administratë e qasshme për personat me handikap si dhe për Rregulloren për përpilimin e mënyrës së përgatitjes së deklaratës për siguri, përmbajtja e saj si dhe të dhënat mbi të cilat duhet të mbështetet vlerësimi i rrezikut.

Përpos kërkesave për dorëzimin e akteve juridike dhe dokumenteve për punën e brendshme, u dërguan edhe një sërë kërkesa për qasje drejt informative me karakter publik që të përcaktohet se sa, rregullativën të cilën e ka në letër Agjencia për të Rinj dhe Sport, e zbaton gjatë punës së përditshme. Nga të dhënat e fituara, mund të konstatohet se në lidhje me dhënien e autorizimeve, Ministria e Financave u përgjigj se mënyrën për dhënien e autorizimeve, në pajtim me nenin 8 të Ligjit për kontrollin e brendshëm financiar publik, ministri i Financave e ka përcaktuar me Rregulloren për mënyrën e dhënies së autorizimeve. Gjithashtu, në pjesën 8 të doracakut për Menaxhim financiar dhe kontroll, është dhënë formular për aktvendim për dhënien e autorizimit të përgjithshëm për personat për ndërmarrjen e obligimeve financiare dhe për personin e autorizuar për pagesë për Agjencinë për të Rinj dhe Sport, për periudhën 2014 - 2017, të drejtën për dhënien e autorizimeve e ka shfrytëzuar 17 herë, respektivisht në vitin 2016 janë dhënë 8 autorizime, ndërsa në vitin 2017 deri në korrik personi udhëheqës ka dhënë 9 autorizime.

BUXHET DHE AKTIVITETE TË AGJENCISË PËR TË RINJ DHE SPORT

Agjencia për të Rinj dhe Sport është shfrytëzues buxhetor, që nënkupton se buxhetin me të cilin disponon është pjesë e Buxhetit të shtetit. Buxheti i ARS e përbëjnë mjetet e akorduara, të cilat kanë dedikim të përcaktuar për financim të shpenzimeve rrjedhëse, shpenzime kapitale dhe shpenzime të tjera për kryerjen e aktiviteteve të paraqitura nëpërmjet sektorëve dhe seksioneve të Agjencisë. Agjencia paraqet kërkesë për propozim buxhet, në bazë të Strategjisë fiskale të miratuar dhe shumat e përcaktuara maksimale të mjeteve të aprovuara, dhe të njëjtin e paraqet në Ministrinë e Financave që i njëjti të jetë pjesë e buxhetit të shtetit.

Ministria e Financave e përpilon buxhetin e shtetit dhe e paraqet propozim Buxhetin në Qeveri për miratim më së voni deri më 1 nëntor të vitit rrjedhës. Qeveria propozim – buxhetin e paraqet në Kuvend më së voni deri më 15 nëntor të vitit rrjedhës. Kuvendi e miraton Buxhetin e shtetit më së voni deri më 31 dhjetor.

Nëse shfrytëzuesit buxhetor kanë nevojë për mjete financiare plotësuese ose ri dedikim të mjeteve ekzistuese, ekziston procedurë e veçantë për të cilën përgjegjëse është Ministria e Financave.

Në lidhje me procedurën për përpilimin e buxhetit nga shfrytëzuesit buxhetor dhe kërkesat e Agjencisë për të Rinj dhe Sport për ri shpërndarjen e buxhetit, Ministria e Financave u përgjigj se ka Procedurë për përpilimin e Propozim buxhetit të shtetit / Propozim Buxhet i Plotësuar i shtetit, i cili përpilohet në pajtim me standardin ISO 9001:2008, por procedura e njëjtë nuk është parashtruar sepse bëhet fjalë për dokument vetëm për përdorim të brendshëm nga persona të autorizuar.

Në lidhje me kërkesën për atë se sa ri shpërndarje të buxhetit ka kërkuar Agjencia për të Rinj dhe Sport, Agjencia gjatë vitit 2014 ka parashtruar 6 kërkesa, ndërsa në vitin 2015 10 kërkesa, në vitin 2016 ka parashtruar 3 kërkesa dhe në vitin 2017 ka parashtruar 3 kërkesa për ri shpërndarjen e buxhetit. Në drejtim të rregulloreve për klasifikimin e shpenzimeve dhe Rregulloren për klasifikimin e të hyrave, Ministria e Financave u përgjigj se gjatë parashtrimit të kërkesave për pagesë, shfrytëzuesit buxhetor veprojnë në pajtim me Rregulloren për klasifikimin e të ardhurave dhe Rregulloren për klasifikimin e shpenzimeve, të cilat vlejnë për të gjithë shfrytëzuesit buxhetor. Së këndejmi, Agjencia për të Rinj dhe Sport, i zbaton shifrat për të hyrat dhe shpenzimet nga rregulloret si edhe çdo shfrytëzues tjetër buxhetor. Nga Ministria e Financave u kërkuan edhe dokumente/ rregullore për harmonizim dhe mbikëqyrje të menaxhimit financiar dhe kontrollit mbi Agjencinë për të Rinj dhe Sport në vitin 2014, 2015, 2016 dhe 2017. Ministria e Financave u përgjigj se në pajtim me nenin 11 të Ligjit për kontrollin e brendshëm financiar publik realizon mbikëqyrje dhe e

këshillon strukturën udhëheqëse të subjektit, në veçanti për:
kontroll të buxhetit (përpilimin dhe realizimin e tij), ex ante kontroll financiare, kontroll mbi realizimin e politikave të përcaktuara dhe menaxhimin operativ (mbikëqyrje mbi të gjithë procesin e menaxhimit të brendshëm dhe kontrollit), kontabilitet, raportim buxhetor dhe financiar por edhe e koordinon procesin për përpilimin dhe ndryshimin dhe plotësimin e buxhetit dhe planin strategjik të subjektit, e koordinon procesin e zhvillimit, vendosjen, zbatimin dhe mirëmbajtjen e menaxhimit financiar dhe kontrollit, e koordinon procesin e evidencës kontabiliste për realizimin e buxhetit dhe përgatit llogarinë vjetore dhe Raportin Financiar vjetor nga neni 47 të këtij ligji, detyrimisht jep mendim në lidhje me propozim aktet që i përpilojnë njësitë të tjera organizative në subjektin dhe propozim aktet e subjekteve të tjera të cilat kanë ose mund të kenë implikime financiare për buxhetin e subjektit, zbaton ex ante dhe ex post kontroll financiar, realizon mbrojtjen e mjeteve dhe obligimeve vlera e të cilave është evidentuar në bilancin e gjendjes.

Harmonizimin dhe mbikëqyrjen mbi menaxhimin financiar dhe kontrollin e Agjencisë për të Rinj dhe Sport, Evidencën qendrore për harmonizim e kryen nëpërmjet ndjekjes dhe analizës së dokumenteve të parashtruara (certifikata nga sistematizimi, aktvendime për dhënien e autorizimeve të përgjithshme, aktvendime për shpërndarjen e brendshme etj.), planet vjetore për zhvillimin e menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe përpunimin e Raporteve vjetore të arritura për punën e Seksionit për çështje financiare (në pajtim me Rregulloren për formën dhe përmbajtjen e raporteve dhe deklaratë për cilësinë dhe gjendjen për kontrollin e brendshëm nga Raporti financiar vjetor i cili është publikuar në ueb faqen e Ministrisë së Financave, si dhe nëpërmjet komunikimit të vazhdueshëm me Seksionin për çështje financiare dhe ndjekjen rrjedhëse të menaxhimit financiar dhe kontrollit në Agjenci, si dhe dhënien e udhëzimeve dhe drejtimeve varësisht nga nevojat.

REVIZIONI, MONITORIMI DHE VLERËSIMI I PUNËS SË AGJENCISË PËR RINJ DHE SPORT

Në drejtim të monitorimit në Agjencisë për Rinj dhe Sport, Ministria e Financave iu përgjigj kërkesave të paraqitura për informacione me karakter publik që subjektet duhet të zbatojnë monitorimin sipas standardit 24 dhe 25 të Standardeve për Kontroll të Brendshëm në Sektorin Publik. Standardi 24 parashikon që subjekti nga sektori publik të përgatisë plane dhe programe për vlerësimin e kontrollit të brendshëm, drejtuesi të sigurojë kontrollin dhe vlerësimin e vazhdueshëm të funksionimit të kontrollit të brendshëm dhe elementeve të saj, ndërsa për mos funksionimin ose probleme të tjera të identifikuara të ndërmerren masa konkrete, kontrolli i kontributit të kontrolleve të brendshme drejt realizimit të qëllimeve, vlerësim i efikasitetit që mund t'i referohet të gjitha qëllimeve ose për disave prej tyre. Standardi 25 siguron kuadër për revizion të brendshëm, gjegjësisht rregullon se në cilën mënyrë subjekti nga sektori publik duhet të vendosë kapacitete për revizionin e brendshëm, mënyrën me të cilën revizori i brendshëm do ta përpilojë raportin dhe do të japë vlerësim, si dhe rregulloret të cilat përcaktojnë se çka duhet të përmbajë raporti i revizionit dhe masa të rekomanduara të cilat i përshtaten raportit të revizionit dhe të cilat udhëheqësi i përcakton për eliminimin e dobësive të përcaktuara me revizionin. Në lidhje me dokumentin/rregulloren për harmonizimin e mbikëqyrjes së revizionit të brendshëm të Agjencisë për të Rinj dhe Sport në vitin 2014, 2015, 2016 dhe 2017, Ministria e Financave u përgjigj se Njësia Qendrore për Harmonizim në Ministrinë e Financave është kompetente për koordinimin e zhvillimit, krijimit, zbatimit dhe mirëmbajtjes së sistemit të kontrollit të brendshëm sistematik publik. Më tej, secili subjekt nga sektori publik ka mundësinë të përpilojë aktet e tyre të brendshme për kryerjen e revizionit të brendshëm në përputhje me Ligjin për kontrollin e brendshëm të kontrollit financiar. Gjithashtu, secila njësi për revizion të brendshëm në subjektet e sektorit publik mund të përgatisë shtesë në doracakun e revizionit të brendshëm nëse ka specifika në funksionimin e saj, por gjithashtu para miratimit duhet ta dorëzojë te Njësia qendrore për harmonizim. Agjencia për Rinj dhe Sport nuk ka dorëzuar doracak për harmonizim te Njësia Qendrore për kryerjen e revizionit të brendshëm për miratim.

Neni 22 i Ligjit për Revizion shtetëror, rendit subjektet që i nënshtrohen revizionit shtetëror dhe pjesë e atyre subjekteve është Agjencia për të Rinj dhe Sport, për shkak se janë shfrytëzues të buxhetit. Enti Shtetëror për Revizion (ESHR) në programin e tij vjetor parashikon subjektet që do të jenë subjekt i revizionit për vitin aktual. Agjencia për të Rinj dhe Sport përgatit plan strategjik tre vjeçar për punën e Sektorit për revizionin e brendshëm në ARS, i cili përpilohet në bazë të Ligjit për kontrollin e brendshëm të financave publike[1], Rregullore për mënyrën e kryerjes së revizionit të brendshëm dhe mënyrën e raportimit mbi revizionin[2], Standarde ndërkombëtare për ekzekutimin profesional të revizionit të brendshëm[3], Plan strategjik të Sektorit për revizion të brendshëm përmban aktivitete dhe strategji të cilat janë planifikuar të zbatohen në periudhën për të cilën është zhvilluar strategjia. Sektori i revizionit të brendshëm gjithashtu përgatit një plan vjetor, pas të cilit revizionet kryhen për një vit kalendarik. Revizioni i brendshëm drejton veprimtarinë e tij duke zbatuar një qasje të planifikuar për vlerësimin e rrezikut drejt arritjeve të vazhdueshme të cilësisë së operacioneve. Analiza dhe vlerësimi i zbatimit të revizionit shtetëror të autorizuar nga Enti shtetëror për revizion dhe revizionit të brendshëm të dhëna në raportet përfundimtare, formon përshtypjen pozitive për eliminimin e dobësive dhe thekson aspiratën për zbatimin e rregullsisë, efikasitetit dhe funksionalitetit të proceseve të punës. Agjencia për të Rinj dhe Sport ka dorëzuar të gjitha revizionet e brendshme të zbatuara për periudhën 2014-2017, planin e tyre të revizionit, personin e emëruar që është kontrollues financiar i Agjencisë, si dhe raportimin se i janë nënshtruar revizionit nga Enti Shtetëror për Revizion.

1 Ligjit për kontrollin e brendshëm të financave publike - *Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë* nr. 90/09
2Rregullore për mënyrën e kryerjes së revizionit të brendshëm dhe mënyrën e raportimit mbi revizionin *Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë* nr. 136/2010
3 Standarde ndërkombëtare për ekzekutimin profesional të revizionit të brendshëm - *Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë* nr. 136/2010

RAPORTI PËRFUNDIMTAR I ENTIT SHTETËROR PËR REVIZION PËR AGJENCINË PËR TË RINJ DHE SPORT PËR VITIN 2012

Enti për Revizion Shtetëror është përgjegjës për kryerjen e revizioneve të institucioneve shtetërore, duke përfshirë Agjencinë për të Rinj dhe Sport. ESHR përgatit plan vjetor të revizionit në të cilin përmend institucionet që do të jenë subjekt i revizionit për atë vit.
Në përmbledhjen e raportit përfundimtar të Entit Shtetëror për Revizion[1] për ARS të vitit 2012, fillimisht përmendet se është shprehur një mendim negativ për raportet financiare të vitit 2007, si dhe opinion negativ lidhur me qëllimin dhe përdorimin ligjor të mjeteve nga ARS. Revizioni i kryer në vitin 2012 përfshin rekomandimet e dhëna për ARS nga EShR në raportin përfundimtar të revizionit të vitit 2007. Nga gjithsej 10 rekomandime, 2 janë zbatuar, 3 janë zbatuar pjesërisht, 2 rekomandime nuk janë zbatuar, ndërsa 3 rekomandime nuk janë të zbatueshme.

Revizori shtetëror ka konstatuar se ARS nuk ka vendosur kontrolle adekuate të brendshme të cilat duhet ta sigurojnë përdorimin ligjor dhe relevant të mjeteve të cilat transferohen në Federatat nacionale për sport për realizimin e programeve të tyre, gjegjësisht revizori ka konstatuar se ndarja e mjeteve për Federatat nacionale nuk janë bërë në bazë për të kritereve të vendosura të matshme në bazë të së cilave do të përcaktohej shuma e mjeteve të paguara, ndërsa kontratat e nënshkruara me federatave nacionale sportive nuk përmbanin dispozita me të cilat do të saktësohej qëllimi i mjeteve të miratuara. Në mënyrë plotësuese, revizori në raportin thotë se gjatë vitit 2012, disa Federata nacionale sportive të caktuara të cilat shënojnë nivel të ulët të aktiviteteve kishin numër të vogël të klubeve të regjistruara dhe sportistëve, kanë marrë shumë të ngjashme ose më të lartë të mjeteve në krahasim të atyre Federatave nacionale sportive të cilat kishin nivel ndjeshëm më të lartë të aktivitetit, numrit të sportistëve, klubeve dhe rezultateve sportive të realizuara. Për këtë qëllim, revizori jep rekomandim që personi udhëheqës i ARS të ndërmarrë masa ndaj kësaj shpërndarjeje të mjeteve për Federatat nacionale sportive të bëhen më mënyrë e cila do të bazohet mbi kritere të matshme, të cilat do të siguronin mbështetje të drejtë financiare ndaj Federatave nacionale sportive, duke pasur para sysh aktivitetet e federatave, numrit të sportistëve dhe klubeve, rezultateve të realizuara dhe llogaridhënies financiare. Për më tepër, sa i përket pranimit të mjeteve, ndarja kryhet në mënyrë që Agjencia për të Rinj dhe Sport të arrijë një marrëveshje me Federatat Kombëtare të Sporteve. Kontratat që lidhen nuk përmbajnë dispozita me të cilat në mënyrë plotësuese do të sqaronin qëllimet për të cilat mund të përdoren fondet dhe as nuk është krijuar ndonjë obligim që këto fonde të paguhen në llogari të veçantë të Federatave nacionale të sportit. Gjithashtu, revizioni thekson se kontratat e lidhura nuk krijojnë detyrim për shfrytëzuesit e mjeteve ti përdorin mjetet e akorduara për qëllime për të cilat janë kërkuar dhe mundësojnë shpenzimin e mjeteve për qëllime të tjera. Rekomandimi i revizorit është që shërbimet profesionale të Agjencisë për të Rinj dhe Sport duhet t'i plotësojnë dispozitat e marrëveshjeve me Federatat Nacionale të Sportit lidhur me saktësimin e qëllimit të mjeteve financiare të miratuara. Neni 24 i Ligjit për sport, si dhe dispozitat ndërmjet ARS dhe FNS, i japin ARS-së mundësinë të kontrollojë përdorimin e synuar të mjeteve nga Programet që u shpërndahen përfituesve. Megjithatë, sipas raportit përfundimtar të revizionit, hasim në një numër të madh parregullsish në lidhje me kontrollin dhe mënyrën e përdorimit të mjeteve.

Shtatë Federata Nacionale të Sportit të cilave u janë paguar fondet nuk kanë vepruar në përputhje me dispozitat e marrëveshjeve që kanë lidhur me ARS dhe Ligjin për sport dhe nuk kanë dorëzuar raport financiar për mjetet e shpenzuara. Fatura dhe llogaritë e pranuara nga disa Federata Nacionale të Sportit nuk janë të plota dhe nuk mbulojnë shumën totale të mjeteve të pranuara nga Agjencia për të Rinj dhe Sport, as nuk kanë dorëzuar deklarata bankare ku mund të verifikohen vërtetësia e faturave dhe llogarive të dorëzuara. Në mënyrë plotësuese, me aktin për sistematizimin e punës së ARS nuk është vendosur ose të jetë dhënë autoritet për një njësi të veçantë organizative për kryerjen e kontrollit

1 Raport përfundimtar i Entit Shtetëror për Revizion për Agjencinë për të Rinj dhe Sport për vitin 2012, http://dzr.mk/Uploads/1_13_AMS_smetka_637_16_KOMPLET.pdf

mbi shfrytëzimin dhe përdorimin e mjeteve të dedikuara të ndara për Federatat Nacionale të Sportit, që është në kundërshtim me Ligjin për kontrollin e brendshëm financiar publik. Gjithashtu, sektori për revizion të brendshëm ka ushtruar kontroll mbi tre Federatat Nacionale të Sportit, gjegjësisht përfshirje prej 6.5% të mjeteve të paguara për një vit buxhetor. Sipas revizorit, kjo përqindje nuk siguron nivel të kënaqshëm të përfshirjes së kontrollit financiar të mjeteve të transferuara. Mungesa e mekanizmit adekuat kontrollues financiar që do të siguronte shpenzimin e mjeteve të transferuara në FNS për qëllime të paracaktuara paraprake për aktivitete sportive, krijon një nivel të lartë rreziku për shfrytëzimin e fondeve për aktivitetet që nuk lidhen me veprimtarinë themelore të Federatave Nacionale të Sportit. Për këtë qëllim, revizori dha rekomandim që personi përgjegjës i ARS-së të vendosë masa që do të përforcojnë disiplinën e Federatave Nacionale të Sportit lidhur me paraqitjen e dokumentacionit financiar në kohë dhe të plotë, si dhe të bëhen ndryshime në aktin e sistematizimit me qëllim të forcimit të kontrollit mbi shpenzimin e fondeve nga Federatat Nacionale të Sportit.

Sipas nenit 37-a dhe 37-b të Ligjit për sport, për sportistët deri në moshën 20 vjeç, qytetarët e *Republikës së Maqedonisë*, të cilët kanë arritur rezultate për një periudhë të caktuar kohore në garat zyrtare shtetërore dhe ndërkombëtare në sportet olimpike dhe jo-olimpike, marrin statusin sportist shpresa e sportit.

Sipas këtij dekreti, Federatat Nacionale të Sportit janë të detyruara të paraqesin listën e sportistëve, si dhe një buletin adekuat me rezultatet sportive të arritura si një vërtetim i rang listave të përgatitura të sportistëve, në mënyrë që Agjencia për të Rinj dhe Sport ta vlerësojë siç duhet dhe në mënyrë adekuate përmbushjen e kushteve dhe kritereve për dhënien e statusit sportist shpresa e sportit. Megjithatë, Revizori Shtetëror ka hasur në disa mangësi në punën në këtë fushë të Agjencisë për të Rinj dhe Sport. Respektivisht, revizori para së gjithash vërtetoi se aplikimet që paraqiten nga Federatat Nacionale të Sportit nuk kishin orare të renditjes së sportistëve për rezultatet e arritura në sportet individuale, ndërsa aktet nënligjore nuk përmbanin dispozita që specifikonin kriteret për rezultatet e sportit që do të duhej ta përmbushnin statusin shpresa sportive. Prandaj ekziston mundësia, siç thuhet në raportin e revizorit, për kryerjen e pagesave për kandidatët me performanca të dobëta ose konkurrojnë në kushte me mungesë të konkurrencës. Raporti thotë se Agjencia për të Rinj dhe Sport nuk ka vendosur mekanizëm kontrolli për të kontrolluar përmbushjen e detyrimeve nga sportistët që kanë fituar statusin e shpresës sportive. Së këndejmi, ekziston rreziku i pagesës së sportistëve joaktiv gjatë periudhës për të cilën bëhet pagesa.

Raporti i revizorit përmban rekomandime që synojnë parandalimin e komisioneve të Agjencisë për të Rinj dhe Sport nga pranimi i aplikacioneve të paraqitura nga Federatat Nacionale të Sportit, të cilat nuk i përmbajnë të gjitha elementet e nevojshme për vlerësimin e saktësisë së rang listave, si dhe personit përgjegjës të Agjencisë për të vendosur sistem kontrolli përmes së cilit do të sigurohet pagesa e kompensimeve vetëm atyre sportistëve që janë aktivë. Një nga informacionet kyçe që mund të gjendet në raportin e revidimit është se Agjencia për të Rinj dhe Sport nuk i ka mbështetur financiarisht aktivitetet e të rinjve si një nga fushat për të cilat është e themeluar me ligj që është e detyruar ta ndjekë situatën, për shkak të fondeve të kërkuara por jo të aprovuara nga *Buxheti i Republikës së Maqedonisë.* Në raport thuhet se mos planifikimi i fondeve për të rinjtë në tre vitet e fundit në buxhetin e Agjencisë vë në dyshim arritjen e qëllimeve për zhvillimin dhe promovimin e stilit të jetesës së shëndoshë të të rinjve, mbrojtjen nga sëmundjet e varësisë, organizimin e të rinjve dhe fusha të tjera të rregulluara me Ligjin për organizim dhe punën e organeve të administratës shtetërore.

Rekomandimi i EShR është personi udhëheqës i përdoruesit të buxhetit brenda shumave maksimale të fondeve që gjenden në qarkoren buxhetore, në kërkesën e buxhetit për alokimin e mjeteve për të rinjtë si një nga dy fushat për të cilat është themeluar kjo agjenci në përputhje me ligjin.

Është e rëndësishme të përmendet se në raportin e revizionit është konstatuar se Agjencia për të Rinj dhe Sport paraqitet si palë në një mosmarrëveshje gjyqësore lidhur me ndërtesën në të cilën ndodhet Hotel Magnus në Ohër. Përkatësisht, nga aktgjykimi i marrë, rezulton se Agjencia ka të drejtë ta përdorë këtë objekt, por shërbimet e Agjencisë nuk e kanë kryer vlerësimin e vlerës së objektit dhe nuk ishte futur në evidencën e kataboliste.
Në vitet e fundit, Agjencia për të Rinj dhe Sport ka bërë investime në pajimin dhe përshtatjen e këtij objekti me qëllim që ta ofrojë atë për përdorim të ekipeve sportive, por deri në ditën e revizionit, revizori ka parë se objekti nuk ishte përdorur për këtë qëllim.

REVIZIONET E BRENDSHME TË AGJENCISË PËR TË RINJ DHE SPORT

Një pjesë e kërkesave për informacion të karakterit publik dërguar Agjencisë për të Rini dhe Sport kërkoi dorëzimin e akteve të brendshme për revidimin e brendshëm të përshkruar nga Ministria e Financave. Agjencia ka dorëzuar një plan veprimi për revizion të efikasitetit dhe efektivitetit të sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit në Agjencinë për të Rinj dhe Sport nga data 30 maj 2016. Rekomandimet kyçe nga ky revizion i brendshëm janë: formimi i një njësie organizative për çështje financiare si sektori apo njësia, emërimin e personave udhëheqës të njësive kryesore organizative - sektori për çështje ligjore dhe financiare, sektori për sport, shërbimi i inspektimit dhe sektori për mbështetje ligjore në sport, emërimin e një koordinatori për krijimin e procesit për menaxhim me rreziqet. U theksua se është e domosdoshme që sistemi i menaxhimit të informacionit të sigurojë informata mbi situatën me të hyrat, kostot, mjetet dhe detyrimet, si dhe informatat jo financiare: informacionet nga fusha e sportit, rezultatet dhe qëllimet e arritura, informacion mbi rreziqet, ndikimi i tyre, informacion për furnizuesit.

Rekomandimi i këtij raporti është takime të rregullta (kolegjiale) për tu diskutuar qëllimet, planet e punës, buxheti, arritja e qëllimeve etj. Kolegjiumi duhet të diskutojë për implementimin e aktivitetit menaxhim me rreziqet. Rekomandimi i fundit është në lidhje me detyrimet financiare, gjegjësisht vërehet se personi që mban shënime kontabiliste të detyrimeve nuk duhet të jetë personi i autorizuar për pagesë dhe se ky është një konflikt interesi sepse personi mund të mbulojë parregullsitë që ai i ka bërë vetë. Arkëtari duhet të ndërmarrë detyrime financiare, të miratojë pagesën e detyrimeve financiare, të mbajë evidencë kontabiliste të detyrimeve financiare. Personi i autorizuar për të ndërmarrë detyrime financiare duhet të jetë udhëheqësi i njësisë për çështje financiare, në përputhje me nenin 9 paragrafi 2 të Rregullores për mënyrën e zbatimit të proceseve të përgjithshme financiare. Çdo plan strategjik për kryerjen e revizionit të brendshëm të ARS përmban aktivitete për monitorimin e zbatimit të rekomandimeve nga raporti i mëparshëm i revizionit të brendshëm.

REVIZIONI I BRENDSHËM I FEDERATAVE TË SPORTIT

Përmes mjetit për qasje në informata të karakterit publik, Agjencisë për të Rinj dhe Sport ju kërkua të paraqiste të gjitha revizionet e brendshme që kishte bërë dhe kjo për të kontrolluar operacionin financiar të federatave sportive që përdorën fonde nga Agjencia për të Rinj dhe Sport. Janë dorëzuar 19 plane veprimi për revizion të 17 federatave sportive, të cilat përfshinin rekomandime për federatat me qëllim të promovimit të punës financiare. Rekomandimet më zakonshme janë: bashkëngjitja e dokumenteve adekuate si dëshmi për fondet e shpenzuara, rregullimin e dokumenteve të kontabilitetit në përputhje me Ligjin për shoqata të qytetarëve dhe fondacione[2], arkivimin sipas Ligjit për material arkivor, dorëzimi i kopjeve të certifikatave të Agjencisë për të Rinj dhe Sport të cilat dokumentojnë pagesat përkatëse, prezantime të detajuara të subjekteve për të cilat janë kryer shpenzimet përkatëse, dorëzimin e raportit vjetor financiar, respektimin e rregulloreve për udhëtim zyrtar jashtë vendit që përshkruajnë llojet e shpenzimeve të cilat pranohen, kërkesë me

2 Ligjin për shoqata të qytetarëve dhe fondacione *Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë* nr. 52/10 dhe 135/11

shkrim në ARS për realokimin e fondeve dhe respektimin e dispozitave nga Marrëveshja për shfrytëzimin e mjeteve të caktuara. Agjencia për të Rinj dhe Sport gjatë kryerjes së revizionit të federatave të sportit mbledh dhe analizon të dhënat sipas së cilave përgatit tri raporte, një raport të përkohshëm, paraprak dhe përfundimtar. Qëllimi i revizionit është të sigurojë një vlerësim objektiv dhe të pavarur që do t'i japë siguri të arsyeshme udhëheqësisë së ARS se sistemet për kontroll të brendshëm japin siguri dhe garanci se fondet e alokuara nga ARS tek federatat janë të ligjshme dhe të përdorura siç duhet.

PUNA E SEKTORIT TË RINJTË NË AGJENCINË PËR TË RINJ DHE SPORT

Në kuadër të Agjencisë për të Rinj dhe Sport funksionon një Sektor i veçantë për të rinjtë. Që të mund të përcaktohet puna e këtij sektori, gjegjësisht cilat aktivitete për të rinjtë i ka zbatuar ARS për periudhën 2014-2016, u dërguan kërkesa tematike për qasje në informata të karakterit publik. Nga të dhënat e fituara, mund të konkludohet se në drejtim të të rinjve ekziston një numër minimal i projekteve të cilat i zbaton Agjencia dhe se ato janë pothuajse të njëjta çdo vit.

Megjithatë, përgjigjet e marra tregojnë se Agjencia për të Rinj dhe Sport ka bashkëpunuar me organizata të tjera rinore dhe me disa prej tyre kanë nënshkruar më shumë herë memorandume bashkëpunimi. Agjencia për të Rinj dhe Sport paraqiti pesë memorandume bashkëpunimi me shoqatën e qytetarëve Koalicioni SEGA, i përfunduar në periudhën 2014-2017 për bashkëpunim në fushën e rinisë, pjesëmarrjes së të rinjve, informimit të të rinjve dhe realizimit të Strategjisë Nacionale për Rinj. Agjencia gjithashtu ka nënshkruar memorandume bashkëpunimi me Qendrën Kulturore Rinore - Manastir dhe një memorandum bashkëpunimi me Shoqatën e vëzhguesve të Maqedonisë.

Agjencia ka nënshkruar dy memorandume për bashkëpunim me Misionin e OSBE-së në Shkup, me qëllim të zbatimit të aktiviteteve të përbashkëta të projektit në mbështetje të institucioneve dhe strukturave për politikat rinore, ndërsa e dyta për kohezionin social, promovimin e të drejtave të komuniteteve dhe përmirësimin e integrimit me fokus të arsimit dhe të rinisë.

Është e rëndësishme të theksohet se në listën e projekteve të realizuara të dorëzuara nga ARS, përmenden edhe 2 memorandume të tjera, një me një parlament studentor (nuk është specifikuar cili) dhe një me Qendrën për Dialog Ndërkulturor - Kumanovë. Megjithëse janë përmendur në listën e projekteve, këto memorandume nuk janë dorëzuar në kërkesën për dorëzimin e memorandumeve, prandaj duhet të merret para sysh mundësia që të dhënat e paraqitura nga ARS për këtë kërkesë të mos jenë të plota.

Për sa i përket takimeve konsultative, sektori rinia nga Agjencia për të Rinj dhe Sport ka organizuar 90 takime konsultative për krijimin e Strategjisë Kombëtare të Rinisë 2016-2025, Plan Veprim për Zbatimin e KNM 2016-2017 dhe Monitorimin e Planit për monitorimin e zbatimit të KNM 2016- 2025. ARS, në bashkëpunim me UNDP, udhëhoqi procesin e përpilimit të Strategjisë Nacionale për të Rinj, përmes së cilës mbuloi 50 takime konsultative përmes ngjarjeve promovuese, takimeve të punës në fushat tematike dhe diskutimet publike. Përveç kësaj, ARS ka zbatuar edhe 40 takime konsultative për KNM, për të cilat nuk tregon nëse ato janë kryer në mënyrë të pavarur ose në bashkëpunim me një subjekt tjetër. Përmes këtij procesi ata u përgjigjën se përfshinin 180 persona.

Agjencia për të Rinj dhe Sport, sipas përgjigjeve të marra, vazhdimisht kryen konsultime të tjera për të cilat nuk ka të dhëna të sakta për numrin e mbledhjeve të mbajtura: *"Lidhur me takimet e tjera konsultative dhe takimet që janë mbajtur në ARS ndërsa i referohen politikave për punën e rinore dhe informimit rinor, nuk jemi në gjendje t'ju sigurojmë të dhëna të sakta. Në takimet morën pjesë të gjithë përfaqësuesit e interesuar të organizatave rinore dhe persona të rinj."*

Për të përcaktuar se sa organizata rinore dhe studentore kanë marrë mbështetje financiare nga Agjencia për të Rinj dhe Sport, sektorit për të rinj ju drejtua një çështje, ku përgjigja e marrë nga institucioni ishte se nuk janë paraparë fonde për këtë qëllim dhe për këtë arsye Agjencia për të Rinj dhe Sport nuk i ka mbështetur financiarisht shoqatat e qytetarëve. Për shkak të kësaj, nuk ka thirrje publike për dhënien e granteve, dhe mbështetja e vetme që ARS u ka dhënë organizatave rinore janë memorandumet e nënshkruara. Gjithashtu, Agjencia nuk ka mbështetur grupe dhe iniciativa informale në vitin 2014, 2015 dhe 2016, sepse për periudhën në fjalë, në buxhetin për Sektorin për të rinj nuk janë siguruar mjete për këtë qëllim. Për më tepër, Agjencia për të Rinj dhe Sport nuk i ka mbështetur shoqatat, organizatat dhe individët për përfaqësimin e shtetit në nivel ndërkombëtar, sepse në sektorin e të rinjve nuk ka pasur të parapara mjete financiare për aktivitete të tilla. Gjithashtu, Agjencia për të Rinj dhe Sport nuk kishte siguruar fonde për mbështetjen e OJQ-ve për organizimin e ngjarjeve brenda dhe jashtë vendit për këtë periudhë.

Për të përcaktuar bashkëpunimin e Agjencisë për të Rinj dhe Sport me institucionet e tjera kompetente për të rinjtë, përveç pyetjeve të dërguara edhe institucioneve të tjera, janë dërguar pyetje edhe për Agjencinë për numrin e bashkëpunimeve me institucionet.

“Agjencia për të Rinj dhe Sport - Sektori të rinjtë është i përfshirë përmes përfaqësuesve të deleguar në grupet e punës, takimeve të rregullta mbi çështjet me interes për të rinjtë, si dhe monitorimin e zbatimit të politikave dhe aktiviteteve që i zbatojnë institucionet në fushën e të rinjve. Në këtë drejtim, sa i përket numrit të bashkëpunimeve të realizuara, Ju informojmë se nuk jemi në gjendje t’ju sigurojmë të dhëna të sakta, pasi që komunikimi dhe bashkëpunimi janë në vazhdim në përputhje me kompetencat e institucioneve.“

E njëjta mund të gjendet edhe në ueb faqen e Agjencisë për të Rinj dhe Sport në sektorin e të rinjve. Në faqen e Agjencisë për të Rinj dhe Sport mund të gjendet gjithashtu hulumtimi i bërë nga ISPPI për tendencat e të rinjve bazuar në Strategjinë Nacionale për të rinj 2016-2025[3].

Ministria e Punës dhe Politikës Sociale ka hartuar një Strategji për promovimin dhe zhvillimin e vullnetarizmit 2010-2015, nga subjektet kryesore përmendet Agjencia për të Rinj dhe Sport që do të angazhohet për ti përmbushur parimet, qëllimet dhe masat. Megjithatë, nuk ka informata të hollësishme se sa i ka përmbushur Agjencia për Rini dhe Sport detyrat që rrjedhin nga Strategjia.

Në buxhetin e vitit 2016, Agjencia për të Rinj dhe Sport i ka hequr buxhetin 12 projekte për të rinj:

1. Projekti “Ndal veseve në mesin e popullatës së re”
2. Realizimi i aktiviteteve nga KNM (2016-2025)
3. Projekti ,,Poetët e rinj”
4. Projekti ,,Muri urban”
5. Projekti ,,Artistët e rinj”
6. Projekti ,,Programuesi i ri më i mirë”
7. Projekti “Mjedisi i pastër”
8. Hosting i një ueb portali për të rinj
9. Ndërtimi i kapaciteteve të organizatave rinore dhe këshillave lokale të të rinjve
10. Projekti ,,Muzikantët e rinj”
11. Zyra Rajonale për Bashkëpunimin Rinor në Ballkanin Perëndimor (RIKO)
12. Projekti “ Student Fest “

3 Hulumtim për trendet rinore, Instituti për Hulumtime Sociologjike dhe Politike - Juridike - Shkup, http://www.ams.gov.mk/images/dokumenti/mladi/Caik_Proekt.pdf

Në buxhetin e vitit 2015, Agjencia për të Rinj dhe Sport i hoqi buxhetin 20 projekte për të rinj:

1. Përpilimi i Strategjisë Nacionale për të Rinj 2016-2025
2. Projekti ,,Programuesi i ri më i mirë”
3. Prezantimi i rezultateve nga hulumtimit për trendet e të rinjve në Republikën e Maqedonisë
4. Projekti ,,Artistët e rinj”
5. Këshillat Lokale Rinore
6. Realizimi i aktivisteve në kuadër të memorandumit të nënshkruar në bashkëpunim me OSBE
7. Bashkëpunimi në kuadër të projektit për rinj në UNDP
8. Projekti “Stop për veset - drogë, alkool dhe cigare”
9. Bashkëpunim në bazë të memorandumi të nënshkruar me një parlament studentor
10. Projekti ,,Poetët e rinj”
11. Zbatimi i fushatës kundër gjuhës së urrejtjes
12. Aktivitetet rrjedhëse dhe detyrat e sektorit të rinjtë
13. Përgatitja e raportit sipas NPAA dhe monitorimi i aktiviteteve të parapara me NPAA
14. Bashkëpunimi me Qendrën për Dialog Ndërkulturor - Kumanovë, në bazë të një memorandumi bashkëpunimi të nënshkruar për njohjen e punëtorit rinor dhe punës rinore
15. Turne i organizatave joqeveritare
16. Kremtimi i ditës së rinjve
17. Dita Ndërkombëtare për Eliminimin e Diskriminimit Racor
18. Kremtimi i ditës ndërkombëtare të studentëve
19. Dita botërore e voluntarëve
20. Kremtimi i ditës ndërkombëtare të të drejtave të njriut

Në buxhetin e vitit 2014, Agjencia për të Rinj dhe Sport i hoqi buxhetin gjithsej 14 projekteve:

1. Projekti “Ndal veseve në mesin e popullatës së re”
2. Përkrahja e Iniciativës për njohjen dhe profesionalizimin e punës rinore 3. Projekti ,,Poetët e rinj”
4. Projekti ,,Artistët e rinj”
5. Projekti ,,Muri urban”
6. Është nënshkruar një Memorandum bashkëpunimi për të rinjtë me Misionin e OSBE-së në Shkup
7. “Zëri i rinisë, angazhimi qytetar dhe pjesëmarrja në nivel lokal”
8. ,,Programuesi i ri më i mirë”
9. Strategji lokale rinore
10. Këshillat Lokale Rinore
11. Fushata nacionale kundër gjuhës së urrejtjes - projekt i Këshillit të Evropës
12. Projekti “Mjedisi i pastër”
13. Ueb faqja млади.амс.мк
14. Hulumtime për trendet e të rinjve

Në drejtim të projekteve të buxhetuara të cila i zbaton Agjencia për të Rinj dhe Sport në periudhën 2014-2016, mund të vërehet se ka projekte që përsëriten çdo vit. Agjencia nuk parashikon matjen e efektivitetit dhe ndikimit që kanë arritur këto aktivitete dhe të njëjtat

nuk janë plotësisht komplementare për fushat e parapara të Strategjisë Nacionale për të Rinj. Në këtë drejtim, është e paqartë se në cilën mënyrë ARS zgjedh projektet për të rinjtë që do të realizohen, por gjithashtu dhe si vendos të njëjtat t'i përsërisë për tre vjet me radhë, kur nuk ka bërë vlerësim për rezultatet e arritura.

BASHKËPUNIMI NDËRMJET AGJENCISË PËR TË RINJ DHE SPORT ME INSTITUCIONET E TJERA SHTETËRORE NË DREJTIM TË KRIJIMIT TË POLITIKAVE RINORE

Me qëllim që të përcaktohet niveli i bashkëpunimit ndërmjet Agjencisë për të Rinj dhe Sport dhe institucioneve të tjera që janë kompetente për segmentet e jetesës së të rinjve ose që kryejnë veprimtari për të rinjtë, gjatë çka duke mos pasur ndonjë rregullim ligjor që i obligon në të, u dërguan kërkesa për informacione me karakter publik deri në tetë institucione. Nga përgjigjet e marra mund të themi se koordinimi i ndërsjellë gjatë krijimit të politikave rinore është në nivel të ulët dhe përfshirja e të gjitha institucioneve në fjalë është minimale.

Kërkesat për qasje në informacionin publik iu dorëzuan institucioneve[1] për marrjen e të dhënave relevante për analizën në fushën e veprimit të institucionit. Por, për të parë disa aspekte kyçe të analizës, u janë dërguar pesë pyetje të gjitha institucioneve:

- Sa bashkëpunime ka realizuar institucioni me Agjencinë për të Rinj dhe Sport në vitet 2014, 2015, 2016 dhe 2017? Na jepni informacion rreth llojit të bashkëpunimeve që janë realizuar bashkërisht.
- Sa memorandume për bashkëpunim ka nënshkruar institucioni me Agjencinë për të Rinj dhe Sport në vitet 2014, 2015, 2016 dhe 2017? Na jepni informacion rreth bashkëpunimeve të realizuara, si dhe qëllimin për të cilin janë realizuar.
- Sa projekte të përbashkëta keni realizuar me Agjencinë për të Rinj dhe Sport në vitin 2014, 2015, 2016 dhe 2017? Na jepni informacion për llojin e projekteve që janë realizuar bashkërisht.
- Sa herë institucioni e ka konsultuar Agjencinë për të Rinj dhe Sport gjatë krijimit të politikave? Tregoni për çfarë lloji të politikave është konsultuar Agjencia për të Rinj dhe Sport.
- Tregoni se në cilën mënyrë institucioni e ka konsultuar Agjencinë për të Rinj dhe Sport.

Agjencia për administratë

Agjencisë për Administratë iu dërguan pesë kërkesa për qasje në informata të karakterit publik. Agjencia për Administratë informon se nuk është konsultuar dhe as ka marrë pjesë në krijimin e politikave në fushat që lidhen me të rinjtë dhe sportin, në përputhje me Nenin 14 të Ligjit për nëpunës administrativ. Lidhur me bashkëpunimin ndërmjet Agjencisë për Administratë dhe Agjencisë për të Rinj dhe Sport, në vitet 2014, 2015 dhe 2016, nuk ka ndodhur asnjë bashkëpunim, asnjë nga dy agjencitë nuk ka nënshkruar memorandum për bashkëpunim. Me kërkesën për paraqitjen e listës së nëpunësve shtetëror, të cilët kanë kryer funksionin e këshilltarit shtetëror për rini dhe sport në vitin 2014, 2015, 2016 dhe 2017, Agjencia për Administratë thotë se ajo nuk është përgjegjëse për mbajtjen e regjistrit të nëpunësve shtetëror dhe publik, respektivisht kjo është përgjegjësi e Ministrisë për Shoqëri Informatike dhe Administratë.

Ministria e Financave

Të njëjtat pyetje iu parashtruan edhe Ministrisë së Financave, gjegjësisht nëse ishte konsultuar nga ARS për krijimin e politikave për të rinjtë, a ka pasur bashkëpunim dhe çfarë bashkëpunimi kishin ato me ARS-në dhe nëse u nënshkrua ndonjë memorandum bashkëpunimi ndërmjet Ministrisë dhe Agjencisë. Për të gjitha pyetjet, Ministria e Financave përgjigjet që pas inspektimit të dokumentacionit, ata konkludojnë se nuk disponojnë me informacionet e kërkuara.

1 Agjencia për të Rinj dhe Sport, *Qeveria e Republikës së Maqedonisë*, Ministria për Punë dhe Politikë Sociale, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, Ministria e Kulturës, Ministria e Vetëqeverisjes Lokale, Ministria për Shoqëri Informatike dhe Administratë dhe *Agjencia për Punësim e Republikës së Maqedonisë.*

Ministria e Vetëqeverisjes Lokale

Sipas përgjigjeve të marra nga institucioni, Ministria e Vetëqeverisjes Lokale nuk ka realizuar bashkëpunim me Agjencinë për Rini dhe Sport në periudhën 2014-2017, nuk ka nënshkruar asnjë memorandum për bashkëpunim me ARS, nuk ka realizuar projekte të përbashkëta me ARS.

Gjithashtu në pajtim me kompetencat e saj, deri tani nuk ka pasur nevojë të shprehur për konsultim të drejtpërdrejtë të Agjencisë për të Rinj dhe Sport nga Ministria e Vetëqeverisjes Lokale gjatë krijimit të politikave të Ministrisë. Është me rënësi të theksohet se në Strategjinë Nacionale për të Rinj, Ministria e Vetëqeverisjes Lokale qëndron si institucion kompetent në pjesën e fushave strategjike dhe masave të parashikuara për plotësimin e fushave strategjike.

Ministria e Arsimit dhe Shkencës

Me kërkesë të Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës për atë sa projekte të përbashkëta janë realizuar nga MASH dhe Agjencia për të Rinj dhe Sport, Ministria e Arsimit dhe Shkencës u përgjigj se ata morën pjesë bashkërisht në organizimin e "Javës Evropiane të Sportit" në vitin 2015 dhe 2016 pas një iniciative të paraqitur në Komisionin Evropian. Gjithashtu, Ministria përgjigjet se së bashku me Agjencinë për të Rinj dhe Sport dhe Universitetin "Shën Cirili dhe Metodi "kanë nënshkruar një memorandum bashkëpunimi për mbështetje të zbatimit të Programit për Zhvillimin e Sportit në Republikën e Maqedonisë për periudhën 2013-2017 të miratuar nga Qeveria me qëllim të themelimit të Institutit për Sport për mbështetje shkencore të sportit dhe edukimit fizik në Fakultetin e kulturës fizike në Shkup. Ministria gjithashtu u përgjigj se Agjencia për të Rinj dhe Sport në bashkëpunim me Federatën e Sporteve Shkollore në vitin 2014, 2015, 2016 dhe 2017 rregullisht organizojnë garat shtetërore të sporteve shkollore. Garat sportive organizohen gjatë gjithë vitit shkollor në më shumë disiplina sportive. Gjatë muajit qershor të çdo viti, ministria, agjencia dhe federata organizojnë një kamp sportiv të shkollës që konkurron për studentët më të mirë në të gjitha sportet.

MASH në bashkëpunim me Agjencinë për të Rinj dhe Sport në vitin 2014 krijoi ueb faqen www.sportskiigri.mon.gov.mk Ministria e Arsimit dhe Shkencës, në komunikim të rregullt me Agjencinë për të Rinj dhe Sport, merr informacion se sa klube sportive shkollore janë regjistruar në Regjistrin që e udhëheq Agjencia. Ministria dhe Agjencia bashkëpunojnë vazhdimisht në pjesën e funksionimit pa pengesa të Akademisë së sportive të shkollës së mesme shtetërore, e themeluar në vitin 2014. Sipas Ligjit për Akademinë e Sporteve, kriteret e posaçme për trajner në akademi përcaktohen nga Ministri me propozim të federatës kombëtare sportive përkatëse dhe me mendimin paraprak nga Agjencia për të Rinj dhe Sport, e fituar me pëlqimin nga Qeveria. Ministria e Arsimit dhe Shkencës dhe Agjencia për të Rinj dhe Sport rregullisht dhe vazhdimisht realizojnë bashkëpunim konsultativ në fushën e ndërtimit të sallave sportive shkollore, të cilat financohen nga buxhetet e të dy institucioneve. Në kuadër të projektit "Lufta kundër dopingut në sport - sporti i pastër", Ministria e Arsimit dhe Shkencës krijoi një grup të punës me përfaqësues nga Agjencia për të Rinj dhe Sport, Instituti i Sportit, Ministria e Shëndetësisë, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, *Instituti i Fiziologjisë si dhe Instituti për Akreditim i Republikës së Maqedonisë*.

Në drejtim të asaj sa herë dhe për çka Ministria e Arsimit dhe Shkencës ka konsultuar Agjencinë për të Rinj dhe Sport, nga përgjigjet që janë marrë mund të konkludohet se këto konsultime kanë ndodhur shumë herë. Ministria u përgjigj se në përgatitjen e *"Strategjisë Gjithëpërfshirës për Arsim të Republikës së Maqedonisë*" për 2017-2020 e ftonte Agjencinë për të Rinj dhe Sport gjatë mbajtjes së mbledhjeve, konsultimeve, diskutimeve, debateve dhe konferencave për të përcaktuar sfidat dhe prioritetet e Strategjisë. Strategjia u njoftua publikisht në ueb faqen e Ministrisë në mënyrë që të gjithë të mund të kontribuojnë në të. Agjencia për të Rinj dhe Sport, përmes përfaqësuesit të saj, merr pjesë në Grupin Punues

përgjegjës për Kapitullin 3.26 të Programit Nacional për Miratimin e të Drejtës së BE-së e PNMD, i cili koordinohet nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës. Ministria e Arsimit dhe Shkencës dhe Agjencia për të Rinj dhe Sport gjithashtu mbajnë takime pune dhe mbledhje ku konsultohen për çështjet që janë në kuadër të punës së dy institucioneve. Agjencia u konsultua gjatë miratimit të ndryshimeve në Ligjin e Arsimit fillor dhe në Ligjin e arsimit të mesëm, me të cilin paraqiten ndryshime në sportin shkollor dhe obligimit ligjor të detyrueshëm të shkollave për të themeluar klub sportiv të shkollës. Në pjesën e sportit shkollor u konsultua edhe Agjencia për të Rinj dhe Sport gjatë miratimit të Ligjit për Akademinë e Sporteve, me të cilën u themelua Akademia e Sporteve si një subjekt ligjor i veçantë, gjegjësisht një shkollë te mesme shtetërore.

Ministria për Shoqëri Informatike dhe Administratë

MShIA u përgjigj se me kërkesën e Agjencisë për të Rinj dhe Sport, në dy raste, në vitin 2015 dhe 2016, i paraqiti mendimet Agjencisë lidhur me Strategjinë Nacionale për të Rinj (2015-2025).

Me kërkesën e Agjencisë për të Rinj dhe Sport në vitin 2014, Ministria njoftoi se nuk ka kundërshtime ndaj Informacionit për realizimin e projektit “Sistemi Informativ Sportiv” dhe se ajo mbështet aktivitetet për futjen e sistemit të Sistemit informativ sportiv në nivel kombëtar. Për Agjencinë për të Rinj dhe Sport në vitin 2014, Ministria për Shoqëri Informatike dhe Administrata morën nominim për një anëtar dhe një zëvendës anëtar i cili do të jetë i përfshirë në procesin e hartimit të një Strategjie të re Nacionale për të Rinjtë. Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administrata kanë dorëzuar një përgjigje në lidhje me kërkesën e Agjencisë për të Rinj dhe Sport për dorëzimin e informacionit për aktivitetet e realizuara në përputhje me Planin e Veprimit për Implementimin e masave të KNM për vitin 2016-2017. Më tej, në vitin 2016, Agjencia për të Rinj dhe Sport paraqiti KAF-Planin për përmirësimin e gjendjes në ministrinë përkatëse.
Lidhur me kërkesën për paraqitjen e dokumentacionit të plotë për përzgjedhjen e këshilltarit shtetëror për të rinj, Ministria u përgjigj se sipas Rregullores për sistematizimin e vendeve të punës të Ministrisë për Shoqëri Informatike dhe Administratës, nuk është sistematizuar vendi i punës Këshilltar Shtetëror për të Rinj dhe Sport në vitin 2014, 2016 dhe 2017, sepse nuk ishte e mundur të botohej shpallje për plotësimin e një posti të tillë, që paraqet një të dhënë që është kundër përgjigjeve të pranuara nga ARS, të cilët kanë kryer procedurë të rregullt për zgjedhjen e Këshilltarit Shtetëror për Rini dhe Sport.

Ministria e Punës dhe Politikës Sociale

Në adresë të Ministrisë për Punë dhe Politikë Sociale u dërguan kërkesa për qasje të lirë drejt informatave me karakter publik, u dërguan këto pyetje: “Sa bashkëpunime ka realizuar institucioni me Agjencinë për të Rinj dhe Sport në vitin 2014, 2015, 2016 dhe 2017?, “Na parashtroni informatë në lidhje me llojin e bashkëpunimeve të cilat janë realizuar së bashku”, “Sa memorandume për bashkëpunim ka nënshkruar institucioni me Agjencinë për të Rinj dhe Sport në vitin 2014, ”015, 2016 dhe 2017?”, “Na parashtroni informatë për bashkëpunimet e lidhura si dhe qëllimi për të cilin janë lidhur”, “Sa projekte të përbashkëta keni realizuar me Agjencinë për të Rinj dhe Sport gjatë vitit 2014, 2015, 2016 dhe 2017?”, “Na parashtroni informatë për llojin e projekteve të cilat i keni realizuar së bashku”, “Sa herë institucioni e ka konsultuar Agjencinë për të Rinj dhe Sport gjatë krijimit të politikave?”, “Tregoni për çfarë lloj të politikave është konsultuar Agjencia për të Rinj dhe Sport”, “Tregoni në cilën mënyrë institucioni e ka konsultuar Agjencinë për të Rinj dhe Sport”. Në lidhje me pyetjet Ministria është përgjigjur se nuk disponon me informatat e kërkuara.

Ministria e Kulturës

Nga Ministria e Kulturës u mor përgjigja se bashkëpunimi mes Ministrisë dhe Agjencisë për të Rinj dhe Sport në periudhën 2014-2017 nuk ka realizuar projekte të përbashkëta me

Agjencinë për të Rinj dhe Sport, por aktualisht informohen për evenimentet dhe ngjarjet që vijnë nga Agjencia për të Rinj dhe Sport dhe Ministria e Kulturës.

Komisioni Nacional për UNESCO është duke u konsultuar me Agjencinë për pjesëmarrjen të përfaqësuesve të Forumeve Rinore të UNESCO-s. Gjithashtu mbahen konsultime në lidhje me konventat ndërkombëtare të UNESCO-s për anti-doping. Në periudhën 2015-2016, Ministria e Kulturës u përfshi në përpilimin dhe miratimin e Strategjisë Nacionale për të Rinj (2015-2025), në pjesën e dedikuar për fushën tematike të kulturës.
Bashkëpunimi mes këtyre dy institucioneve ka vazhduar në drejtim të miratimit të një Plan Veprimi për zbatimin e masave të KNM-së për 2016-2017, si dhe krijimin e një sistemi dhe krijimin e një Metodologjie dhe plani veprues për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit dhe efektet e Strategjisë Nacionale për të Rinj.

Ndaj pyetjes nëse Ministria e kulturës dhe Agjencia për të Rinj dhe Sport kanë nënshkruan memorandum për bashkëpunim, Ministria përgjigjet se nuk ka informata në lidhje me pyetjen e përmendur.

Agjencia për Punësim

Kërkesat për qasje të lirë drejt informatave me karakter publik në adresë të Agjencisë për Punësim, ishin: "Sa bashkëpunime ka realizuar institucioni me Agjencinë për të Rinj dhe Sport në vitin 2014, 2015, 2016 dhe 2017?, "Na parashtroni informatë në lidhje me llojin e bashkëpunimeve të cilat janë realizuar së bashku", "Sa memorandume për bashkëpunim ka nënshkruar institucioni me Agjencinë për të Rinj dhe Sport në vitin 2014, "015, 2016 dhe 2017?", "Na parashtroni informatë për bashkëpunimet e lidhura si dhe qëllimi për të cilin janë lidhur", "Sa projekte të përbashkëta keni realizuar me Agjencinë për të Rinj dhe Sport gjatë vitit 2014, 2015, 2016 dhe 2017?", "Na parashtroni informatë për llojin e projekteve të cilat i keni realizuar së bashku", "Sa herë institucioni e ka konsultuar Agjencinë për të Rinj dhe Sport gjatë krijimit të politikave?", "Tregoni për çfarë lloj të politikave është konsultuar Agjencia për të Rinj dhe Sport", "Tregoni në cilën mënyrë institucioni e ka konsultuar Agjencinë për të Rinj dhe Sport".

Në përgjigjen e marrë, Agjencia për Punësim informon se është një nga institucionet që janë përfshirë në përpilimin e Strategjisë Nacionale për të Rinj dhe Planeve të Veprimit që dalin prej saj, përmes një punëtorisë me të cilin u përcaktuan treguesit për fushën e punësimit. Në bazë të treguesve të përcaktuar, u vendosën vlerat e synuara në nivel vjetor. Me qëllim që Agjencia për të Rinj dhe Sport të kompletojë sistemin e monitorimit dhe vlerësimit, në qershor 2017, u mbajt një takim tek i cili u shqyrtuan indikatorët e vendosur dhe vlerat e synuara por edhe shqyrtimi i raportit të APRM për 2016 i cili është burimi themelor i të dhënave për nevojat e sistemit për monitorim dhe vlerësim dhe në drejtim të monitorimit të sistemit për shfaqjen e të dhënave në mënyrë të unifikuar sipas treguesve. Gjithashtu, roli i Agjencisë për Punësim ka rezultuar në dorëzimin e raporteve periodike mbi realizimet sipas treguesve të përcaktuar nga Strategjia Nacionale për të Rinj.

Qeveria e Republikës së Maqedonisë

Qeverisë iu dërguan tre kërkesa për informata me karakter publik për kërkesat e Agjencisë: "Parashtroni informatë për ri shpërndarjen e buxhetit dhe llojin e ri shpërndarjes", "Parashtroni raportet për punën e Agjencisë për të Rinj dhe Sport për vitin 2014, 2015, 2016 dhe 2017", dhe "Parashtroni informata për shpërndarjen e mjeteve nga ndarja 161.01, nënprogrami 20 - sport, zëri 463 - transferime për organizatat joqeveritare". Qeveria ia ka përcjellë të tri kërkesat Agjencisë për të Rinj dhe Sport, duke e njohur atë si një mbajtës potencial të informacionit.

PERCEPTIMI I TË RINJVE PËR PUNËN E AGJENCISË PËR TË RINJ DHE SPORT

Vitet e kaluara puna e Agjencisë për të Rinj dhe Sport shpesh u kritikua për jo transparenca dhe mungesa e fokusit për një nga sferat për të cilat është kompetente - të rinjtë dhe organizata rinore. Si institucioni i vetëm i cili drejtpërdrejtë është përgjegjëse për t ë rinjtë, ARS ishte përgjegjëse për implementimin e Strategjisë për të rinj 2005 - 2015, në të cilën u krijua vetëm një plan veprim, ndërsa nuk kishte analizë konkrete për nevojat e të rinjve, buxhet dhe realizim të Strategjisë. ARS pas përfundimit të SNR 2005 - 2015 është dashur të fillojë procesin e krijimit të strategjisë së re, m,mirëpo këtë e bëri pa evaluim paraprak të rezultateve të arritura nëpërmjet SNR 2005 - 2015. Procesi u kritikua për shkak të transparencës së dobët dhe cilësisë së dobët. Plan veprimi për vitin 2016 dhe 2017 u krijua në mënyrë të përshpejtuar, metodologjikisht jo përkatës me përmbajtjen të dobët, për të cilën reaguan një pjesë e organizatave rinore, por edhe propozimet e tyre nuk u pranuan.

Së këndejmi u paraqit nevoja për analizën e të gjithë punës së ARS të përfshihet edhe perceptimi i të rinjve dhe anëtarëve të organizatave rinore, me qëllim të përcaktohen mangësitë gjatë punës, dhe të krijohen rekomandime të cilat do të sigurojnë qasje gjithëpërfshirëse në përballjen me sfidat rinore.

Me qëllim të konstatohet perceptimi dhe përvoja e të rinjve dhe organizatave rinore me punën e Agjencisë për të Rinj dhe Sport u përdor metoda deskriptive - eksplikative dhe kombinimi i dy instrumenteve hulumtuese: Anketimi (i cili u realizua në veçanti për organizata rinore dhe në veçanti për të rinjtë të cilët nuk janë anëtarë dhe/ ose të punësuar në ndonjë organizatë rinore) dhe grupet e fokusit me anëtarë të organizatave rinore për të fituar informata rrënjësore dhe për krijimin e rekomandimeve.

Instrumenti i anketimit ishin kestionerë (pyetësorë për anketim). Pyetësorët për anketim përbëhen nga pyetje të hapura dhe gjysmë të hapura, janë në lidhje me qëndrimet dhe perceptimin për aspekte të ndryshme të punës së Agjencisë për të Rinj dhe Sport. Pyetësori është punuar në mënyrë speciale për këtë hulumtim me kombinimin e pyetjeve nga më shumë pyetësorë, dhe për plotësimin e tij nevojiten prej 10 -15 minuta.

Anketimi u realizua në mesin e të rinjve të cilët janë anëtarë ose punojnë në organizatë rinore dhe të rinj të cilët nuk janë pjesë e ndonjë organizate rinore. U anketuan gjithsej 124 persona, të moshës prej 16 - 29 vjeç, gjatë periudhës tetor - nëntor 2017. 49 prej të anketuarve ishin të rinj, ndërsa 75 e të anketuarve janë përfaqësues të organizatave rinore. Anketimi u realizua nëpërmjet online pyetësorit në ueb faqen surveymonkey.com, analiza e të dhënave u realizua nëpërmjet softuerit për përpunim statistikor SPSS.

Grafik 1:
Numri i të anketuarve

Para se të analizohet pyetësori, është me rëndësi të përmendet se në pyetjen e parë " Vallë jeni anëtar në ndonjë organizatë joqeveritare (shoqatë të qytetarëve / organizatë rinore / studentore)" janë përgjigjur 401 të anketuar, kjo shifër zvogëlohet në mënyrë drastike në pyetjen e radhës ku duhej i anketuari të japë një sërë vlerësime për punën e ARS. Respektivisht në pyetjen e parë përgjigje kanë dhënë 401 të anketuar, pyetësorin e kanë plotësuar 124 të anketuar.

Rezultatet e fituara edhe nga të rinjtë dhe nga anëtarët e organizatave rinore të cilët e kanë plotësuar pyetësorin për punën e ARS janë dëshpëruese. Perceptimi për gjendjen e përg-

jithshme të të rinjve në nivel nacional është se është mjaft e keqe, sepse nota mesatare është 2.35 dhe 2.04.

• Në mënyrë që të fitohen më tepër të dhëna, pyetja e njëjtë ju parashtrua edhe grupit të fokusit: "Në përgjithësi, si do ta kishit vlerësuar gjendjen e të rinjve në Republikën e Maqedonisë" pjesëmarrësit në përgjithësi u përgjigjën se ka progres të caktuar në raport me aktivizmin dhe apatinë e të rinjve. Megjithatë, ata sugjerojnë se i njëjti ky progres nuk mjafton, respektivisht se nuk vlen për të gjithë të rinjtë por vetëm për një pjesë të tyre. Respektivisht, pjesëmarrësit sugjerojnë faktin se numri më i madh i të rinjve të cilët kanë qenë aktiv, kanë qenë në periudhën e fillimit të punës së Plenumit studentor, dhe se pas shuarjes së lëvizjes, rinia përsëri është kthyer në gjendjen e njëjtë të apatisë.

• *.....nuk mendoj se rinia u zgjua, por një pjesë e rinisë, përqindje e vogël, nuk u zgjuan të rinjtë, por persona të caktuar të cilët kanë dëshirë. Perceptim personal për vitin 2014. Është ndryshuar një pjesë e caktuar, që vendosi se ose do të largohen ose do të qëndrojnë dhe do të ndryshojnë diçka dhe do të jenë shumë të zëshëm....*

Pjesëmarrësit theksuan edhe atë se aktivizmi dhe të rinjtë zakonisht kanë qenë të përqendruar në kryeqytet, ndërsa në pjesët tjera të shtetit, situata ka ngelur e pa ndryshuar ose ka ndodhur ndryshim shumë i vogël.

• *...nëse flasim për të rinjtë në Shkup, po, kishte lëvizje në raport me aktivizmin, u paraqitën lëvizje, ndërsa në pjesën tjetër të RM-së, jashtë Shkupit, nuk u ndryshua situata në këtë mënyrë. Ndoshta diçka u paraqit, dukuri të vogla të aktivizmit, rebelizëm , por mendoj se megjithatë nuk mjafton...*

.....Por nëse e shohim imazhin më të gjerë, ajo ishte vetëm një flluskë e vogël, Sepse nëse shohim në pjesën lindore të vendit dhe ngjashëm, nuk ka shumë dallime përveç numrit të personave që janë larguar.
Nuk mendoj se shumë çka është ndryshuar në lidhje me atë se si ndihen....

Në mënyrë plotësuese nga grafiku mund të shihet edhe ajo se cili është perceptimi për punën e përgjithshme të Agjencisë për të Rinj dhe Sport. Sipas vlerësimit, perceptimi i të anketuarve është se ARS gjatë viteve të kaluara ka dështuar në më shumë segmente të punës së saj. Komunikimi dhe transparenca e ARS në raport me publikun është vlerësuar me notë mesatare nën 2.5 që paraqet indikator edhe për shkallën e ulët të njoftimit të rinisë me punën e ARS. Krahasuar me pyetjen "Cilat janë sukseset më të mëdha të ARS gjatë viteve të kaluara", do të shihni se Agjencia perceptohet si institucion e cila nuk ka ndonjë sukses periudhën e kaluar dhe si Agjenci për sport, respektivisht trup i angazhuar për sportin dhe manifestime sportive.

Grafik 3:

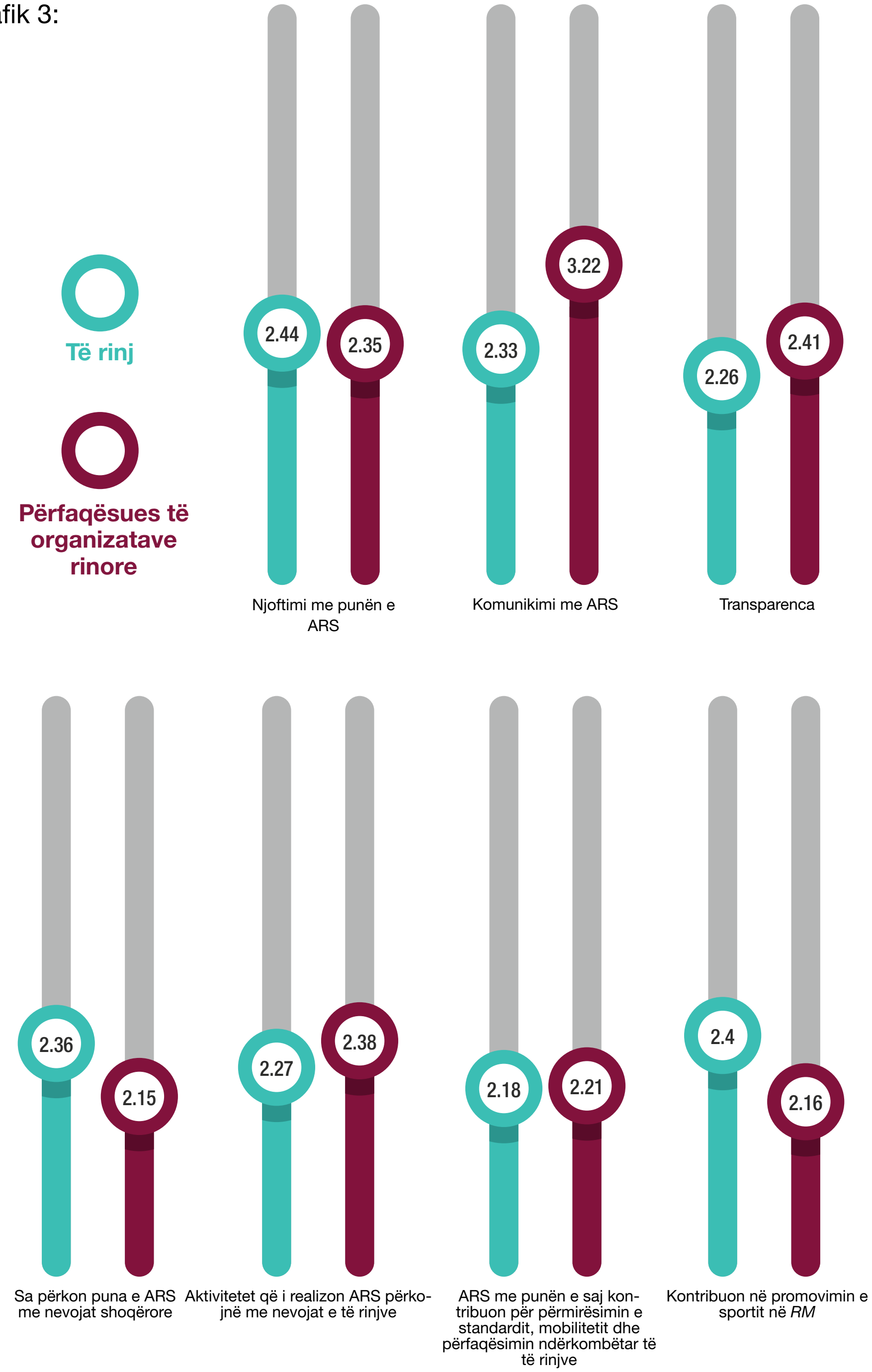

Të rinj
Përfaqësues të organizatave rinore
2.44
2.35
Njoftimi me punën e ARS
2.33
3.22
Komunikimi me ARS
2.26
2.41
Transparenca
2.36
2.15
Sa përkon puna e ARS me nevojat shoqërore
2.27
2.38
Aktivitetet që i realizon ARS përkojnë me nevojat e të rinjve
2.18
2.21
ARS me punën e saj kontribuon për përmirësimin e standardit, mobilitetit dhe përfaqësimin ndërkombëtar të të rinjve
2.4
2.16
Kontribuon në promovimin e sportit në *RM*

Grafik 4:

	Të rinj	Organizata rinore
Promovimi i të drejtave rinore	8.16	2.67
Bashkëpunimi me të rinj dhe organizata rinore	6.12	12
Përfshirje në proceset e krijimit të politikave rinore	4.08	8
Promovimi i lirisë së shprehjes tek të rinjtë	4.08	4
Informimi i të rinjve	6.12	4
Inkurajimi dhe promovimi i organizimit rinor	4.08	5.33
Sport dhe aktivitete sportive	28.57	36
Bashkëpunimi me ministritë kompetente për të rinjtë	6.12	5.33
Mendoj se nuk ka të tilla	42.86	34.67
Nuk e di/nuk dua të përgjigjem	24.49	20

Në grupin e fokusit shumë persona nga pjesëmarrësit thanë se janë të njoftuar me ekzistimin e Agjencisë për të Rinj dhe Sport, po se nuk janë të udhëzuar në punën e saj dhe funksionin e saj. Theksuan se fokusi primar i Agjencisë ka qenë sporti, ndërsa të rinjtë, si pjesë përbërëse e kësaj Agjencie janë lënë pas dore.

Në pyetjen se sa Agjencia për të Rinj dhe Sport me punën e saj kontribuon për të rinjtë në vend, pjesëmarrësit shprehën përgjigje negative, respektivisht se nuk janë të kënaqur nga puna e agjencisë në raport me të rinjtë.

"....të rinjtë ishin vetëm një dekor në emrin e Agjencisë për të Rinj dhe Sport..."

"....për mua ishte fascinante që, Agjencia sa nuk kujdesej për të rinjtë,aq kujdesej për reputacionin e saj..."

"...më tepër ka bërë për sportin, por për të rinjtë asgjë..."

".....më atraktive ishte të them se kanë ndërtuar 100 terrene, sesa super Dokument si për shembull për organizimin studentor...."

"....konlkluzioni im është se ishin mjaft të mbyllur në raport me nevojat e të rinjve..."

Komunikimi dhe bashkëpunimi ndërmjet ARS dhe organizatat rinore vitin e kaluar ishte e rrallë, ndërsa më shpesh bashkëpunimi ka qenë në lidhje me pjesëmarrjen e përbashkët në grupe pune, trajnime, tribuna dhe ngjashëm. Një pjesë e organizatave kanë bashkëpunuar edhe në projekte dhe kanë nënshkruar memorandum për bashkëpunim me ARS

në periudhën prej vitit 2014, 2015 dhe 2016. Bashkëpunimet zyrtare i sugjeroi edhe ARS nëpërmjet përgjigjeve për kërkesën për qasje të lirë drejt informatave me karakter publik, ku theksohet se kanë nënshkruar 7 memorandume dhe më shume se 50 takime konsultative. Megjithatë edhe përskaj "përvojës së keqe" me ARS, megjithatë organizatat rinore (përsëri) do të kishin realizuar bashkëpunim me ARS dhe e perceptojnë si promotor të rëndësishëm në politikat rinore.

Grafik 5:
Organizata rinore

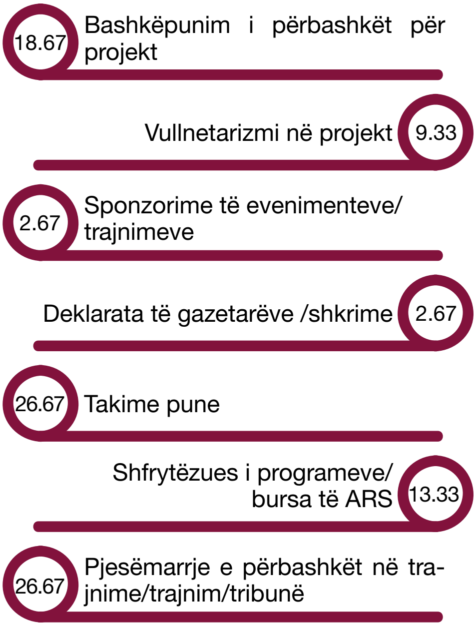

Grafik 6:
Të rinj

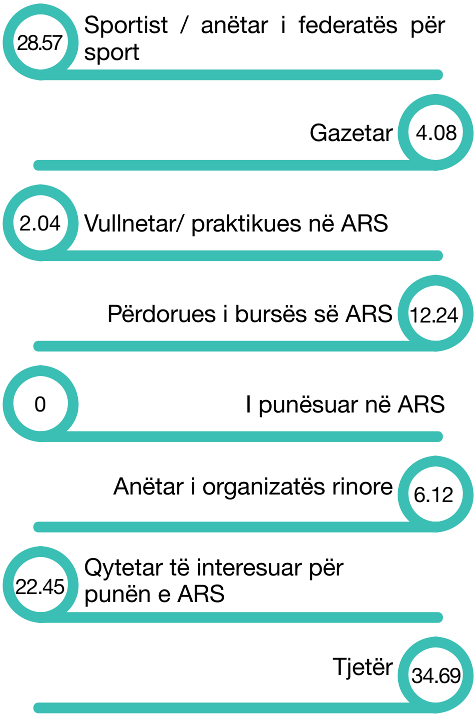

Grafik 7:
Bashkëpunimi me ARS

Grafik 8:
A do të bashkëpunonit përsëri me ARS?

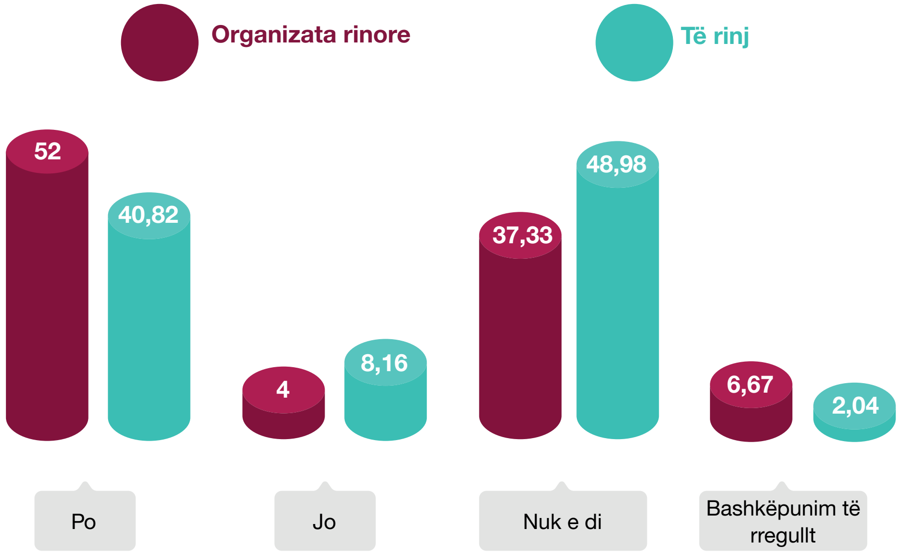

Pjesëmarrësit në grupin e fokusit gjithashtu sugjeruan edhe në faktin se kanë pasur bashkëpunim të dobët me Agjencinë, se një pjesë e tyre nuk kanë pasur asnjë bashkëpunim formal, as që kanë nënshkruar memorandum. Sugjeruan se një pjesë shumë e vogël e organizatave kanë bashkëpunuar me Agjencinë ndërsa, prevalon qëndrimi se Agjencia e kryen punën e vet në mënyrë jo profesionale dhe jo adekuate, në veçanti gjatë procesit të zgjedhjes së përfaqësuesit rinor në Zyrën Rajonale për bashkëpunim Rinor për Ballkanin Perëndimor (RIKO - ZRBR).

“.... duhet filluar nga poshtë, kush, çfarë si.. fillimisht të detektohet problemi konkret në mënyrë që Agjencia të dijë çfarë të punojë...”

“.....Fillimisht, në rastin e parë, pas takimit të parë u përjashtova nga komunikimi në takimet e punës. RIKO (ZRBR) procesi, një nga më cilësorët dhe proceset më transparente në vend. Deri në vitin 2017 nuk kam asnjë përvojë pozitive me ARS. Përveç që nuk jam e kënaqur nga procesi, nuk jam e kënaqur as nga prodhimi......”

“....nuk kanë aspektin e vet organizativ të veprojnë në mënyrë të pavarur......”

“...........ne kemi nënshkruar memorandum për bashkëpunim, por paraprakisht çdo përpjekje për bashkëpunim ishte zero, asnjë responsivitet......”

“...është evidente se disa organizata kanë pasur super bashkëpunim me Agjencinë për të Rinj dhe Sport, edhe pse unë nuk njoh asnjë prej tyre....”

Pjesëmarrësit në hulumtimin empirik në lidhje me perceptimin e të rinjve dhe organizatave rinore për punën e përgjithshme të Agjencisë për të Rinj dhe Sport, dhanë rekomandime për atë se në ç’drejtim duhet ta çojnë punën e tyre. Përqindja më e madhe mendojnë se ARS duhet të përfshihet në proceset e krijimit të politikave rinore, të inkurajojë dhe promovojë organizim rinor dhe të jetë mbështetje për të rinjtë në fusha të ndryshme.

Grafik 9:
Ku duhet ta drejtojë ARS punën e vet periudhën në vijim ?

	Të rinj	Organizata rinore
Arsim jo formal	16.33	34.67
Promovim i të drejtave rinore	34.69	49.33
Përfshirje në procesin e krijimit të politikave rinore	32.65	61.33
Promovim dhe liri të shprehjes te të rinjtë	30.61	30.67
Informimi i të rinjve	48.98	52
Inkurajim dhe promovim i organizimit rinor	30.61	56
Ndërtim i kapaciteteve rinore për rritjen e konkurrencës në tregun e punës	44.9	38
Sport dhe manifestime sportive	63.27	40
Puna me këshilla rinor lokal	32.65	41.33
Bashkëpunimi me ministri kompetente për të rinj	30.61	37.33
Mbështetjen e gjimnazistëve dhe studentëve në gara ndërkombëtare	63.27	52
Mbështetje për komunat për krijimin e strategjive rinore lokale dhe realizimin e tyre	46.94	50.67
Tjera	4.08	0

Në drejtim të përmirësimit dhe punës më efikase të Agjencisë për të Rinj dhe Sport, pjesëmarrësit në grupin e fokusit dhanë rekomandime që të ndryshohet lloji i deritanishëm i punës dhe të hapet institucioni për bashkëpunim me organizata rinore.

“.........Duhet të bëhet një lloj programi, të prezantohet, në fund të vitit të bëhet evaluim çfarë ka punuar Agjencia dhe cilat janë rezultatet e të njëjtës, Me qëllim të shihet nëse është arritur ndonjë dallim...”

“......shpresojnë komunikim më efikas me grupin e synuar, të rinjtë....”

“......Të azhurnohet ueb faqja, ti ngjajë të rinjve. Prezenca në media social është katastrofave. Të vazhdojë trendi, drejtori të jetë i pranishëm në konferenca, takime.. një hap në drejtim të duhur. Të formalizohet raporti i Agjencisë për të Rinj dhe Sport me Këshillin Rinor Nacional të Maqedonisë....”

“......Fillimisht ët përmirësojë bashkëpunimin, ti përforcojë kapacitetet. Të bëjë analizë nëse duhen nga 5 persona në secilin sektor...”

KONKLUZA

Agjencia për të Rinj dhe Sport, si trupi i vetëm drejtpërdrejtë kompetent për të rinjtë duhet të jetë bartës i të gjitha proceseve për krijimin e politikave rinore dhe projekteve për të rinjtë. Sipas analizës nga të dhënat e fituara të institucioneve mund të konkludohet se bashkëpunimi ndërmjet Agjencisë për të Rinj dhe Sport dhe organet të tjera të administratës shtetërore, si dhe institucionet në nivel lokal, është në nivel shumë të ulët. Pothuajse nuk realizohen projekte të përbashkëta, nuk ka dokumentacion të rregullt, dhe ka pak iniciativa, memorandume për bashkëpunim ose konsultime të kryera.

Bashkëpunimi me të rinjtë dhe organizatat rinore është në nivel të ulët. Vitet e laura, është evidente se Agjencia vepron në mënyrë segreguese ndaj organizatave rinore dhe ka pasur bashkëpunim seleksionues vetëm me disa prej tyre. raporti i Agjencisë ndaj të rinjve dhe publikut të përgjithshëm ka kontribuuar në drejtim të asaj që e njëjta të perceptohet si "Agjenci për Sport", e cila i përjashton të rinjtë nga veprimi i saj. Ka bashkëpunim jo gjithë përfshirës me organizatat rinore, respektivisht nga viti 2014 - 2017 ARS ka bashkëpunuar me një pjesë të vogël të organizatave rinore të cilat janë përsëritur si partnerë të Agjencisë nëpër vite. Gjithashtu, Agjencia për të Rinj dhe Sport, ka mbështetur Federata Nacionale të Sportit, por, megjithahtë, kur bëhet fjalë për organizata rinore nuk ka aspak ndihmë financiare nga ARS.

Miratimi i Strategjisë Nacionale për të Rinj, është dashur të paraqesë platformë për bashkëpunim ndërmjet institucioneve për punën në sferën e të rinjve, por nga të dhënat e fituara konkludohet se institucionet të cilat janë bartëse në qëllimet dhe masat e strategjisë nuk bashkëpunojnë gjatë plotësimit të tyre.

Agjencia është perceptuar si institucion e cila aktivitetet dhe resurset më tepër i drejton kah sektori sport, përkundër sektorit të rinj. Projektet e realizuara nga Sektori të rinj pranë Agjencisë për të Rinj dhe Sport, është evidente se shumë prej tyre përsëriten për vit dhe nuk është e qartë nëse ato në mënyrë esenciale nuk kontribuojnë për avancimin e pozitës rinore, ndërsa të njëjtat nuk përkojnë plotësisht me masat e vendosura në Strategjinë Nacionale për të Rinj dhe Sport 2016 - 2025.

Korniza juridike sipas së cilës punon Agjencia për të Rinj dhe Sport, në fushën e të rinjve nuk është e përkufizuar, pothuajse as nuk ekziston. Ajo që mund të vërehet është se përveç Strategjisë Nacionale për të Rinj, nuk ekziston akt tjetër juridik i cili në mënyrë të detajuar i rregullon kompetencat e Agjencisë për të Rinj. Mos ekzistimi i Ligjit për të rinj/ Ligji për pjesëmarrjen rinore, është një nga aktet kryesore të cilat do të duhet ti rregullojnë zbrazëtirat juridike, ndërsa Agjencisë ti japin udhëzime të qarta se cilat janë trupat rinore për bashkëpunim, format e pjesëmarrjes rinore, dhe së këndejmi, nëpërmjet bashkëpunimit, ARS me sukses në mënyrë esenciale ti plotësojë qëllimet dhe prioritetet e veta.

REKOMANDIME PËR PËRMIRËSIMIN E PUNËS SË AGJENCISË PËR TË RINJ DHE SPORT

Rekomandimet janë ndarë në katër fusha:

1. Puna dhe resurse të Sektorit për të rinj
2. Bashkëpunim me institucione dhe organizata të tjera
3. Bashkëpunim me organizata rinore
4. Informim dhe transparencë në raport me të rinjtë dhe publikun

1. Puna dhe resurse të Sektorit për të rinj

1.1. Agjencia për të Rinj dhe Sport, të punojë në krijimin e strategjive gjithëpërfshirëse për të rinjtë me metodologji cilësore të shoqëruar me nevoja të përkufizuara buxhetore dhe me indikatorë matës. Në mënyrë të rregullt të krijojë plan veprime përkatëse. Realizimi i monitorimit dhe evaluimit të plan veprimeve dhe strategjive.

1.2. Agjencia për të Rinj dhe Sport, duhet ti krijojë dhe ti realizojë masat dhe politikat për avancimin e standardit rinor dhe pozitën në vend, fillimisht mbi bazë të hulumtimeve dhe analizave. Në krijimin e politikave duhet të konsultohen dhe përfshihen të gjitha palët e interesuara.

1.3. ARS të realizojë hulumtime për politika rinore dhe për nevojat dhe sfidat e të rinjve, dhe më pas në bazë të të dhënave të fituara të krijojë masa dhe politika për të rinjtë. Njëkohësisht rekomandohet Agjencia të realizojë hulumtim baseline (fillestar) me të cilin do të mund ti matë ndryshimet në fushën e vet, suksesin në punën e vet dhe politikat të cilat i zbaton.

1.4. Të zmadhohen mjetet për Sektorin për të rinj, dhe të arrihet barazim në shpërndarjen e mjeteve për Sektorin për të rinj dhe Sektorin për sport. Projektet e buxhetuara të përkojnë me nevojat e të rinjve të cilat do ti përkufizojë Sektori për hulumtime dhe krijimin e politikave rinore pranë Agjencisë për të Rinj dhe Sport.

1.5. Të realizohet sistematizimi përkatës të sektorëve në Agjencinë për të Rinj dhe Sport dhe përkufizim i qartë i përgjegjësive dhe obligimeve të të punësuarve.

1.6. Rritja e numrit të kuadrove në Sektorin të rinj. Gjatë plotësimit të pozitave vakante të mbahet llogari e veçantë për ndjekjen e procedurave dhe zgjedhjen e kuadrit përkatës, cilësor.

1.7. Të sigurohet vlerësim i kapaciteteve dhe nevojave për aftësimin e të punësuarve në Sektorin të Rinj, shoqëruar me aktivitete për mbi ndërtimin aktiv të kapaciteteve të të punësuarve për krijimin dhe zbatimin e politikave rinore cilësore.

1.8. Formimi i Seksionit për hulumtim dhe krijimin e politikave rinore në përbërje të Sektorit për të rinj pranë Agjencisë për të Rinj dhe Sport, i cili në mënyrë do ti monitorojë, evaluojë dhe krijojë të gjitha politikat rinore në vend.

2. Bashkëpunim me institucione dhe organizata të tjera

2.1. Agjencia për të Rinj dhe Sport, në mënyrë aktive do të përfshihet në proceset e të gjitha institucioneve shtetërore për krijimin e politikave dhe masave të cilat janë në lidhje me të rinjtë. Për të njëjtën të sigurojë sistem për memorie institucionale.

2.2. Ndërtimi i sistemit për bashkëpunim ndërmjet Agjencisë për të Rinj dhe Sport, organizatave rinore dhe institucione të tjera, e qëllim Agjencia për të Rinj dhe Sport dhe institucionet në mënyrë të koordinuar dhe sistemore të punojnë në sferën e të rinjve.

2.3. Për komunikim më të mirë dhe bashkëpunim efektiv me partnerët e vet dhe donatorët të cilët punojnë në zhvillimin e politikave rinore, Agjencia të vendosë takime të rregullta ose trup këshill dhënës për koordinim me përfaqësues të organizatave ndërkombëtare dhe

vendase zhvillimore të cilat mbështesin projekte në fushën e të rinjve.

3. Bashkëpunim me organizata rinore

3.1. Agjencia për të Rinj dhe Sport, të sigurojë resurse dhe kapacitete ti mbështesë organizatat rinore, federatat e sportit dhe rinore, nëpërmjet bashkëpunimeve, projekteve dhe aktiviteteve.

3.2. Agjencia të akordojë mjete të konsiderueshme për projekte për të rinj dhe mbështetje të organizatave joqeveritare.

3.3. Qasja për ndarjen e granteve duhet të rishikohet dhe të vendosen standarde të qarta dhe kritere objektive për aplikim dhe ndarjen e mjeteve, si dhe për mbikëqyrje të mëtutjeshme mbi zbatimin e projekteve të ndara. Agjencia, ndarjen e mjeteve për organizata rinore duhet ta bëjë nëpërmjet zhvillimit të skemës së re për grante e cila do të përkojë me nevojat e të rinjve dhe politikat e Agjencisë. Në skemën e granteve, duhet të hulumtohen mundësitë për ndarjen e llojeve të ndryshme të projekteve (p.sh. Projekte të vogla për aksione, grante operative dhe strukturore për organizata, rrjete / platforma dhe individë).

3.4. Identifikimi i trupave përfaqësues të të rinjve nga Agjencia për të Rinj dhe Sport, si partnerë në zbatimin dhe krijimin e politikave për të rinj dhe bashkëpunim i vazhdueshëm me të gjithë.

3.5. Krijimi i bazës së organizatave rinore nga Agjencia për të Rinj dhe Sport dhe fushat e tyre të punës. Të sigurohet kontaktim i rregullt dhe i drejtpërdrejtë, informim dhe konsultim i organizatave rinore nëpërmjet kësaj baze për procese, thirrje dhe politika për të rinjtë.

3.6. Të shfrytëzohen kapacitetet e organizatave për trajnime, njoftime dhe takime me të punësuarit në Agjenci, në lidhje me çështje, trende dhe nevojat e të rinjve në fushat e tyre të veprimit.

3.7. Agjencia për të Rinj dhe Sport, duhet të ndërtojë raporte partneriteti me organizatat rinore. Agjencia për të Rinj dhe Sport dhe organizatat rinore në bashkëpunim të krijojnë dhe të japin kontribut drejt zbatimit të politikave për të rinjtë. Agjencia, duhet të jetë e hapur dhe e qasshme për të gjitha organizatat rinore, përkundër përvojave të deritanishme të qasjes së kufizuar dhe seleksionuese.

4. Informimi dhe transparenca në raport me të rinjtë dhe publikun

4.1. Agjencia për të Rinj dhe Sport, të rrisë transparencën ndaj publikut, nëpërmjet publikimit të raporteve, programeve, planeve dhe informacioneve në kohë, në lidhje me aktivitetet rrjedhëse. Agjencia, gjithashtu duhet të publikojë informata me karakter publik në ueb faqen e saj dhe në mediat sociale.

4.2. Agjencia për të Rinj dhe Sport të publikojë raporte vjetore për punën e vet. Agjencia për të Rinj dhe Sport, të kujdeset të ketë raporte të publikuara në ueb faqen e saj për projektet të cilat i ka mbështetur dhe për të cilat ka fitua mbështetje nga organizata të tjera.

4.3. Agjencia, politikat dhe qasjet e saj ti bëjë të qasshme për të rinjtë e komuniteteve të ndryshme dhe rajoneve të ndryshme të vendit.

LITERATURA E PËRDORUR

"Ligji për kontrollin e brendshëm financiar publik" - Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 90/09

"Ligji për shoqata dhe fondacione" Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 52/10 dhe 135/11)

"Ligji për buxhetet" – Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 64/05, - Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 64/05, 04/08, 103/08, 4/08, 103/08,

"Ligji për Qeverinë e Republikës së Maqedonisë" – Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 64/05, - Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 59/2000 të datës 22.07.2000

"Ligji për lojërat e fatit dhe lojërat argëtuese" – Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë numër 10/97 Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë numër 10/97

"Ligji për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore" - Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë numër 58/2000 të datës 21.07.2000

"Ligji për sport" - Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë numër 29 të datës 07.05.2002 (neni 25) 156/09, 95/10, 156/09, 95/10, 180/11 dhe 171/12

"Ligji për kontrollin e brendshëm financiar publik"- Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 90/2009 dhe 188/2013

Ligji për furnizime publike - Gazeta Zyrtare e RM-së nr. 165 të datës 16.11.2017

"Ligji për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore" - Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë numër 58/2000 të datës 21.07.2000 (neni 30)

Strategjia Nacionale për të Rinj 2005 – 2015. E qasshme në: <http://www.strategijazamladi.mk/sites/default/files/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%BC%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8.pdf>

Plan veprimi SNR – 2009. E qasshme në: < http://www.sega.org.mk/web/images/NSM/action%20plan%20for%20implementation%20of%20the%20national%20youth%20strategy%20of%20the%20republic%20of%20macedonia.pdf>

"Rregullore për mënyrën e kryerjes së revizionit të brendshëm dhe mënyrën e raportimit për revizionin " – Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 136/2010

"Standarde ndërkombëtare për kryerjen profesionale të revizionit të brendshëm" – Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 113 / 2014

Raport përfundimtar i Entit Shtetëror për Revizion të Agjencisë për të Rinj dhe Sport për vitin 2013 http://dzr.mk/Uploads/1_13_AMS_smetka_637_16_KOMPLET.pdf

Kirkovski, Aleksandar (2017). „Country sheet on youth Policy in the Formar Yugoslav Republic of Macedonia". <http://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/9829969/Country-sheet-the+former+Yugoslav+republic+of+Macedonia.pdf/888e5076-42da-51f6-2692-81096175873b>

Analizë e aktiviteteve të realizuara të Strategjisë Nacionale për të Rinj 2010 – 2015, https://issuu.com/youtheducationalforum/docs/___________________________________6342548b096811

Hulumtim për trendet rinore, Institut për Hulumtime Sociologjike dhe Politike – Juridike – Shkup, http://www.ams.gov.mk/images/dokumenti/mladi/Caik_Proekt.pdf

Ueb faqe:
http://ams.gov.mk/
http://mladi.ams.mk/
http://mon.gov.mk/
http://aa.mk/
http://www.mio.gov.mk/
http://www.finance.gov.mk/
http://www.mls.gov.mk/
http://www.mtsp.gov.mk/
http://www.kultura.gov.mk/
http://vlada.mk/